

uzticamus tirgus nākotnē un atjaunot patērētāju uzticēšanos. Komisija savā 2011. gada 13. aprīļa paziņojumā "Akts par vienoto tirgu – Divpadsmit mehānismi, kā veicināt izaugsmi un vairo uzticēšanos" atkārtoti apstiprināja savu apņemšanos veicināt efektīvu un konkurētspējīgu iekšējo tirgu.

- (4) Ir konstatēta virkne problēmu hipotēku tirgos Savienībā saistībā ar bezatbildīgu aizdošanu un aizņemšanos un tirgus dalībnieku, tostarp kredīta starpnieku un iestāžu, kas nav kredītiestādes, bezatbildīgas rīcības iespējām. Dažas problēmas saistītas ar kredītiem, kuri denominēti ārvalstu valūtā un kurus patērētāji aizņēmušies minētajā valūtā, lai gūtu labumu no piedāvātās aizņēmuma likmes, taču bez atbilstīgas informācijas vai izpratnes par valūtas kursa risku, kas ar to saistīts. Minētās problēmas veicina tirgus un regulatīvie trūkumi, kā arī citi faktori, piemēram, vispārējā ekonomikas situācija un zema izpratnes līmenis finanšu jomā. Citu problēmu vidū ir neefektīvi, nekonsekventi režīmi attiecībā uz kredīta starpniekiem un iestādēm, kas nav kredītiestādes un nodarbojas ar mājokļa nekustamā īpašuma kredītu izsniegšanu, vai šādu režīmu pilnīgs trūkums. Apzinātās problēmas varētu izraisīt ievērojamus makroekonomiskos blakusefektus, radīt kaitējumu patērētājiem, darboties kā ekonomiski vai juridiski šķēršļi pārrobežu darbībām un radīt nevienlīdzīgus konkurences apstākļus iesaistīto dalībnieku vidū.

- (5) Lai veicinātu, ka izveidojas labi funkcionējošs iekšējais tirgus ar augstu aizsardzības līmeni patērētājiem attiecībā uz kredītīgumiem saistībā ar nekustamo īpašumu, un lai nodrošinātu, ka patērētāji, kuri vēlas noslēgt tādus līgumus, varētu to darīt ar pārliecību, ka iestādes, ar kurām tie sadarbojas, veic savu darbu profesionāli un atbildīgi, vairākās jomās ir jāizveido atbilstīgi saskaņots Savienības tiesiskais regulējums, kurā ņemtu vērā atšķirības kredītīgumos, kuras jo īpaši rodas no atšķirībām valstu un reģionu nekustamā īpašuma tirgos.

- (6) Tādēļ ar šo direktīvu būtu jāizveido pārredzamāks, efektīvāks un konkurētspējīgāks iekšējais tirgus, izmantojot konsekventus, elastīgus un godīgus kredītīgumus saistībā ar nekustamo īpašumu, vienlaikus sekmējot ilgtspējīgu aizdošanu un aizņemšanos, kā arī finansiālu iekļaušanu, un tādējādi nodrošinot augstu aizsardzības līmeni patērētājiem.

- (7) Lai izveidotu patiesu iekšējo tirgu ar augstu un līdzvērtīgu aizsardzības līmeni patērētājiem, šajā direktīvā ir paredzēti noteikumi, kas maksimāli saskaņoti saistībā ar informācijas sniegšanu pirms kredītīguma slēgšanas, izmantojot Eiropas standartizētās informācijas lapu (ESIL), un GPL aprēķināšanu. Tomēr, ņemot vērā kredītīgumu saistībā ar nekustamo īpašumu specifiku un atšķirības tirgus norisēs un apstākļos dalībvalstīs, jo īpaši attiecībā uz tirgus struktūru un tirgus dalībniekiem, pieejamo produktu kategorijām un kredīta piešķiršanas procesā izmantotajām procedūrām, dalībvalstīm būtu jāatļauj saglabāt vai ieviest noteikumus, kas ir stingrāki nekā šajā direktīvā paredzētie noteikumi, jomās, kuras nav skaidri norādītas kā tādas, kurās veicama maksimāla saskaņošana. Šāda mērķtiecīga pieeja ir vajadzīga, lai neradītu nelabvēlīgu ietekmi uz patērētāju aizsardzības līmeni saistībā ar kredītīgumiem, uz kuriem attiecas šī direktīva. Piemēram, būtu jāatļauj dalībvalstīm saglabāt vai pieņemt stingrākus noteikumus attiecībā uz zināšanu un kompetences prasībām darbiniekiem un attiecībā uz instrukcijām ESIL aizpildīšanai.

- (8) Šai direktīvai būtu jāuzlabo iekšējā tirgus izveides un darbības apstākļi, tuvinot dalībvalstu tiesību aktus un nosakot kvalitātes standartus konkrētiem pakalpojumiem, jo īpaši attiecībā uz kredītu sadali un piešķiršanu ar kreditoru un kredīta starpnieku starpniecību, kā arī veicinot paraugpraksi. Kredītu piešķiršanas pakalpojumu kvalitātes standartu izveidošana obligāti ietver dažu noteikumu ieviešanu attiecībā uz atzīšanu, uzraudzību un prudenclajām prasībām.

- (9) Jomās, uz kurām šī direktīva neattiecas, dalībvalstīm ir brīva izvēle saglabāt vai ieviest valsts tiesību aktus. Dalībvalstis jo īpaši var saglabāt vai ieviest valsts noteikumus tādās jomās kā līgumtiesības saistībā ar kredītīgumu spēkā esamību, īpašuma tiesības, reģistrācija zemesgrāmatā, līgumā iekļaujamā informācija un tiktāl, cik tie nav reglamentēti ar šo direktīvu, jautājumi saistībā ar pēclīguma stadiju. Dalībvalstis var paredzēt, ka puses var izvēlēties novērtētāju vai novērtēšanas uzņēmumu vai notārus, savstarpēji vienojoties. ņemot vērā dalībvalstīs pastāvošās atšķirības mājokļa nekustamo īpašumu pirkšanas vai pārdošanas procesos, kreditoriem vai kredīta starpniekiem ir iespēja censties saņemt iepriekšējus maksājumus no patērētājiem, pamatojoties uz izpratni, ka tādi maksājumi varētu palīdzēt nodrošināt kredītīguma noslēgšanu vai nekustamā īpašuma pirkumu vai pārdošanu, un pastāv iespēja, ka tāda prakse tiek ļaunprātīgi izmantota, jo īpaši, ja patērētāji nepārzina attiecīgās dalībvalsts prasības un ierasto praksi. Tādēļ ir lietderīgi ļaut dalībvalstīm noteikt ierobežojumus tādiem maksājumiem.

- (10) Šī direktīva būtu jāpieņem neatkarīgi no tā, vai kreditors vai kredīta starpnieks ir juridiska persona vai fiziska persona. Tomēr šai direktīvai nebūtu jāietekmē dalībvalstu tiesības, ievērojot Savienības tiesību aktus, saskaņā ar šo direktīvu ļaut darboties kā kreditoriem vai kredīta starpniekiem tikai juridiskām personām vai konkrētu veidu juridiskām personām.
- (11) Tā kā patērētāji un uzņēmumi nav vienādā stāvoklī, tiem nav nepieciešams vienāds aizsardzības līmenis. Lai gan ir svarīgi garantēt patērētāju tiesības, paredzot noteikumus, no kuriem nevar atkāpties ar līgumu, ir saprātīgi ļaut uzņēmumiem un organizācijām slēgt citus līgumus.
- (12) Patērētāja definīcijai būtu jāattiecas uz fiziskām personām, kuras rīkojas ārpus savas saimnieciskās vai profesionālās darbības. Tomēr tādu līgumu gadījumā, kuriem ir divējādi mērķi un kas noslēgti daļēji saistībā ar personas saimniecisko vai profesionālo darbību un daļēji ārpus tās, un kuros ar saimniecisko vai profesionālo darbību saistītais mērķis ir tik ierobežots, ka nav dominējošs līguma kopējā kontekstā, minētā persona arī būtu jāuzskata par patērētāju.
- (13) Lai gan šī direktīva reglamentē kredītņēmumus, kuri attiecas vienīgi vai galvenokārt uz mājokļa nekustamo īpašumu, tas neliedz dalībvalstīm attiecināt saskaņā ar šo direktīvu pieņemto pasākumu piemērošanu patērētāju aizsardzībai attiecībā uz kredītņēmumiem, kas saistīti ar citiem nekustamā īpašuma veidiem, vai citādi reglamentēt šādus kredītņēmumus.
- (14) Šajā direktīvā izklāstītās definīcijas nosaka saskaņošanas darbības jomu. Tāpēc dalībvalstu pienākumi transponēt šo direktīvu būtu jāattiecinā tikai uz tās darbības jomu, kā noteikts minētajās definīcijās. Piemēram, dalībvalstu pienākumi transponēt šo direktīvu tiek attiecināti tikai uz kredītņēmumiem, kas noslēgti ar patērētājiem, proti, ar fiziskām personām, kuras darījumos, uz ko attiecas šī direktīva, rīkojas nolūkos, kas nav saistīti ar to saimniecisko vai profesionālo darbību. Tāpat dalībvalstīm ir pienākums transponēt šīs direktīvas noteikumus, kuri regulē to personu darbību, kas rīkojas kā direktīvā definētais kredīta starpnieks. Tomēr šai direktīvai nebūtu jāskar tas, kā dalībvalstis saskaņā ar Savienības tiesību aktiem piemēro šo direktīvu jomās, kuras neietilpst tās darbības jomā. Turklāt šajā direktīvā izklāstītajām definīcijām nebūtu jāskar dalībvalstu iespēja valsts tiesību aktos pieņemt konkrētiem mērķiem paredzētas apakšdefinīcijas ar noteikumu, ka tās vēl arvien atbilst šajā direktīvā izklāstītajām definīcijām. Piemēram, būtu jāļauj dalībvalstīm noteikt valsts tiesību aktos kredīta starpnieku apakškategorijas, kas nav noteiktas šajā direktīvā, ja šādas apakškategorijas ir vajadzīgas valsts līmenī, piemēram, lai diferencētu zināšanu un kompetences līmeņu prasības, kas jāizpilda dažādiem kredīta starpniekiem.
- (15) Šīs direktīvas mērķis ir nodrošināt, lai patērētājiem, kas noslēdz kredītņēmumus, kuri saistīti ar nekustamo īpašumu, būtu augsts aizsardzības līmenis. Tāpēc tai būtu jāattiecas uz kredītiem, kuri nodrošināti ar nekustamo īpašumu neatkarīgi no kredīta mērķa, refinansēšanas līgumiem vai citiem kredītņēmumiem, kas īpašniekam vai līdzīpašniekam palīdzētu saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu vai zemi, un kredītiem, kurus izmanto, lai iegādātos nekustamo īpašumu kādā dalībvalstī, tostarp kredītiem, kuriem nav jāveic kapitāla atmaksa vai, izņemot, ja dalībvalstīs ir spēkā atbilstīgs alternatīvs regulējums, tiem, kuru mērķis ir nodrošināt pagaidu finansējumu posmā starp viena nekustamā īpašuma pārdošanu un cita iegādi un nodrošinātiem kredītiem ar mērķi atjaunot mājokļa nekustamo īpašumu.
- (16) Šī direktīva nebūtu jāpieņem dažiem kredītņēmumiem, saskaņā ar kuriem kreditors veic vienreizēju maksājumu, periodiskus maksājumus vai citus kredīta izmaksas veidus apmaiņā pret summu, ko iegūst no nekustamā īpašuma pārdošanas, un kuru galvenais mērķis ir veicināt patēriņu, piemēram, kapitāla atbrīvošanas produktus vai citus līdzvērtīgus specializētus produktus. Šādiem kredītņēmumiem ir īpašas iezīmes, kas neietilpst šīs direktīvas darbības jomā. Piemēram, tiem nepiemēro patērētāja kredītspējas izvērtēšanu, jo kreditors veic maksājumus patērētājam un nevis otrādi. Šādam darījumam *inter alia* būtu nepieciešama arī būtiski atšķirīga pirmslīguma informācija. Turklāt citi produkti, piemēram, mājokļa reversie kredīti, kam piemīt reversajām vai mūža hipotēkām pielīdzināmas funkcijas, neietver kredīta piešķiršanu, tādējādi paliekot ārpus šīs direktīvas darbības jomas.
- (17) Šai direktīvai nebūtu jāattiecas arī uz citiem precīzi uzskaitītiem nišas kredītņēmumu veidiem, kuri pēc savas būtības un saistītajiem riskiem atšķiras no standarta hipotekārajiem kredītiem, un tādēļ tiem ir vajadzīga īpaši pielāgota pieeja, jo īpaši kredītņēmumiem, kas ir tiesā vai citā likumīgā iestādē panākta izlīguma rezultāts, un dažu veidu kredītņēmumiem, ja kredītu piešķir darba devējs saviem darba ņēmējiem noteiktos apstākļos, kā jau ir noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK (2008. gada 23. aprīlis) par patēriņa kredītņēmumiem⁽¹⁾. Ir atbilstīgi ļaut dalībvalstīm neiekleļaut dažus kredītņēmumus, piemēram, tādus, ko piešķir ierobežotam klientu lokam, piemērojot labvēlīgākus nosacījumus, vai ko piedāvā krājaizdevu sabiedrības, ar noteikumu, ka ir spēkā atbilstīgi alternatīvi pasākumi, lai nodrošinātu, ka politikas mērķus attiecībā uz finanšu stabilitāti un iekšējo tirgu var sasniegt, nekavējot finansiālo iekļaušanu un kredītu pieejamību. Kredītņēmumiem, atbilstīgi kuriem patērētājs vai patērētāja ģimenes loceklis nevar attiecīgo nekustamo īpašumu apdzīvot kā māju, dzīvokli vai citu pastāvīgu dzīvesvietu, un ja īpašums tiek apdzīvots kā māja, dzīvoklis vai cita pastāvīga dzīvesvieta, pamatojoties uz īres līgumu, piemīt riski un iezīmes, kas atšķiras no standarta kredītņēmumiem un tādēļ tiem var būt

(1) OV L 133, 22.5.2008., 66. lpp.

nepieciešams pielāgotāks regulējums. Tādēļ dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai tādus kredītīgumus neiekļaut šīs direktīvas darbības jomā, ja tajās ir spēkā atbilstīgi valsts tiesību akti.

(18) Nenodrošinātiem kredītīgumiem, kuru mērķis ir mājokļa nekustamā īpašuma atjaunošana un kuru kredīta kopsumma ir lielāka par EUR 75 000, vajadzētu būt Direktīvas 2008/48/EK darbības jomā, lai nodrošinātu līdzvērtīgu aizsardzības līmeni minētajiem patērētājiem un izvairītos no regulējuma plaisas starp minēto direktīvu un šo direktīvu. Tādēļ Direktīva 2008/48/EK būtu attiecīgi jāgroza.

(19) Lai nodrošinātu juridisko noteiktību, Savienības tiesiskajam regulējumam attiecībā uz mājokļa nekustamā īpašuma kredītīgumiem būtu jāatbilst citiem Savienības tiesību aktiem un tie jāpapildina, jo īpaši patērētāju aizsardzības un prudenciālas uzraudzības jomā. Dažām būtiskām definīcijām, tostarp tādām definīcijām kā "patērētājs" un "pastāvīgs informācijas nesējs", kā arī pamatjēdzieniem, ko izmanto standarta informācijā, lai apzīmētu kredīta finansiālās iezīmes, tostarp "kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam" un "aizņēmuma likme", vajadzētu atbilst Direktīvā 2008/48/EK izklāstītajām definīcijām tā, lai viena un tā pati terminoloģija attiektos uz tāda paša veida faktiem neatkarīgi no tā, vai kredīts ir patērēja kredīts vai kredīts saistībā ar mājokļa nekustamo īpašumu. Tādēļ dalībvalstīm, transponējot šo direktīvu, būtu jānodrošina piemērošanas un interpretācijas konsekvence attiecībā uz minētajām būtiskajām definīcijām un pamatjēdzieniem.

(20) Lai patērētājiem nodrošinātu konsekvētu regulējumu kredītu jomā, kā arī, lai samazinātu administratīvo slogu kreditoriem un kredīta starpniekiem, šīs direktīvas pamatstrukturai vajadzētu būt līdzīgai Direktīvas 2008/48/EK strukturai, kad tas iespējams, jo īpaši attiecībā uz to, ka informācija, kas iekļauta reklāmā attiecībā uz mājokļa nekustamā īpašuma kredītīgumiem, ir patērētājam jāsniedz, izmantojot uzskatāmu piemēru, ka ir jāsniedz patērētājam sīki izstrādāta pirmslīguma informācija, kas nododama patērētājam, izmantojot standartizētās informācijas lapu, ka patērētājam jāsaņem pienācīgi paskaidrojumi pirms kredītīguma noslēgšanas, ka ir jānosaka kopēja bāze, lai aprēķinātu GPL, izņemot maksu par notāra pakalpojumiem, un ka kreditoriem jāizvērtē patērētāja kredītspēja pirms kredīta piešķiršanas. Tāpat būtu

jānodrošina kreditoriem nediskriminējoša piekļuve attiecīgajām kredītu datubāzēm, lai radītu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, ievērojot noteikumus, kas noteikti Direktīvā 2008/48/EK. Līdzīgi Direktīvai 2008/48/EK šai direktīvai būtu jānodrošina visu kreditoru, kas nodarbojas ar nekustamā īpašuma kredītīgumu piedāvāšanu, atbilstīgs atzīšanas process un uzraudzība un būtu jānosaka prasības attiecībā uz mehānismu izveidi strīdu izšķiršanai ārpus tiesas kārtībā un piekļuvi šiem mehānismiem.

(21) Šai direktīvai būtu jāpapildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/65/EK (2002. gada 23. septembris) par patērēja finanšu pakalpojumu tālpārdošanu⁽¹⁾, kas nosaka, ka tālpārdošanas gadījumā patērētājs ir jāinformē par to, vai pastāv vai nepastāv tiesības atteikties no līguma, un jāparedz atteikuma tiesības. Tomēr, lai gan Direktīvā 2002/65/EK ir paredzēta iespēja, ka piegādātājs paziņo pirmslīguma informāciju pēc līguma noslēgšanas, šāda pieeja būtu nelietderīga attiecībā uz mājokļa nekustamā īpašuma kredītīgumiem, ņemot vērā finanšu saistību būtisko nozīmi patērētājam. Šai direktīvai nebūtu jāietekmē valstu vispārējās līgumtiesības, piemēram, noteikumi par līguma spēkā esamību, sagatavošanu vai sekām, ciktāl vispārējo līgumtiesību aspekti šajā direktīvā nav reglamentēti.

(22) Vienlaikus ir svarīgi ņemt vērā mājokļa nekustamā īpašuma kredītīgumu specifiku, kas attaisno diferencētas pieejas izmantošanu. ņemot vērā mājokļa nekustamā īpašuma kredītīgumu būtību un iespējamās sekas, kas skar patērētāju, reklāmas materiāliem un individualizētai pirmslīguma informācijai būtu jāietver atbilstīgi īpaši brīdinājumi par risku, piemēram, kā valūtas kursa svārstības varētu ietekmēt to, kas patērētājam jāatmaksā, un, ja dalībvalstis to uzskata par lietderīgu, par nodrošinājuma došanas būtību un sekām. ņemot vērā noteikumus, kas, ievērojot brīvprātības principu, šajā mājokļu aizdevumu nozarē jau ir pastāvējuši līdz šim, papildus individualizētai pirmslīguma informācijai visu laiku vajadzētu būt pieejamai arī vispārējai pirmslīguma informācijai. Turklāt ir attaisnojama diferencēta pieeja, lai ņemtu vērā finanšu krīzes laikā gūto pieredzi, un lai nodrošinātu, ka kredīta piešķiršanas process tiek uzsākts atbilstīgā veidā. Šajā ziņā būtu jāpastiprina noteikumi par kredītspējas izvērtējumu salīdzinājumā ar patērēja kredītu, kredīta starpniekiem būtu jāatklāj precīzāka informācija par savu statusu un attiecībām ar kreditoriem, lai atklātu iespējamās interešu konfliktus, un būtu pienācīgi jāatzīst un jāuzrauga visas nekustamā īpašuma kredītīgumu slēgšanā iesaistītās puses.

⁽¹⁾ OV L 271., 9.10.2002., 16. lpp.

- (23) Ir jāreglamentē dažas papildu jomas, lai atspoguļotu ar mājokļa nekustamo īpašumu saistīto kredītu specifiku. Ņemot vērā darījuma būtisko nozīmi, ir jānodrošina, ka patērētāju rīcībā ir pietiekams – vismaz septiņu dienu ilgs – laiks pārdomām, lai apsvērtu sekas. Dalībvalstīm vajadzētu būt elastībai šo pietiekamo laiku noteikt vai nu kā pārdomu laiku pirms kredītīguma noslēgšanas, vai kā atteikuma laiku pēc kredītīguma noslēgšanas, vai arī kā abu iespēju apvienojumu. Ir atbilstīgi, lai dalībvalstīm būtu elastība noteikt pārdomu laiku par saistošu patērētājam uz laikposmu, kas nepārsniedz 10 dienas, savukārt lai citos gadījumos patērētājiem, kuri vēlas darījumu turpināt pārdomu laikā, būtu iespēja to darīt, un lai juridiskās noteiktības labad saistībā ar īpašuma darījumiem dalībvalstīm būtu iespēja nodrošināt, ka pārdomu laiks vai atteikuma tiesības izbeidzas, ja patērētājs veic kādu rīcību, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem nozīmē tādu īpašumtiesību izveidi vai tālāk nodošanu, kuras saistītas ar līdzekļiem, kas iegūti ar kredītīgumu, vai kuras tādus līdzekļus izmanto, vai, atbilstīgā gadījumā, nodod attiecīgos līdzekļus trešai personai.
- (24) Ņemot vērā mājokļa nekustamā īpašumu kredītīgumu īpašās iezīmes, kreditoriem ir ierasta prakse piedāvāt patērētājiem tādu produktu vai pakalpojumu kopumu, kurus var nopirkt līdz ar kredītīgumu. Tādēļ, tā kā tādi līgumi ir svarīgi patērētājiem, ir atbilstīgi noteikt konkrētus noteikumus par sasaistīšanas darbībām. Kredītīguma apvienošana paketē ar vienu vai vairākiem citiem finanšu pakalpojumiem vai produktiem ir veids, kā kreditori var dažādot savu piedāvājumu un viens ar otru konkurēt, ar noteikumu, ka paketes komponentus var nopirkt arī atsevišķi. Lai gan kredītīgumu apvienošana paketēs ar vienu vai vairākiem citiem finanšu pakalpojumiem vai produktiem var sniegt ieguvumu patērētājiem, tā var negatīvi ietekmēt patērētāju mobilitāti un viņu spējas veikt uz informāciju balstītu izvēli, izņemot, ja paketes komponentus var nopirkt atsevišķi. Ir svarīgi novērst tādas darbības, piemēram, dažu produktu sasaistīšanu, kuru rezultātā patērētāji tiek mudināti noslēgt kredītīgumus, kas neatbilst viņu interesēm, tomēr neierobežojot produktu kompleksu piedāvāšanu, kas var radīt patērētājiem priekšrocības. Tomēr dalībvalstīm būtu jāturpina cieši uzraudzīt finanšu pakalpojumu privātpersonām tirgu, lai nodrošinātu, ka komplektēšanas darbības nekropļo patērētāju izvēli un konkurenci tirgū.
- (25) Parasti sasaistīšanas darbības nebūtu jāatļauj, izņemot, ja finanšu pakalpojumu vai produktu, kas piedāvāts kopā ar kredītīgumu, nevarētu piedāvāt atsevišķi, jo tas ir kredīta pilnīgi iekļauta daļa, piemēram, nodrošināta pārtēriņa kredīta gadījumā. Citos gadījumos tomēr var būt pamatoti tas, ka kreditori piedāvā vai pārdod kredītīgumu vienā paketē ar maksājumu kontu, krājkontu, ieguldījumu produktu vai pensijas produktu, piemēram, ja kontā esošais kapitāls tiek izmantots, lai atmaksātu kredītu, vai ir priekšnoteikums, lai apvienotu līdzekļus kredīta saņemšanai, vai situācijās, kad, piemēram, ieguldījumu produkts vai privātās pensijas produkts kalpo kā papildu nodrošinājums kredīta nodrošināšanai. Lai gan ir pamatoti tas, ka kreditoriem ir iespēja pieprasīt, lai patērētājam būtu atbilstīga apdrošināšanas polise ar mērķi garantēt kredīta atmaksāšanu vai apdrošināt nodrošinājuma vērtību, patērētājam vajadzēt būt iespējai izvēlēties savu apdrošināšanas sniedzēju, ar noteikumu, ka viņa apdrošināšanas polisei ir līdzvērtīgs garantijas līmenis kā kreditora piedāvātajai apdrošināšanas polisei. Turklāt dalībvalstis var pilnīgi vai daļēji standartizēt apdrošināšanas līgumu piedāvāto segumu, lai atvieglotu dažādu piedāvājumu salīdzināšanu patērētājiem, kuri vēlas veikt šādu salīdzināšanu.
- (26) Ir svarīgi nodrošināt, ka mājokļa nekustamais īpašums tiek pienācīgi novērtēts gan pirms kredītīguma noslēgšanas, gan saistību nepildīšanas gadījumā, jo īpaši, ja novērtējums ietekmē patērētāja atlikušās saistības saistību neizpildes gadījumā. Dalībvalstīm tāpēc būtu jānodrošina, ka ir ieviesti uzticami vērtēšanas standarti. Lai vērtēšanas standartus uzskatītu par uzticamiem, tajos būtu jāņem vērā starptautiski atzīti vērtēšanas standarti, jo īpaši tie, kurus izstrādājusi Starptautiskā vērtēšanas standartu komiteja, Eiropas vērtētāju apvienību grupa vai Karaliskā zvērinātu vērtētāju iestāde. Šie starptautiski atzītie vērtēšanas standarti ietver augsta līmeņa principus, kas, cita starpā, prasa, lai kreditori pieņemtu un ievērotu atbilstīgus iekšējā riska pārvaldības un nodrošinājuma pārvaldības procesus, kas ietver pareizus novērtējuma procesus, lai pieņemtu novērtējuma standartus un metodes, kuru rezultātā tiek gūti reālistiski un pamatoti īpašuma novērtējumi ar mērķi nodrošināt, ka visi novērtējuma ziņojumi tiek sagatavoti ar pienācīgām profesionālām prasēm un rūpību un ka novērtētāji atbilst konkrētām kvalifikācijas prasībām, un lai attiecībā uz nodrošinājumu saglabātu atbilstīgu novērtējuma dokumentāciju, kas būtu vispusīga un ticama. Šajā sakarībā ir arī vēlams nodrošināt mājokļa nekustamā īpašuma tirgu pienācīgu uzraudzību un to, ka tādu noteikumu mehānismi būtu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2013/36/ES (2013. gada 26. jūnijs) par piekļuvi kredītiestāžu darbībai un kredītiestāžu un ieguldījumu brokeru sabiedrību prudenālo uzraudzību⁽¹⁾. Šīs direktīvas noteikumus, kas attiecas uz īpašuma vērtēšanas standartiem, var ievērot, piemēram, izmantojot tiesību aktus vai pašregulāciju.
- (27) Ņemot vērā būtiskās sekas, ko kreditoriem, patērētājiem un, iespējams, finanšu stabilitātei, rada piespiedu atsavināšana, ir piemēroti mudināt kreditorus proaktīvi risināt kredītrisku agrīnā tā rašanās stadijā un panākt, ka tiek ieviesti pasākumi, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka kreditori izrāda saprātīgu iecietību un veic atbilstīgus centienus atrisināt situāciju ar citiem līdzekļiem, pirms viņi uzsāk piespiedu atsavināšanas procedūru. Ja iespējams, būtu jāatrod tādi risinājumi, kuros ņem vērā patērētāja praktiskos apstākļus un pamatotas vajadzības viņa uzturēšanās izdevumiem. Ja pēc tam, kad ir pabeigta piespiedu atsavināšanas procedūra, vēl ir palicis nenomaksāts parāds, dalībvalstīm būtu jānodrošina minimālo dzīves

(1) OV L 176, 27.6.2013., 338. lpp.

apstākļu aizsardzība un jāievieš pasākumi parāda atmaksas atvieglošanai, vienlaikus novēršot pārmērīgi lielas parādsaistības ilgtermiņā. Vismaz tad, ja par nekustamo īpašumu iegūtā cena ietekmē patērētāja parāda summu, dalībvalstīm būtu jāmudina kreditori veikt pamatotus pasākumus, lai tirgus apstākļu kontekstā iegūtu labāko cenu par piespiedu kārtā atsavināto nekustamo īpašumu. Dalībvalstīm nebūtu jāliedz kredītīguma pusēm skaidri vienoties, ka pietiek ar nodrošinājuma nodošanu kreditoram, lai atmaksātu kredītu.

(28) Starpnieki bieži iesaistās vēl citās darbībās, ne tikai kredītarstpniecībā, jo īpaši apdrošināšanas starpniecībā vai ieguldījumu pakalpojumu sniegšanā. Tādēļ ar šo direktīvu būtu jānodrošina arī zināma saskaņotība ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/92/EK (2002. gada 9. decembris) par apdrošināšanas starpniecību⁽¹⁾ un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/39/EK (2004. gada 21. aprīlis), kas attiecas uz finanšu instrumentu tirgiem⁽²⁾. Jo īpaši – lai vienkāršotu kredīta starpnieka reģistrācijas procesu un veiktu pārrobežu darbību – attiecībā uz kredītiestādēm, kas atzītas saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES, un citām finanšu iestādēm, kam piemēro līdzvērtīgu atzīšanas režīmu saskaņā ar valsts tiesību aktiem, nebūtu jāpieprasa atsevišķa atzīšana, lai tās darbotos kā kredīta starpnieks. Pilnīga un neierobežota atbildība, ko uztic kreditoriem un kredīta starpniekiem attiecībā uz piesaistīto kredīta starpnieku vai iecelto pārstāvju darbībām, būtu jāattiecinā tikai uz darbībām šīs direktīvas darbības jomā, izņemot, ja dalībvalstis izvēlas attiecināt minēto atbildību arī uz citām jomām.

(29) Lai palielinātu patērētāju spēju pašiem pieņemt apzinātus lēmumus par aizņēmumiem un rīkoties atbildīgi attiecībā uz parādsaistībām, dalībvalstīm būtu jāveicina pasākumi ar mērķi sekmēt patērētāju izglītošanu jautājumos par atbildīgu aizņemšanos un parādsaistību pārvaldību, jo īpaši attiecībā uz hipotekārajiem kredītīgumiem. Ir īpaši svarīgi palīdzēt orientēties tiem patērētājiem, kuri ņem hipotekāro kredītu pirmoreiz. Šajā sakarībā Komisijai būtu jāapzina paraugprakses piemēri, lai būtu vieglāk izstrādāt turpmākus pasākumus ar mērķi uzlabot patērētāju informētību finanšu jautājumos.

(30) Tā kā ar aizņemšanos ārvalstīs saistās būtiski riski, ir jāparedz pasākumi, lai nodrošinātu, ka patērētāji apzinās risku, ko viņi uzņemas, un lai patērētājam būtu iespēja

ierobežot valūtas kursa riska ietekmi kredīta darbības laikā. Risku varētu ierobežot vai nu dodot patērētājam tiesības mainīt kredīta valūtu, vai ar citiem pasākumiem, piemēram, maksimālajām robežvērtībām vai brīdinājumiem, ja pēdējie ir pietiekami, lai ierobežotu valūtas kursa risku.

(31) Piemērojamam tiesiskajam regulējumam būtu jāsniedz patērētājiem pārlicība, ka kreditori, kredīta starpnieki un ieceltie pārstāvji ievēro patērētāja intereses, pamatojoties uz informāciju, kas kreditoram, kredīta starpniekam un ieceltajam pārstāvim pieejama konkrētajā brīdī, un pamatotiem pieņēmumiem par riskiem attiecībā uz patērētāja situāciju piedāvātā kredītīguma darbības laikā. Tas, cita starpā, varētu nozīmēt to, ka kreditori nedrīkstētu kredītu piedāvāt tā, lai tirgvedība būtiski mazinātu vai varētu mazināt patērētāja spēju rūpīgi izsvērt iespēju ņemt kredītu, vai ka kreditors kredīta piešķiršanu nedrīkstētu izmantot kā galveno tirgvedības metodi, piedāvājot patērētājiem preces, pakalpojumus vai nekustamo īpašumu. Svarīgs aspekts, lai nodrošinātu šādu patērētāju uzticību, ir prasība nodrošināt šajā nozarē augstu taisnīguma, godīguma un profesionalitātes līmeni, interešu konfliktu, tostarp atlīdzības radītu interešu konfliktu atbilstīgu pārvaldību, un prasība sniegt patērētāju interesēm maksimāli atbilstīgas konsultācijas.

(32) Būtu jānodrošina, ka attiecīgajiem kreditoru, kredīta starpnieku un iecelto pārstāvju darbiniekiem ir atbilstīgs zināšanu un kompetences līmenis, lai sasniegtu augstas pakāpes profesionalitāti. Tādēļ šajā direktīvā būtu jāiekļauj prasība, ka attiecīgas zināšanas un kompetence jāpierāda uzņēmuma līmenī, pamatojoties uz šajā direktīvā noteiktajām minimālajām zināšanu un kompetences prasībām. Dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei ieviest vai saglabāt šādas prasības, kas piemērojamas atsevišķām fiziskām personām. Dalībvalstīm vajadzētu spēt atļaut kreditoriem, kredīta starpniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem diferencēt minimālos zināšanu prasību līmeņus atbilstīgi to iesaistei konkrētu pakalpojumu vai procesu īstenošanā. Šajā kontekstā darbinieki ietver ārpalpojumus sniedzošus darbiniekus, kas darbojas kreditora, kredīta starpnieka vai ieceltu pārstāvju vārdā vai interesēs, kā arī viņu darbiniekus. Piemērojot šo direktīvu, starp darbiniekiem, kas tieši iesaistījušies darbībās, uz kurām attiecas šīs direktīvas darbības joma, būtu jāietver gan darījumu nodaļas darbinieki, gan operāciju nodrošinājuma nodaļas darbinieki, tostarp vadība, kas pilda svarīgu lomu kredītīguma procesā. Personas, kuras veic atbalsta funkcijas, kas nav saistītas ar kredītīguma procesu (piemēram, darbinieki, kas strādā cilvēkresursu jomā, informācijas un saziņas tehnoloģiju personāls), nebūtu jāuzskata par darbiniekiem saskaņā ar šo direktīvu.

⁽¹⁾ OV L 9, 15.1.2003., 3. lpp.

⁽²⁾ OV L 145, 30.4.2004., 1. lpp.

- (33) Ja kreditors vai kredīta starpnieks sniedz savus pakalpojumus citas dalībvalsts teritorijā saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, piederības dalībvalstij vajadzētu būt atbildīgai par darbiniekiem piemērojamā minimālā zināšanu un kompetences prasību līmeņa noteikšanu. Tomēr uzņēmējām dalībvalstīm, kas to uzskata par vajadzīgu, dažās konkrētās jomās vajadzētu spēt noteikt pašām savas kompetences prasības, kuras piemērojamas kreditoriem un kredīta starpniekiem, kas sniedz pakalpojumus minētās dalībvalsts teritorijā saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību.
- (34) Tā kā ir svarīgi nodrošināt, ka zināšanu un kompetences prasības tiek piemērotas un ievērotas praksē, dalībvalstīm būtu jāprasa, lai kompetentās iestādes uzrauga kreditorus, kredīta starpniekus un ieceltos pārstāvjus, un būtu jāpilnvaro tās iegūt šādus pierādījumus, kas tām vajadzīgi, lai ticami izvērtētu atbilstību.
- (35) Veidam, kādā kreditori, kredīta starpnieki un ieceltie pārstāvji atalgo savus darbiniekus, vajadzētu būt vienam no galvenajiem aspektiem, kas nodrošina patērētāju uzticēšanos finanšu nozarē. Šajā direktīvā paredzēti noteikumi par darbinieku atalgojumu ar mērķi ierobežot noteikumiem neatbilstīgas pārdošanas darbības un nodrošināt, lai veids, kādā tiek atalgoti darbinieki, nekavētu izpildīt pienākumu ņemt vērā patērētāja intereses. Jo īpaši kreditoriem, kredīta starpniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem nebūtu jāveido sava atalgojuma politika veidā, kas stimulē viņu darbiniekus noslēgt noteikta skaita vai veida kredītīgumus vai piedāvāt patērētājiem īpašus papildpakalpojumus, pienācīgi neņemot vērā patērētāja intereses un vajadzības. Šajā kontekstā dalībvalstis var uzskatīt par vajadzīgu nolemt, ka konkrēta prakse, piemēram, piesaistītie starpnieki, kas iekasē maksu, ir pretrunā patērētāja interesēm. Dalībvalstīm arī vajadzētu spēt precizēt, ka darbinieku saņemtais atalgojums nav atkarīgs no to kredītīgumu likmes vai veida, kurus noslēdz ar patērētāju.
- (36) Šajā direktīvā ir paredzēti saskaņoti noteikumi par zināšanu un kompetences jomām, kas kreditoru, kredīta starpnieku un iecelto pārstāvju darbiniekiem būtu nepieciešamas saistībā ar kredītīguma izstrādāšanu, piedāvāšanu, piešķiršanu un starpniecību. Šajā direktīvā nav paredzēti īpaši pasākumi, kas tieši saistīti ar profesionālās kvalifikācijas atzīšanu, ko persona ieguvusi vienā dalībvalstī, lai izpildītu zināšanu un kompetences prasības citā dalībvalstī. Tādēļ būtu jāturpina piemērot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu⁽¹⁾ attiecībā uz atzīšanas nosacījumiem un kompensācijas pasākumiem, ko uzņēmēja dalībvalsts var pieprasīt personai, kuras kvalifikācija nav iegūta tās jurisdikcijā.
- (37) Kreditori un kredīta starpnieki mēdz izmantot reklāmas, kuras bieži vien ietver īpašus noteikumus un nosacījumus ar mērķi piesaistīt patērētāju konkrētam produktam. Tādēļ patērētājiem vajadzētu būt aizsargātiem pret negodīgām vai maldinošām reklāmas darbībām, un vajadzētu dot viņiem iespēju reklāmas salīdzināt. Ir nepieciešami īpaši noteikumi par reklāmu saistībā ar kredītīgumiem un to datu sarakstu, kuri jāiekļauj patērētājiem paredzētās reklāmās un noieta veicināšanas pasākumu materiālos, ja tāda reklāma norāda procentu likmes vai jebkādas datus par kredīta izmaksām, lai patērētāji varētu salīdzināt dažādus piedāvājumus. Dalībvalstīm būtu jāsaģlabā brīva izvēle ieviest vai saglabāt savos tiesību aktos informācijas atklāšanas prasības attiecībā uz reklāmām, kurās nav norādīta procentu likme vai nav nekādu datu par kredīta izmaksām. Jebkuros tādos noteikumos būtu jāņem vērā mājokļa nekustamā īpašuma kredītīgumu specifika. Jebkurā gadījumā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/29/EK (2005. gada 11. maijs), kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem⁽²⁾, būtu jānodrošina, ka kredītīgumu reklāma nerada nepareizu priekšstatu par produktu.
- (38) Reklāmai ir tendence koncentrēties uz vienu vai vairākiem produktiem, taču patērētājiem vajadzētu dod iespēju pieņemt lēmumu, pārzinot visu kredītu produktu piedāvājumu klāstu. Šajā sakarībā vispārīgai informācijai ir svarīga loma patērētāja izglītošanā attiecībā uz informāciju par pieejamo produktu un pakalpojumu plašo klāstu un to galvenajām iezīmēm. Tāpēc patērētājiem vajadzētu būt iespējai jebkurā laikā piekļūt vispārējai informācijai par pieejamajiem kredītu produktiem. Ja šī prasība nav piemērojama nepiesaistītajiem kredīta starpniekiem, tam nebūtu jāskar viņu pienākums sniegt patērētājiem individualizētu pirmslīguma informāciju.
- (39) Lai nodrošinātu līdzvērtīgus konkurences apstākļus un lai dotu iespēju patērētājiem pieņemt lēmumu, pamatojoties uz piedāvāto kredītproduktu specifiku, nevis izplatīšanas veidu, ar kādu šādi kredītprodukti ir pieejami, patērētājiem būtu jāsaņem informācija par kredītu, neatkarīgi no tā, vai viņi ir tieši saistīti ar kreditoru vai kredīta starpnieku, vai nav.
- (40) Patērētājiem būtu turpmāk jāsaņem individualizēta informācija jau savlaicīgi pirms kredītīguma noslēgšanas, lai viņi varētu salīdzināt un izvērtēt kredītproduktu iezīmes. Ievērojot Komisijas lēmumu 2001/193/EK (2001. gada 1. marts) par informāciju, ko pirms līguma slēgšanas aizdevējs, kas piedāvā mājokļa hipotekāros kredītus,

(1) OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.

(2) OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

sniedz aizdevumaņēmējam⁽¹⁾, Komisija apņēmas uzraudzīt, kā tiek ievērots Brīvprātīgais rīcības kodekss par pirmslīguma informāciju mājokļa hipotekārajiem kredītiem, kas ietver ESIL, ar kuru patērētājam nodrošina individualizētu informāciju par piedāvāto kredītīgumu. Komisijas apkopotie fakti norādīja uz nepieciešamību pārskatīt ESIL saturu un noformējumu, lai nodrošinātu, ka tā ir skaidra, saprotama un satur visu informāciju, ko uzskata par atbilstīgu patērētājiem. ESIL saturā un izkārtojumā būtu jāveic nepieciešamie uzlabojumi, kuru nepieciešamība noteikta, veicot patērētāju apsekojumus visās dalībvalstīs. Būtu jāpārskata ESIL struktūra, jo īpaši, sniegtās informācijas secība, formulējumam vajadzētu būt atbilstīgākam lietotāju vajadzībām, savukārt tādas sadaļas kā “nominālā likme” un “gada procentu likme” būtu jāapvieno, un būtu jāpievieno jaunas sadaļas, piemēram, “elastīgās iezīmes”. Kā daļa no ESIL būtu jāsniedz patērētājam ilustratīvs amortizācijas grafiks, ja kredīts ir kredīts ar atliktiem procentu maksājumiem, kura gadījumā pamatsummas atmaksa ir atlikta uz sākotnējo laikposmu vai ja aizņēmuma likme ir noteikta uz kredītīguma darbības ilgumu. Dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt, ka tāds ESIL iekļauts ilustratīvs amortizācijas grafiks nav obligāts attiecībā uz citiem kredītīgumiem.

(41) Patērētāju pētījumi izceļ to, cik svarīgi ir atklājamo informāciju patērētājiem sniegt vienkāršā un saprotamā valodā. Šā iemesla dēļ ESIL izmantotie termini ne vienmēr ir tādi paši kā šajā direktīvā definētie juridiskie termini, bet tiem ir tāda pati nozīme.

(42) ESIL ietvertajām informācijas prasībām attiecībā uz kredītīgumiem nebūtu jāskar Savienības vai valstu informācijas prasības attiecībā uz citiem produktiem vai pakalpojumiem, kurus varētu piedāvāt kopā ar kredītīgumu kā nosacījumus, lai iegūtu nekustamā īpašuma kredītīguma slēgšanas tiesības, vai piedāvāt tā, lai iegūtu tiesības minēto līgumu slēgt ar zemāku aizņēmuma likmi, piemēram, apdrošināšana ugunsgrēka gadījumam vai dzīvības apdrošināšana vai ieguldījumu produkti. Dalībvalstīm vajadzētu būt rīcības brīvībai saglabāt vai ieviest valsts tiesību aktus jomās, kurās nav saskaņotu noteikumu, piemēram, informācijas prasības attiecībā uz augļošanas likmju līmeni pirmslīguma stadijā vai informācija, kas varētu būt noderīga izglītošanai finanšu jomā vai strīdu izšķiršanai ārpustiesas kārtībā. Jebkura papildu informācija tomēr būtu jāsniedz atsevišķā dokumentā, kuru var pievienot ESIL. Dalībvalstīm būtu jādod iespēja savā valsts valodā izmantot citu formulējumu ESIL, nemainot tās saturu un secību, kādā tiek sniegta informācija, ja tas ir nepieciešams, lai izmantotu formulējumu, kas patērētājiem varētu būt vieglāk saprotams.

(43) Lai nodrošinātu, ka ESIL sniedz patērētājam visu būtisko informāciju, lai viņš varētu izdarīt apzinātu izvēli, kreditoram, aizpildot ESIL, būtu jāievēro šajā direktīvā izklāstītās instrukcijas. Dalībvalstīm būtu jāspēj papildināt vai precizēt instrukcijas ESIL aizpildīšanai, pamatojoties uz šajā direktīvā izklāstītajām instrukcijām. Piemēram, dalībvalstīm vajadzētu spēt precizēt informāciju, kas sniedzama, lai aprakstītu “aizņēmuma likmes veidu”, ņemot vērā valsts produktu un tirgus specifiku. Tomēr šādiem papildu precizējumiem nevajadzētu būt pretrunā šajā direktīvā iekļautajām instrukcijām, un tiem nebūtu jāietver nekādas izmaiņas ESIL modeļa tekstā, kas kreditoram būtu tieši jāatveido. Dalībvalstīm vajadzētu spēt precizēt turpmākus brīdinājumus par kredītīgumiem, kas pielāgoti to valsts tirgum un praksei, ja ESIL šādi brīdinājumi vēl nav īpaši iekļauti. Dalībvalstīm vajadzētu spēt noteikt, ka ESIL sniegtā informācija ir saistoša kreditoram, ja kreditors nolemj piešķirt kredītu.

(44) Patērētājam būtu jāsaņem informācija, izmantojot ESIL, bez liekas kavēšanās tūlīt pēc tam, kad patērētājs ir sniedzis nepieciešamo informāciju par savām vajadzībām, finanšu stāvokli un vēlmēm, un laikus, pirms patērētājs ir uzņēmies kredītīguma vai piedāvājuma saistības, lai viņš varētu salīdzināt un izvērtēt kredītproduktu iezīmes un vajadzības gadījumā konsultēties ar trešo personu. Konkrēti, ja patērētājam tiek izteikts saistošs piedāvājums, tam būtu jāpievieno ESIL, ja vien ESIL jau nav nosūtīta patērētājam un ja piedāvājuma iezīmes atbilst iepriekš sniegtajai informācijai. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu spēt noteikt, ka ESIL izsniedzama obligāti gan pirms jebkāda saistoša piedāvājuma izteikšanas, gan kopā ar saistošo piedāvājumu, ja ESIL, kas satur to pašu informāciju, nav sniegta iepriekš. Lai gan ESIL būtu jāindividualizē un tajā būtu jāatspoguļo klienta paustās vēlmes, noteikumam par šādu individualizētu informāciju nebūtu jāietver pienākums sniegt konsultācijas. Kredītīgumi būtu jāslēdz tikai tad, ja patērētājam ir bijis pietiekami daudz laika salīdzināt piedāvājumus, izvērtēt to sekas, vajadzības gadījumā konsultēties ar trešo personu un ja viņš ir pieņēmis apzinātu lēmumu par piedāvājuma pieņemšanu.

(45) Ja patērētājs ir nodrošinājis kredītīgumu nekustamā īpašuma vai zemes iegādei un ja ķīlas ilgums ir garāks nekā kredītīguma ilgums, un ja patērētājs var izlemt atkal atsaukt atmaksāto kapitālu, ņemot vērā jauna kredītīguma parakstīšanu, būtu jāizsniedz patērētājam, pirms tiek parakstīts jaunais kredītīgums, jauna ESIL, kurā iekļauta informācija par jauno GPL un kuras pamatā ir jaunā kredītīguma īpašās iezīmes.

⁽¹⁾ OV L 69, 10.3.2001., 25. lpp.

- (46) Vismaz gadījumos, kad atteikuma tiesības nepastāv, kreditoram vai attiecīgajā gadījumā kredīta starpniekam vai ieceltajam pārstāvim brīdī, kad tiek izteikts kreditoram saistošs piedāvājums, būtu jāizsniedz patērētājam kredītīguma projekta kopija. Citos gadījumos kredītīguma projekta kopija būtu vismaz jāpiedāvā patērētājam brīdī, kad tiek izteikts saistošs piedāvājums.
- (47) Lai nodrošinātu pēc iespējas pilnīgāku pārredzamību un novērstu situācijas ļaunprātīgu izmantošanu, ko izraisītu iespējami interešu konflikti, ja patērētāji izmanto kredīta starpnieku pakalpojumus, uz šiem starpniekiem būtu jāattiecinā konkrēti pienākumi atklāt informāciju, pirms viņi uzsāk sniegt savus pakalpojumus. Nododot atklātībai šādu informāciju, būtu jāsniedz ziņas par starpnieku identitāti un saikni ar kreditoriem, piemēram, vai viņi izmanto visdažādāko kreditoru piedāvātos produktus vai tikai ierobežota daudzuma kreditoru piedāvātos produktus. Informācija par komisijas maksas vai citu stimulu esamību, kas kreditoram vai trešām personām jāmaksā kredīta starpniekam saistībā ar kredītīgumu, būtu jāatklāj patērētājiem pirms jebkādas kredīstarpniecības darbību veikšanas, un patērētājus vajadzētu šajā stadijā informēt vai nu par tādu maksājumu summām, ja tās ir zināmas, vai arī par to, ka summa tiks vēlākā pirmslīguma stadijā atklāta ESIL, un par viņu tiesībām minētajā stadijā saņemt informāciju par tādu maksājumu līmeni. Patērētāji būtu jāinformē arī par visām maksām, kas tiem būtu jāmaksā kredīta starpniekiem par viņu pakalpojumiem. Neskarot konkurences tiesības, dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei ieviest vai saglabāt noteikumus, kas patērētājiem liedz maksāt maksas dažām vai visām kredīta starpnieku kategorijām.
- (48) Patērētājam tomēr var būt vajadzīga papildu palīdzība, lai izlemtu, kurš kredītīgums no piedāvātā produktu klāsta ir vispiemērotākais viņa vajadzībām un finansiālajam stāvoklim. Kreditoriem un attiecīgā gadījumā kredīta starpniekiem būtu jāsniedz patērētājiem šāda palīdzība saistībā ar kredītproduktiem, kurus viņi tiem piedāvā, izskaidrojot atbilstīgo informāciju, tostarp jo īpaši individualizētu informāciju par piedāvāto produktu būtiskajām iezīmēm tā, lai patērētājs varētu izprast to iespējamo ietekmi uz viņa ekonomisko stāvokli. Kreditoriem un, attiecīgā gadījumā, kredīta starpniekiem šādu skaidrojumu sniegšanas veids būtu jāpielāgo apstākļiem, kādos kredītu piedāvā, un patērētāja nepieciešamībai pēc palīdzības, ņemot vērā patērētāja zināšanas un pieredzi par kredītu un konkrētu kredītproduktu būtību. Tādiem skaidrojumiem nevajadzētu būt kā individuālam ieteikumam.
- (49) Lai veicinātu iekšējā tirgus izveidi un darbību un nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni patērētājiem visā Savienībā, ir vienoti jānodrošina informācijas salīdzināmības iespēja saistībā ar GPL visā Savienībā.
- (50) Patērētājam piedāvātā kredīta kopējās izmaksas būtu jāiekļauj visas izmaksas, kas viņam jāmaksā saistībā ar kredītīgumu un kas ir zināmas kreditoram. Tādēļ šajās izmaksās būtu jāiekļauj procentu likme, komisijas nauda, nodokļi, maksas kredīta starpniekiem, īpašuma vērtēšanas izmaksas saistībā ar hipotēku un jebkuras citas maksas, izņemot notāra maksas, kas nepieciešamas, lai iegūtu kredītu, piemēram dzīvības apdrošināšana, vai lai iegūtu to saskaņā ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem, piemēram, apdrošināšana ugunsgrēka gadījumam. Šīs direktīvas noteikumiem par papildu produktiem un pakalpojumiem (piemēram noteikumiem attiecībā uz maksām par bankas konta atvēršanu un uzturēšanu) nebūtu jāskar Direktīva 2005/29/EK un Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos⁽¹⁾. Patērētājam piedāvātā kredīta kopējās izmaksas nebūtu jāiekļauj izmaksas, ko patērētājs maksā saistībā ar nekustamā īpašuma vai zemes iegādi, piemēram, saistītie nodokļi un notāra izmaksas vai zemes reģistrācijas izmaksas. Kreditora faktiskās zināšanas par izmaksām būtu jāizvērtē objektīvi, ņemot vērā profesionālās rūpības prasības. Šajā ziņā būtu jāuzskata, ka kreditoram ir informācija par to papildpakalpojumu izmaksām, kurus kreditors pats vai trešās personas vārdā piedāvā patērētājam, ja vien šī cena nav atkarīga no patērētāja īpašajām iezīmēm vai situācijas.
- (51) Ja tiek izmantota informācija, kuras pamatā ir aplēses, patērētājs būtu jāinformē par to un par to, ka ir gaidāms, ka sniegtā informācija dos uzskatāmu priekšstatu par izskatāmā līguma veidu vai darbībām. GPL aprēķināšanai izmantoto papildu pieņēmumu mērķis ir nodrošināt, lai GPL tiktu aprēķināta saskaņotā veidā un lai nodrošinātu salīdzināmību. Papildu pieņēmumi ir vajadzīgi īpašiem kredītīgumu veidiem, piemēram, ja kredīta summa, ilgums vai izmaksas ir neskaidras vai var mainīties atkarībā no tā, kā pārvalda līgumu. Ja ar pašiem noteikumiem vien nepietiek, lai aprēķinātu GPL, kreditoram būtu jāizmanto papildu pieņēmumi, kas iekļauti I pielikumā. Tomēr, ņemot vērā to, ka GPL aprēķināšana būs atkarīga no individuāla kredītīguma noteikumiem, būtu jāizmanto tikai tie pieņēmumi, kas ir vajadzīgi un atbilstīgi konkrētam kredītam.
- (52) Lai papildus nodrošinātu augstu GPL salīdzināmības pakāpi starp dažādu kreditoru piedāvājumiem, intervāli starp datumiem, ko izmanto aprēķinam, nebūtu jāizsaka dienās, ja tos var izteikt gados, mēnešos vai nedēļās kā veselu skaitli. No minētā konteksta izriet, ka, ja GPL formulā izmanto konkrētus laika intervālus, tad minētie intervāli būtu jāizmanto, lai noskaidrotu procentu un citu maksu summas, kas izmantotas formulā. Šā iemesla dēļ kreditoriem būtu jāizmanto I pielikumā aprakstītā laika intervālu mērīšanas metodi, lai iegūtu skaitļus par maksu

(1) OV L 95, 21.4.1993., 29. lpp.

maksājumiem. Tomēr to piemēro tikai GPL aprēķināšanas nolūkos, un tas neietekmē summas, ko kreditors faktiski iekasē saskaņā ar kredītligumu. Ja minētie skaitļi atšķiras, var rasties nepieciešamība paskaidrot tos patērētājam, lai izvairītos no patērētāja maldināšanas. Minētais nozīmē arī to, ka – ja nav bezprocentu maksas un ja izmanto identisku aprēķināšanas metodi – GPL būs vienāda ar kredīta efektīvo aizņēmuma likmi.

(53) Tā kā GPL reklāmas stadijā var norādīt, tikai izmantojot piemēru, šādam piemēram vajadzētu būt uzskatāmam. Tādēļ tam būtu jāatbilst, piemēram, saskaņā ar attiecīgā veida kredītligumu piešķirtā kredīta vidējam ilgumam un kopsummai. Nosakot uzskatāmu piemēru, būtu jāņem vērā dažu kredītligumu veidu īpatnības konkrētā tirgū. Var būt vēlams, lai katrs kreditors savu uzskatāmo piemēru balstītu uz kredīta summu, kas ir raksturīga šā kreditora paša produktu klāstam un paredzamajam klientu lokam, jo tie dažādiem kreditoriem var būt ļoti atšķirīgi. Attiecībā uz ESIL norādīto GPL, kad vien iespējams, būtu jāņem vērā patērētāja vēlmēs un sniegtā informācija, un kreditoram vai kredīta starpniekam būtu skaidri jānorāda, vai sniegtā informācija ir ilustratīva vai arī atspoguļo vēlmēs un sniegto informāciju. Uzskatāmajiem piemēriem nevienā gadījumā nevajadzētu būt pret-runā Direktīvas 2005/29/EK prasībām. Ir svarīgi, lai ESIL atbilstīgā gadījumā būtu skaidri norādīts patērētājam, ka GPL ir pamatota uz pieņēmumiem un varētu mainīties, tādējādi patērētāji var ņemt to vērā, salīdzinot produktus. Ir svarīgi, lai GPL ņemtu vērā visas saskaņā ar kredītligumu veiktās kredīta izņemšanas darbības, kuras maksā vai nu tieši klientam, vai arī trešai personai patērētāja vārdā.

(54) Lai nodrošinātu konsekvenci, aprēķinot GPL dažādiem kredīta veidiem, tad pieņēmumiem, ko izmanto, veicot aprēķinus līdzīga veida kredītligumiem, kopumā vajadzētu būt saskanīgiem. Tālab, modificējot pieņēmumus, ko izmanto, aprēķinot GPL, būtu jāiestrādā pieņēmumi, kas izklāstīti Komisijas Direktīvā 2011/90/ES (2011. gada 14. novembris), ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2008/48/EK I pielikuma II daļu, nosakot papildu pieņēmumus efektīvās gada izmaksu procentu likmes aprēķināšanai⁽¹⁾. Lai arī ne visi pieņēmumi attieksies uz pašreiz pieejamajiem kredītligumiem, šajā nozarē vērojama aktīva produktu inovācija un ir tādēļ jāievieš pieņēmumi. Turklāt, lai aprēķinātu GPL, visbiežāk izmantotais izņemšanas mehānisms būtu jānosaka, balstoties uz pamatotām prognozēm, ko saista ar izņemšanas mehānismu, kuru patērētāji visbiežāk

izmanto minētā konkrētā kreditora piedāvātā produkta veidam. Prognozes attiecībā uz esošajiem produktiem būtu jābalsta uz iepriekšējiem 12 mēnešiem.

(55) Ir būtiski izvērtēt un pārbaudīt patērētāja spēju un gatavību atmaksāt kredītu, pirms tiek noslēgts kredītligums. Minētajā kredīspējas izvērtēšanā būtu jāņem vērā visi nepieciešamie un atbilstīgie faktori, kas varētu ietekmēt patērētāja spēju atmaksāt kredītu visā tā spēkā esamības laikā. Jo īpaši, izvērtējot patērētāja spēju pārvaldīt un pilnībā atmaksāt kredītu, būtu jāņem vērā turpmāk nepieciešamie maksājumi vai maksājumu palielinājumi, kas vajadzīgi saistībā ar negatīvu amortizāciju vai atliktiem pamatsummas vai procentu maksājumiem, un būtu jāņem vērā citi kārtējie izdevumi, parādi un citas finansiālas saistības, kā arī ienākumi, uzkrājumi un aktīvi. Saprātīgi būtu ņemt vērā turpmāku notikumu attīstību ierosinātā kredītliguma termiņa laikā, piemēram, ienākumu samazināšanos, ja kredīta laikā patērētājs sasniedz pensionēšanās vecumu, vai attiecīgā gadījumā aizņēmuma likmes palielināšanos vai negatīvas izmaiņas valūtas maiņas kursā. Lai gan nekustamā īpašuma vērtība ir svarīgs elements, nosakot kredīta summu, ko var piešķirt patērētājam saskaņā ar nodrošinātu kredītligumu, kredīspējas novērtēšanā būtu jāpievērš uzmanība patērētāja spējai izpildīt savus pienākumus saskaņā ar kredītligumu. Tādēļ iespējamībai, ka nekustamā īpašuma vērtība nākotnē varētu pārsniegt kredīta summu vai palielināties, parasti nevajadzētu būt pietiekamam nosacījumam, lai piešķirtu attiecīgo kredītu. Tomēr, ja kredītliguma slēgšanas mērķis ir pastāvošā nekustamā īpašuma būvniecība vai renovācija, kreditoram vajadzētu būt atļautam šo iespēju izskatīt. Dalībvalstīm vajadzētu spēt sniegt papildu norādes par minētajiem vai papildu kritērijiem un metodēm, lai novērtētu patērētāja kredīspēju, piemēram, nosakot ierobežojumus aizdevuma apjoma attiecībai pret ķīlas vērtību vai pret ienākumu apjomu, un tās būtu jāmudina īstenot Finanšu stabilitātes padomes principus par mājokļu hipotekāro kredītu risku izvērtēšanas pareizu praksi.

(56) Var būt nepieciešami īpaši noteikumi attiecībā uz dažādiem elementiem, ko var ņemt vērā, veicot kredīspējas izvērtēšanu konkrētiem kredītligumu veidiem. Piemēram, attiecībā uz kredītligumiem, kuri saistīti ar nekustamo īpašumu un kuros skaidri norādīts, ka patērētājs vai patērētāja ģimenes loceklis nevar apdzīvot nekustamo īpašumu kā māju, dzīvokli vai citu pastāvīgu dzīvesvietu (līgumi par īres īpašumu iegādi), dalībvalstīm vajadzētu spēt pieņemt lēmumu precizēt to, ka, izvērtējot patērētāja spēju atmaksāt kredītu, ņem vērā gaidāmos īres ienākumus nākotnē. Tajās dalībvalstīs, kur valsts noteikumos šāds precizējums nav paredzēts, kreditori var pieņemt lēmumu iekļaut nākotnes īres ienākumu piesardzīgu izvērtējumu. Kredīspējas izvērtēšanā nebūtu jāietver patērētāja atbildības par jebkuru turpmāku kredītligumā paredzēto saistību neizpildi nodošana kreditoram.

⁽¹⁾ OV L 296, 15.11.2011., 35. lpp.

- (57) Kreditora lēmumam par kredīta piešķiršanu būtu jāatbilst patērētāja kredītspējas izvērtēšanas rezultātiem. Piemēram, ja kreditoram ir iespēja pārvest daļu kreditriska trešai personai, viņam nebūtu jāignorē kredītspējas izvērtēšanas secinājumi, piedāvājot kredītligumu patērētājam, kas, visticamāk, nespēs to atmaksāt. Dalībvalstīm vajadzētu spēt transponēt šo principu, pieprasot kompetentām iestādēm veikt attiecīgus pasākumus kā daļu no uzraudzības darbībām un pārraudzīt, kā kreditori ievēro kredītspējas izvērtēšanas procedūras. Tomēr pozitīvam kredītspējas izvērtējumam nebūtu jārada kreditoram pienākums piešķirt kredītu.
- (58) Saskaņā ar Finanšu stabilitātes padomes ieteikumiem kredītspējas izvērtēšana būtu jāpamato uz informāciju par patērētāja finanšu un ekonomisko situāciju, tostarp ienākumiem un izdevumiem. Minēto informāciju var iegūt no dažādiem avotiem, tostarp no patērētāja, un kreditoram tāda informācija būtu pienācīgi jāpārbauda pirms kredīta piešķiršanas. Patērētājiem šajā sakarībā būtu jāsniedz informācija, lai atvieglotu kredītspējas izvērtēšanu, jo pretējā gadījumā viņi varētu saņemt atteikumu izsniegt kredītu, kuru viņi vēlas saņemt, izņemot, ja informācija ir iegūstama no citiem avotiem. Neskarot privātas līgumtiesības, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka kreditori nevar izbeigt kredītligumu, ja pēc tā parakstīšanas viņi ir konstatējuši, ka kredītspējas izvērtēšana veikta nepareizi, jo informācija kredītspējas izvērtēšanas laikā bijusi nepilnīga. Tomēr tam nevajadzētu skart dalībvalstu iespēju atļaut kreditoriem izbeigt kredītligumu, ja var konstatēt, ka patērētājs kredītspējas izvērtēšanas laikā ir tiši sniedzis nepareizu vai sagrozītu informāciju vai tiši nav sniedzis informāciju, kas būtu varējusi būt par iemeslu negatīvam kredītspējas izvērtējumam, vai ja pastāv citi pamatoti iemesli, kuri ir saderīgi ar Savienības tiesību aktiem. Lai gan nebūtu pareizi piemērot sankcijas patērētājiem par to, ka viņi nespēj sniegt konkrētu informāciju vai izvērtējumus, vai par to, ka viņi nolemj pārtraukt pieteikuma procesu kredīta saņemšanai, dalībvalstīm būtu jāspēj paredzēt sankcijas, ja patērētāji apzināti sniedz nepilnīgu vai nepareizu informāciju nolūkā iegūt pozitīvu kredītspējas izvērtējumu, jo īpaši, ja pilnīgas un pareizas informācijas rezultātā kredītspējas izvērtējums būtu negatīvs un ja patērētājs pēc tam nespēj izpildīt līguma nosacījumus.
- (59) Iepazīšanās ar kredītu datubāzes ziņām ir noderīgs kredītspējas izvērtēšanas elements. Dažās dalībvalstīs ir prasība kreditoriem izvērtēt patērētāju kredītspēju, pamatojoties uz attiecīgajā datubāzē gūtajām ziņām. Kreditoriem vajadzētu būt arī iespējai piekļūt kredītu datubāzei kredīta spēkā esamības laikā, tikai, lai noteiktu un izvērtētu saistību nepildīšanas iespēju. Attiecībā uz šādu iepazīšanos ar kredītu datubāzes ziņām būtu jāpiemēro atbilstīgas garantijas, lai nodrošinātu, ka to izmanto kreditriska agrīnai konstatēšanai un risināšanai patērētāja interesēs, nevis lai gūtu informāciju komerciālām sarunām. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 95/46/EK (1995. gada 24. oktobris) par personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti⁽¹⁾, kreditoriem būtu jāinformē patērētāji par kredīta datubāzes izmantošanu jau pirms šīs izmantošanas, un patērētājiem vajadzētu būt tiesībām piekļūt informācijai par viņiem šādās kredīta datubāzēs, lai vajadzības gadījumā labotu, dzēstu vai bloķētu šajā datubāzē apstrādātos viņu personas datus, ja tie ir neprecīzi vai nelikumīgi apstrādāti.
- (60) Lai novērstu jebkādas konkurences starp kreditoriem kropļojumus, būtu jānodrošina, lai visiem kreditoriem, tostarp kredītiestādēm vai iestādēm, kas nav kredītiestādes un nodarbojas ar mājokļa nekustamā īpašuma kredītligumu piedāvāšanu, būtu pieejamas visas valsts un privātas kredītu datubāzes, kas nediskriminējošos apstākļos sniedz ziņas par patērētājiem. Šādiem nosacījumiem tādēļ nebūtu jāietver prasība kreditoriem, lai tiem būtu kredītiestādes statuss. Būtu jāprojām jāpaliek spēkā piekļuves nosacījumiem, tādiem kā piekļuves datubāzei izmaksas vai prasības sniegt datubāzei informāciju uz savstarpīguma pamata. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai brīvi noteikt, vai to jurisdikcijā kredīta starpniekiem var būt piekļuve šādām datubāzēm.
- (61) Ja lēmums noraidīt kredīta pieteikumu pamatojas uz datiem, kas iegūti, izmantojot datubāzē pieejamo informāciju vai tās trūkumu, kreditoram būtu jāinformē par to patērētājs un jādara zināms šīs datubāzes nosaukums, kā arī jebkuri citi Direktīvā 95/46/EK noteiktie elementi, lai ļautu patērētājam izmantot savas tiesības piekļūt šajās datubāzēs apstrādātajiem viņa personas datiem, pamatotos gadījumos, labot, dzēst vai bloķēt tos. Ja lēmums noraidīt kredīta pieteikumu tiek pieņemts, pamatojoties uz negatīvu kredītspējas izvērtējumu, kreditoram bez liekas kavēšanās būtu jāinformē patērētājs par šādu noraidījumu. Būtu jādod dalībvalstīm iespēja brīvi izlemt, vai tās izvirzīs prasību kreditoriem sniegt papildu skaidrojumus par noraidījuma iemesliem. Tomēr nevajadzētu izvirzīt kreditoram prasību sniegt šādu informāciju, ja to darīt ir aizliegts citos Savienības tiesību aktos, piemēram, tiesību aktos par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu. Šāda informācija nebūtu jāsniedz, ja tas būtu pretrunā sabiedriskās kārtības vai sabiedriskās drošības mērķiem, piemēram, saistībā ar noziedzīgu nodarījumu novēršanu, izmeklēšanu, atklāšanu vai kriminālvajāšanu.

(1) OV L 281, 23.11.1995., 31. lpp.

- (62) Šī direktīva attiecas uz personas datu izmantošanu saistībā ar patērētāja kredītspējas izvērtējumu. Lai nodrošinātu personas datu aizsardzību, Direktīva 95/46/EK būtu jāpiemēro datu apstrādes darbībām, kas veiktas saistībā ar šādiem izvērtējumiem.
- (63) Konsultāciju pakalpojumi, kas izpaužas kā individualizēta ieteikuma sniegšana, ir atsevišķa darbība, kas var tikt apvienota ar citiem kredīta piešķiršanas vai starpniecības aspektiem, bet šāda apvienošana nav obligāta. Tādēļ, lai patērētāji varētu izprast tiem sniegto pakalpojumu būtību, patērētāji būtu jāinformē par to, vai tiek sniegti vai var tikt sniegti konsultāciju pakalpojumi un kad tie netiek sniegti, kā arī par to, ko ietver konsultāciju pakalpojumi. Ņemot vērā nozīmi, kādu patērētāji piešķir terminu "konsultācija" un "konsultanti" izmantošanai, būtu lietderīgi atļaut dalībvalstīm aizliegt izmantot minētos terminus vai līdzīgus terminus gadījumos, kad konsultāciju pakalpojumi tiek sniegti patērētājiem. Ir lietderīgi nodrošināt, lai dalībvalstis noteiktu aizsardzības pasākumus, ja konsultācija tiek aprakstīta kā neatkarīga, lai nodrošinātu to, ka apsvērtu produktu klāsts un atalgojuma nosacījumi ir samērīgi ar to, ko patērētāji sagaida no šādas konsultācijas.
- (64) Lai nodrošinātu to, ka patērētājam ir ziņas par produktiem, kas atbilst viņa vajadzībām un apstākļiem, personām, kuras sniedz konsultāciju pakalpojumus, būtu jāatbilst konkrētiem standartiem. Konsultāciju pakalpojumu pamatā vajadzētu būt godīgiem un pietiekami plašiem pētījumiem par piedāvātajiem produktiem, ja konsultāciju pakalpojumus sniedz kreditori un piesaistīti kredīta starpnieki, vai par tirgū pieejamiem produktiem, ja konsultāciju pakalpojumus sniedz nepiesaistīti kredīta starpnieki. Tiem, kas sniedz konsultāciju pakalpojumus, būtu jāspēj specializēties tādos konkrētos "nišas" produktos kā, piemēram, pagaidu finansējums, ar noteikumu, ka tie apsver produktu klāstu šajā konkrētajā "nišā" un viņu specializācija šajos "nišas" produktos tiek izskaidrota patērētājam. Jebkurā gadījumā kreditoriem un kredīta starpniekiem būtu jāinformē patērētājs par to, vai tie sniedz konsultācijas tikai par savu piedāvāto produktu klāstu vai plašu tirgū pieejamo produktu klāstu, lai patērētājs saprastu, uz ko ir balstīts ieteikums.
- (65) Konsultāciju pakalpojumu pamatā vajadzētu būt pareizai izpratnei par patērētāja finanšu stāvokli, vēlmēm un mērķiem, balstoties uz vajadzīgo jaunāko informāciju un pamatotiem pieņēmumiem par riskiem patērētāja situācijā visā kredītīguma darbības laikā. Dalībvalstīm vajadzētu spēt precizēt, kādā veidā, sniedzot konsultāciju pakalpojumus, būtu jāizvērtē attiecīgā produkta piemērotība patērētājam.
- (66) Patērētāja spējai atmaksāt kredītu pirms kredītīguma termiņa beigām var būt svarīga loma, veicinot konkurenci iekšējā tirgū un Savienības pilsoņu pārvietošanās

brīvību, kā arī palīdzot nodrošināt elastību kredītīguma spēkā esamības laikā, kas vajadzīga, lai veicinātu finanšu stabilitāti atbilstīgi Finanšu stabilitātes padomes ieteikumiem. Tomēr pastāv būtiskas atšķirības starp valstu principiem un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem patērētājiem ir iespēja veikt sava kredīta pirmstermiņa atmaksu, un nosacījumiem, saskaņā ar kuriem šāda atmaksa var notikt. Atzīstot hipotekāro tirgu finansēšanas mehānismu daudzveidību un dažādo pieejamo produktu klāstu, tomēr ir būtiski Savienības līmenī noteikt konkrētus standartus attiecībā uz pirmstermiņa kredīta atmaksu, lai nodrošinātu to, ka patērētājiem ir iespēja izpildīt savas saistības pirms kredītīgumā noteiktā termiņa un pārliecība, ka tie var salīdzināt piedāvājumus, lai atrastu vislabākos produktus, kas apmierinātu viņu vajadzības. Tādēļ dalībvalstīm vai nu ar tiesību aktiem, vai ar citiem līdzekļiem, tādiem kā līguma klauzulas, būtu jānodrošina, lai patērētājiem ir tiesības uz pirmstermiņa atmaksu. Tomēr dalībvalstīm būtu jāspēj noteikt nosacījumus, kā šādas tiesības izmantot. Šie nosacījumi var ietvert tiesību izmantošanas laika ierobežojumus, atšķirīgus noteikumus atkarībā no aizņēmuma likmes veida vai ierobežojumus attiecībā uz gadījumiem, kādos šīs tiesības var izmantot. Ja pirmstermiņa atmaksa notiek laikposmā, kurā tiek piemērota fiksēta aizņēmuma likme, dalībvalsts var paredzēt, ka šo tiesību izmantošana ir atkarīga no tā, vai patērētājam ir likumīga interese. Šāda likumīga interese var rasties, piemēram, patērētāja laulības šķiršanas vai bezdarba gadījumā. Dalībvalstu noteiktie nosacījumi var paredzēt, ka kreditors ir tiesīgs saņemt taisnīgu un objektīvi pamatotu kompensāciju par iespējamām izmaksām, kas tieši saistītas ar kredīta pirmstermiņa atmaksu. Gadījumos, kad dalībvalstis paredz, ka kreditors ir tiesīgs saņemt kompensāciju, šādai kompensācijai vajadzētu būt taisnīgai un objektīvi pamatotai kompensācijai par iespējamām izmaksām, kas tieši saistītas ar kredīta pirmstermiņa atmaksu saskaņā ar valsts noteikumiem par kompensāciju. Kompensācijas apmēram nebūtu jāpārsniedz kreditora finansiālo zaudējumu apmērs.

- (67) Ir svarīgi nodrošināt pietiekamu pārredzamību, lai radītu skaidrību patērētājiem par to, kādas saistības tiek ievērotas finanšu stabilitātes saglabāšanas nolūkos un vai kredītīguma spēkā esamības laikā pastāv elastība. Patērētāji būtu jāinformē par aizņēmuma likmi līgumattiecību laikā, kā arī pirmslīguma stadijā. Dalībvalstīm vajadzētu spēt brīvi saglabāt vai ieviest ierobežojumus vai aizliegumus attiecībā uz vienkopusējām aizņēmuma likmes izmaiņām, ko veic kreditors. Aizņēmuma likmes maiņas gadījumā dalībvalstīm vajadzētu spēt paredzēt to, ka patērētājs ir tiesīgs saņemt atjauninātu amortizācijas grafiku.
- (68) Lai gan kredīta starpniekiem ir galvenā loma ar mājokļa nekustamo īpašumu saistīto kredītīgumu izplatīšanā Savienībā, joprojām pastāv ievērojamas atšķirības valstu noteikumos par kredīta starpnieku darbības veikšanu un uzraudzību, kas rada šķēršļus kredīta starpnieku darbību

uzsākšanai un veikšanai iekšējā tirgū. Kredīta starpnieku nespēja brīvi veikt savu darbību visā Savienībā kavē pienācīgu iekšējā tirgus darbību ar mājokļa nekustamo īpašumu saistītajos kredītīgumos. Atzīstot kredīstarpniecībā iesaistīto dalībnieku daudzveidību, ir svarīgi Savienības līmenī noteikt konkrētus standartus, lai nodrošinātu augsta līmeņa profesionalitāti un pakalpojumus.

(69) Lai kredīta starpnieki varētu veikt savas darbības, kredīta starpniekiem būtu jāpiemēro atzīšanas process, ko veic to piederības dalībvalsts kompetentā iestāde, un tie būtu pastāvīgi jāuzrauga, lai nodrošinātu, ka tie izpilda stingrās profesionālās prasības vismaz attiecībā uz to kompetenci, nevainojamu reputāciju un profesionālo civiltiesisko atbildību. Šādas prasības būtu jāpiemēro vismaz iestāžu līmenī. Tomēr dalībvalstis var precizēt, vai šādas atzīšanas prasības piemēro katram atsevišķam kredīta starpnieka darbiniekam. Piederības dalībvalsts var paredzēt papildu prasības, piemēram, ka kredīta starpnieka akcionāriem nepieciešama nevainojama reputācija vai ka piesaistītais kredīta starpnieks var būt piesaistīts tikai vienam kreditoram, ja tas ir samērīgi un saderīgi ar citiem Savienības tiesību aktiem. Publiskajā reģistrā būtu jāiekļauj attiecīga informācija par atzītajiem kredīta starpniekiem. Kredīta starpniekiem, kuri darbojas tikai viena kreditora vārdā, kurš uzņemas pilnu un neierobežotu atbildību, vajadzētu būt iespējai tikt atzītiem no kompetento iestāžu puses saziņā ar kreditoru, kura vārdā tie rīkojas. Dalībvalstīm vajadzētu būt tiesībām saglabāt vai uzlikt ierobežojumus attiecībā uz konkrētu kredīta starpnieku juridisko formu, proti, vai tiem ir atļauts rīkoties tikai kā juridiskām personām vai fiziskām personām. Dalībvalstīm būtu jādod iespēja brīvi izlemt, vai visi kredīta starpnieki iekļaujami vienā reģistrā vai ir vajadzīgi dažādi reģistri atkarībā no tā, vai kredīta starpnieks ir piesaistīts vai rīkojas kā neatkarīgs kredīta starpnieks. Turklāt dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei saglabāt vai uzlikt ierobežojumus attiecībā uz iespēju iekasēt maksu no patērētājiem, ko veic kredīta starpnieki, kuri piesaistīti vienam vai vairākiem kreditoriem.

(70) Dažās dalībvalstīs kredīta starpnieki var pieņemt lēmumu izmantot pakalpojumus, ko sniedz iecelti pārstāvji, kuri veic darbības šo starpnieku vārdā. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai piemērot šajā direktīvā izklāstīto īpašo režīmu attiecībā uz ieceltajiem pārstāvjiem. Tomēr dalībvalstīm vajadzētu būt brīvai izvēlei neieviešāt šādu režīmu vai atļaut citām vienībām veikt uzdevumu, kas pielīdzināms iecelto pārstāvju veiktajam uzdevumam, ar noteikumu, ka minētajām vienībām piemēro tādu pašu režīmu kā kredīta starpniekiem. Šajā direktīvā izklāstītie noteikumi par ieceltajiem pārstāvjiem nekādā ziņā neuzliek dalībvalstīm pienākumu atļaut ieceltajiem pārstāvjiem darboties to jurisdikcijā, ja vien šādi ieceltie pārstāvji netiek uzskatīti par kredīta starpniekiem saskaņā ar šo direktīvu.

(71) Lai nodrošinātu to, ka kompetentās iestādes efektīvi uzrauga kredīta starpniekus, kredīta starpnieku, kas ir juridiska persona, būtu jāatzīst dalībvalstī, kurā ir tā juridiskā adrese. Kredīta starpnieku, kas nav juridiska persona, būtu jāatzīst dalībvalstī, kurā ir tā galvenais birojs. Turklāt dalībvalstīm būtu jāpieprasa, lai kredīta starpnieka galvenais birojs vienmēr atrodas tā piederības dalībvalstī un lai tas tur faktiski darbojas.

(72) Atzīšanas prasībām būtu jāļauj kredīta starpniekiem darboties citās dalībvalstīs saskaņā ar brīvības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvības principiem ar noteikumu, ka starp kompetentajām iestādēm ir ievērota atbilstīga paziņošanas procedūra. Pat tad, ja dalībvalstis nolemj atzīt visus atsevišķos kredīta starpnieka darbiniekus, paziņojumu par nodomu sniegt pakalpojumus būtu jāveic attiecībā uz kredīta starpnieku kopumā, nevis uz katru atsevišķu darbinieku. Tomēr, lai arī šī direktīva paredz regulējumu visiem apstiprinātajiem kredīta starpniekiem, tostarp kredīta starpniekiem, kas piesaistīti tikai vienam kreditoram, lai darbotos visā Savienībā, šī direktīva neparedz šādu regulējumu ieceltajiem pārstāvjiem. Šādos gadījumos ieceltajiem pārstāvjiem, kas vēlas darboties citā dalībvalstī, būtu jāievēro šajā direktīvā izklāstītās prasības kredīta starpnieku atzīšanai.

(73) Dažās dalībvalstīs kredīta starpnieki var veikt savas darbības attiecībā uz kredītīgumiem, ko piedāvā kredītiestādes, kā arī iestādes, kas nav kredītiestādes. Atzītajiem kredīta starpniekiem principā būtu jāļauj darboties visā Savienības teritorijā. Tomēr atzīšanai, ko piešķir piederības dalībvalsts kompetentā iestāde, nebūtu jāļauj kredīta starpniekiem sniegt pakalpojumus attiecībā uz kredītīgumiem, ko piedāvā iestādes, kuras nav kredītiestādes, patērētājam dalībvalstī, kur šāda veida iestādēm nav atļauts darboties.

(74) Dalībvalstīm būtu jāspēj paredzēt, ka personām, kas profesionālās darbības gaitā veic kredīstarpniecības darbības tikai atsevišķos gadījumos, piemēram, juristiem vai notāriem, nepiemēro šajā direktīvā izklāstīto atzīšanas procedūru ar noteikumu, ka šāda profesionāla darbība tiek regulēta un ka attiecīgie noteikumi neliedz veikt kredīstarpniecības darbības kā papildpakalpojumus. Tomēr šādam atbrīvojumam no šajā direktīvā izklāstītās atzīšanas procedūras būtu jānozīmē to, ka šādas personas nevar izmantot šajā direktīvā paredzētā pasu režīma priekšrocības. Personas, kas savas profesionālās darbības gaitā atsevišķos gadījumos tikai iepazīstina patērētāju ar kreditoru vai kredīta starpnieku vai iesaka patērētājam vērsties pie kreditora vai kredīta starpnieka, piemēram, informējot patērētāju par konkrētu kreditoru vai kredīta

starpnieku vai par šā konkrētā kreditora vai kredīta starpnieka produkta veidu bez turpmākas reklāmas vai iesaistīšanās iepazīstināšanā ar kredītligumu, tā piedāvāšanā, sagatavošanas darbā vai noslēgšanā, nebūtu uzskatāmas par kredīta starpniekiem, piemērojot šo direktīvu. Tāpat arī aizņēmēji, kas vienīgi nodot kredītligumu patērētājam, izmantojot subrogācijas procesu un neveicot nekādu citu kredīstarpniecības darbību, nebūtu uzskatāmi par kredīta starpniekiem, piemērojot šo direktīvu.

(75) Lai nodrošinātu kreditoriem līdzvērtīgus konkurences apstākļus un veicinātu finanšu stabilitāti, kamēr vēl nav veikta tālāka saskaņošana, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiek veikti attiecīgi pasākumi to iestāžu atzīšanai un uzraudzībai, kas nav kredītiestādes un nodarbojas ar mājokļa nekustamā īpašuma kredītligumu piedāvāšanu. Saskaņā ar proporcionalitātes principu šajā direktīvā nebūtu jānosaka sīki izstrādāti nosacījumi to kreditoru atzīšanai vai uzraudzībai, kas nodarbojas ar šādu kredītligumu piedāvāšanu un kas nav kredītiestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 575/2013 (2013. gada 26. jūnijs) par prudenčuālajām prasībām attiecībā uz kredītiestādēm un ieguldījumu brokeru sabiedrībām ⁽¹⁾. Šādu iestāžu skaits, kas darbojas Savienībā, šobrīd ir ierobežots, tāpat kā to tirgus daļa un dalībvalstu skaits, kurās tās darbojas, jo īpaši kopš finanšu krīzes sākuma. Tāda paša iemesla dēļ šajā direktīvā nebūtu jānosaka arī "pases" ieviešana šādām iestādēm.

(76) Dalībvalstīm būtu jāpieņem noteikumi par sankcijām, kas piemērojamas saskaņā ar šo direktīvu pieņemto valsts noteikumu pārkāpumiem, un jānodrošina to īstenošana. Lai gan sankciju izvēle paliek dalībvalstu ziņā, paredzētajām sankcijām vajadzētu būt iedarbīgām, samērīgām un atturošām.

(77) Patērētājiem vajadzētu būt pieejamām ārpustiesas sūdzību un pārsūdzības procedūrām, lai izšķirtu strīdus, kas, īstenojot šajā direktīvā noteiktās tiesības un pienākumus, rodas starp kreditoriem un patērētājiem, kā arī starp kredīta starpniekiem un patērētājiem. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, lai kreditoriem un kredīta starpniekiem dalība šādās alternatīvās strīdu izšķiršanas procedūrās nebūtu fakultatīva. Lai nodrošinātu alternatīvu strīdu izšķiršanas procedūru vienmērīgu darbību pārrobežu darbības gadījumos, dalībvalstīm būtu jāprasa un jāaicina, lai ārpustiesas sūdzību un pārsūdzības struktūras sadarbotos. Minētajā kontekstā būtu jāveicina dalībvalstu ārpustiesas sūdzību un pārsūdzības struktūru dalība FIN-NET tīklā, kas ietver valstu shēmas finanšu strīdu

izšķiršanai ārpustiesas kārtībā, lai risinātu strīdus, kas radušies starp patērētājiem un finanšu pakalpojumu sniedzējiem.

(78) Lai nodrošinātu konsekventu saskaņošanu un ņemtu vērā attīstību kredītligumu tirgos, kredītproduktu vai ekonomiskās situācijas attīstību, un lai sīkāk precizētu dažas šīs direktīvas prasības, Komisijai būtu jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu par grozījumiem attiecībā uz standarta tekstiem vai instrukcijām par ESIL aizpildīšanu un grozījumiem attiecībā uz piezīmēm vai pieņemumu atjaunojumu, ko izmanto, lai aprēķinātu GPL. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī. Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei.

(79) Lai atvieglotu kredīta starpnieku spēju sniegt pārrobežu pakalpojumus un lai sadarbotos, apmainītos ar informāciju un izšķirtu strīdus starp kompetentajām iestādēm, atbildību par kredīta starpnieku atzīšanu būtu jāpiešķir tām kompetentajām iestādēm, kas darbojas Eiropas Uzraudzības iestādes (Eiropas Banku iestādes) ("EBI") pārraudzībā, kā izklāstīts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1093/2010 (2010. gada 24. novembris), ar ko izveido Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi) ⁽²⁾, vai citām valsts iestādēm ar noteikumu, ka tās sadarbojas ar iestādēm, kas darbojas EBI pārraudzībā, lai veiktu savus pienākumus saskaņā ar šo direktīvu.

(80) Dalībvalstīm būtu jāizraugās kompetentās iestādes, kam piešķirtas pilnvaras nodrošināt šīs direktīvas izpildi, un jānodrošina, lai tām tiktu piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras un pietiekami resursi, kas vajadzīgi to pienākumu veikšanai. Kompetentās iestādes var rīkoties, iesniedzot pieteikumu tiesā, kuras kompetencē ir pieņemt tiesisku nolēmumu, tostarp attiecīgajā gadījumā – apelācijas kārtībā. Tas dalībvalstīm ļautu – īpaši, ja šīs direktīvas noteikumi tiktu transponēti civiltiesību normās, – atstāt šo noteikumu ieviešanu minēto struktūru un tiesu ziņā. Dalībvalstīm būtu jāspēj izraudzīties dažādas kompetentās iestādes, lai panāktu šajā direktīvā noteikto daudzveidīgo pienākumu izpildi. Piemēram, dažiem noteikumiem dalībvalstis varētu izraudzīties kompetentās iestādes, kas atbildīgas par patērētāju aizsardzības stiprināšanu, turpretim citiem noteikumiem tās varētu nolemt izraudzīties prudenčuālās uzraudzības iestādes. Izvēlei izraudzīties dažādas kompetentās iestādes nebūtu jāietekmē pienākumi attiecībā uz pastāvīgu uzraudzību un kompetento iestāžu sadarbību, kā paredzēts šajā direktīvā.

⁽¹⁾ OV L 176, 27.6.2013., 1. lpp.

⁽²⁾ OV L 331, 15.12.2010., 12. lpp.

- (81) Attīstoties iekšējam tirgum, kurā ir augsts aizsardzības līmenis patērētājiem attiecībā uz kredītligumiem, kas saistīti ar mājokļa nekustamo īpašumu, būs jāpārskata šīs direktīvas efektīva darbība. Pārskatīšanai, cita starpā, būtu jāietver izvērtējums par šīs direktīvas ievērošanu un ietekmi, izvērtējums par to, vai direktīvas darbības joma joprojām ir atbilstīga, analīze par kredītligumu piešķiršanu, ko veic iestādes, kas nav kredītiestādes, izvērtējums par nepieciešamību veikt turpmākus pasākumus, tostarp pases izsniegšanu iestādēm, kas nav kredītiestādes, un izpēti par nepieciešamību ieviest papildu tiesības un pienākumus attiecībā uz kredītligumu pēclīguma stadiju.
- (82) Dalībvalstu rīcība vien varētu izraisīt atšķirīgu noteikumu kopuma spēkā esamību, kas var apdraudēt iekšējā tirgus darbību vai radīt tai jaunus šķēršļus. Ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķi, proti, izveidot efektīvu un konkurētspējīgu iekšējo tirgu ar mājokļa nekustamo īpašumu saistītiem kredītligumiem, vienlaikus nodrošinot augstu aizsardzības līmeni patērētājiem, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs un ņemot vērā darbības efektivitāti, šo mērķi var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kā izklāstīts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (83) Dalībvalstis var pieņemt lēmumu ar prudenciālajām tiesību normām transponēt valsts tiesību aktos dažus aspektus, uz kuriem attiecas šī direktīva, piemēram, patērētāja kredītspējas izvērtējumu, savukārt citi aspekti, piemēram, pienākumi saistībā ar atbildīgo aizņēmēju, tiek transponēti, izmantojot civiltiesību vai krimināltiesību normas.
- (84) Saskaņā ar Dalībvalstu un Komisijas 2011. gada 28. septembra kopīgo politisko deklarāciju par skaidrojošajiem dokumentiem ⁽¹⁾ dalībvalstis ir apņēmušās paziņojot savus transponēšanas pasākumus, pamatotos gadījumos pievienojot vienu vai vairākus dokumentus, kuros paskaidrota saikne starp direktīvas sastāvdaļām un atbilstīgajām daļām valsts pieņemtos transponēšanas instrumentos. Attiecībā uz šo direktīvu likumdevējs uzskata, ka šādu dokumentu nosūtīšana ir pamatota.
- (85) Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs sniedza atzinumu 2011. gada 25. jūlijā ⁽²⁾, pamatojoties uz 28. panta 2. punktu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 45/2001 (2000. gada 18. decembris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Kopienas iestādēs un struktūrās un par šādu datu brīvu apriti ⁽³⁾,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU:

1. NODAĻA

PRIEKŠMETS, DARBĪBAS JOMA, DEFINĪCIJAS UN KOMPETENTĀS IESTĀDES

1. pants

Priekšmets

Šajā direktīvā ir noteikts kopējs regulējums dažiem aspektiem dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos attiecībā uz līgumiem, kuri ietver tādu kredītu patērētājiem, kas nodrošināts ar hipotēku vai citādi un kas attiecas uz mājokļa nekustamo īpašumu, tostarp pienākumu pirms kredīta piešķiršanas veikt kredītspējas izvērtējumu, kas ir pamats efektīvu riska izvērtēšanas standartu izstrādei attiecībā uz mājokļa nekustamo īpašumu dalībvalstīs un dažām prudenciālajām un uzraudzības prasībām, tostarp kredīta starpnieku, ieceltu pārstāvju un iestāžu, kas nav kredītiestāde, izveidei un uzraudzībai.

2. pants

Saskaņošanas līmenis

1. Šī direktīva neliedz dalībvalstīm saglabāt vai ieviest stingrākus noteikumus, lai aizsargātu patērētājus, ar noteikumu, ka šādi noteikumi ir saderīgi ar to pienākumiem saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

2. Neatkarīgi no 1. punkta dalībvalstis savos tiesību aktos nesaglabā vai neievieš noteikumus, kas atšķiras no 14. panta 2. punktā un II pielikuma A daļā paredzētajiem noteikumiem attiecībā uz standarta pirmslīguma informācijas sniegšanu, izmantojot Eiropas standartizētās informācijas lapu (ESIL), un 17. panta 1. līdz 5. punktā, 7. punktā un 8. punktā un I pielikumā attiecībā uz kopīgu, saskaņotu Savienības standartu gada procentu likmes (GPL) aprēķināšanu.

3. pants

Darbības joma

1. Šo direktīvu piemēro:

- a) kredītligumiem, kas ir nodrošināti vai nu ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz mājokļa nekustamo īpašumu, vai kas ir nodrošināti ar tiesībām, kuras saistītas ar mājokļa nekustamo īpašumu; un
- b) kredītligumiem, kuru mērķis ir iegūt vai saglabāt īpašumtiesības uz zemi vai esošu vai plānotu ēku.

⁽¹⁾ OV C 369, 17.12.2011., 14. lpp.

⁽²⁾ OV C 377, 23.12.2011., 5. lpp.

⁽³⁾ OV L 8, 12.1.2001., 1. lpp.

2. Šo direktīvu nepiemēro:

a) kapitāla atbrīvošanas kredītlīgumiem, kuru gadījumā kreditors:

i) veic vienreizēju maksājumu, periodiskus maksājumus vai citā veidā izmaksā kredītu apmaiņā pret summu, kas tiks iegūta no mājokļa nekustamā īpašuma pārdošanas nākotnē vai tiesībām, kas saistītas ar mājokļa nekustamo īpašumu, un

ii) nepieprasīs kredīta atmaksāšanu, kamēr nav iestājies viens vai vairāki konkrēti notikumi patērētāja dzīvē, kā tos definējušas dalībvalstis, ja vien patērētājs nav pārkāpis savas līgumsaistības, kas ļauj kreditoram izbeigt kredītlīgumu;

b) kredītlīgumiem, ja kredītu piešķir darba devējs kā papildu darbību darba ņēmējiem, bez procentiem vai ar GPL, kas ir zemākas par tirgū pārsvarā pieejamajām likmēm un kuras parasti plašai sabiedrībai nepiedāvā;

c) kredītlīgumiem, ja kredītu piešķir bez procentiem un bez jebkādam citām maksām, izņemot maksas, ar kurām atgūst izmaksas, kas ir tieši saistītas ar kredīta nodrošināšanu;

d) kredītlīgumiem, ja kredītu piešķir kā pārtēriņa iespēju un ja tas ir jāatmaksā viena mēneša laikā;

e) kredītlīgumiem, kas ir tiesā vai citā likumā noteiktā iestādē panākta izlīguma rezultāts;

f) kredītlīgumiem, kuri attiecas uz esoša parāda atmaksas atlikšanu bez maksas un kuri neietilpst 1. punkta a) apakšpunkta darbības jomā.

3. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot:

a) 11. un 14. pantu un II pielikumu tādiem kredītlīgumiem patērētājiem, kuri nodrošināti ar hipotēku vai citu līdzvērtīgu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz mājokļa nekustamo īpašumu, vai kuri nodrošināti ar tiesībām, kas saistītas ar mājokļa nekustamo īpašumu, un kuru mērķis nav iegūt vai paturēt tiesības uz mājokļa nekustamo īpašumu, ar noteikumu, ka dalībvalstis šādiem kredītlīgumiem piemēro Direktīvas 2008/48/EK 4. un 5. pantu, un II un III pielikumu;

b) šo direktīvu kredītlīgumiem, kas saistīti ar nekustamo īpašumu, ja kredītlīgumā noteikts, ka patērētājs vai kāds no patērētāja ģimenes locekļiem nekādā gadījumā nevar apdzīvot nekustamo īpašumu kā māju, dzīvokli vai cita veida dzīvesvietu un ka īpašums apdzīvojams kā māja, dzīvoklis vai cita veida dzīvesvieta, pamatojoties uz īres līgumu;

c) šo direktīvu kredītlīgumiem, kas saistīti ar kredītiem, kurus atbilstīgi tiesību aktos paredzētiem noteikumiem vispārējo interešu labā piešķir ierobežotam klientu lokam bez procentiem vai ar tādām aizņēmuma likmēm, kas ir zemākas nekā tirgū pārsvarā pieejamās likmes, vai atbilstīgi citiem noteikumiem, kas būtu patērētājam izdevīgāki nekā tirgū pārsvarā izmantotie noteikumi, un ar procentu likmēm, kas nav augstākas par tirgū pārsvarā pieejamajām aizņēmuma likmēm;

d) šo direktīvu pagaidu aizdevumiem;

e) šo direktīvu kredītlīgumiem, ja kreditors ir organizācija Direktīvas 2008/48/EK 2. panta 5. punkta darbības jomā.

4. Dalībvalstis, kuras izmanto 3. punkta b) apakšpunktā minēto iespēju, nodrošina atbilstīga regulējuma piemērošanu valsts līmenī šāda veida kredītiem.

5. Dalībvalstis, kuras izmanto 3. punkta c) vai e) apakšpunktā minēto iespēju, nodrošina atbilstīgu alternatīvu pasākumu piemērošanu, lai nodrošinātu, ka patērētāji pirmslīguma stadijā savlaicīgi saņem informāciju par šādu kredītlīgumu galvenajām iezīmēm, riskiem un izmaksām un ka šādu kredītlīgumu reklāma ir godīga, skaidra un nav maldinoša.

4. pants

Definīcijas

Šajā direktīvā izmanto šādas definīcijas:

1) "patērētājs" ir patērētājs, kā definēts Direktīvas 2008/48/EK 3. panta a) punktā;

2) "kreditors" ir fiziska vai juridiska persona, kas, veicot savu saimniecisko vai profesionālo darbību, piešķir vai apsola piešķirt kredītu, kurš ietilpst 3. panta darbības jomā;

3) "kredītlīgums" ir līgums, ar ko kreditors piešķir vai apsola piešķirt patērētājam kredītu, kas ietilpst 3. panta darbības jomā atlikta maksājuma, aizdevuma vai citas tamlīdzīgas finansiālas vienošanās veidā;

4) "papildpakalpojums" ir pakalpojums, ko piedāvā patērētājam saistībā ar kredītlīgumu;

- 5) "kredīta starpnieks" ir fiziska vai juridiska persona, kas nedarbojas kā kreditors vai kā notārs un kas ne tikai, tieši vai netieši, iepazīstina patērētāju ar kreditoru vai kredīta starpnieku, un kas, veicot savu saimniecisko vai profesionālo darbību, par samaksu, kura var būt naudas veidā vai jebkādā citā finansiālas atbildības veidā, par ko ir vienošanās;
- a) iepazīstina patērētājus ar kredītligumiem vai piedāvā tos patērētājiem;
- b) palīdz patērētājiem, uzņemoties sagatavošanas darbus vai citus pirmslīguma administratīvus darbus attiecībā uz kredītligumiem, kas nav minēti a) apakšpunktā, vai
- c) kreditora vārdā slēdz kredītligumus ar patērētājiem;
- 6) "grupa" ir tādu kreditoru grupa, kuri jākonsolidē, lai sagatavotu konsolidētos pārskatus, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2013/34/ES (2013. gada 26. jūnijs) par noteiktu veidu uzņēmumu gada finanšu pārskatiem, konsolidētajiem finanšu pārskatiem un saistītiem ziņojumiem ⁽¹⁾;
- 7) "piesaistītais kredīta starpnieks" ir jebkurš kredīta starpnieks, kas rīkojas tikai šādu personu vārdā, kuras uzņemas pilnu un beznosacījumu atbildību:
- a) tikai viens kreditors;
- b) tikai viena grupa; vai
- c) vairāki kreditori vai grupas, kas nepārstāv tirgus vairākumu;
- 8) "iecelts pārstāvis" ir fiziska vai juridiska persona, kas veic 5. punktā minētās darbības un rīkojas tikai viena tāda kredīta starpnieka vārdā, kurš uzņemas pilnu un beznosacījumu atbildību;
- 9) "kredītiestāde" ir kredītiestāde, kā definēts Regulas (ES) Nr. 575/2013 4. panta 1. punkta 1. apakšpunktā;
- 10) "iestāde, kas nav kredītiestāde" ir jebkurš kreditors, kas nav kredītiestāde;
- 11) "darbinieki" ir:
- a) jebkura fiziska persona, kas strādā kreditora vai kredīta starpnieka labā un kas ir tieši iesaistīta darbībās, uz kurām attiecas šī direktīva, vai kas kontaktējas ar patērētājiem, veicot darbības, uz kurām attiecas šī direktīva;
- b) jebkura fiziska persona, kas strādā ieceltā pārstāvja labā un kontaktējas ar patērētājiem, veicot darbības, uz kurām attiecas šī direktīva;
- c) jebkura fiziska persona, kas tieši vada vai uzrauga a) un b) apakšpunktā minētās fiziskās personas;
- 12) "kredīta kopsumma" ir kredīta kopējā summa, kā definēts Direktīvas 2008/48/EK 3. panta l) punktā;
- 13) "kredīta kopējās izmaksas patērētājam" ir kopējās kredīta izmaksas patērētājam, kā definēts Direktīvas 2008/48/EK 3. panta g) punktā, tostarp īpašuma vērtēšanas izmaksas, ja šāda vērtēšana ir vajadzīga, lai saņemtu kredītu, bet neietverot reģistrācijas maksu par nekustamā īpašuma īpašumtiesību nodošanu. Tajās neietver maksas, kas patērētājam jāmaksā par kredītligumā noteikto saistību neievērošanu;
- 14) "kopējā summa, kas patērētājam jāmaksā" ir kopējā summa, kas jāmaksā patērētājam, kā definēts Direktīvas 2008/48/EK 3. panta h) punktā;
- 15) "gada procentu likme" (GPL) ir kredīta kopējās izmaksas patērētājam, kas ir izteiktas ikgadējos procentos no kredīta kopsummas, attiecīgajā gadījumā iekļaujot izmaksas, kas minētas 17. panta 2. punktā, un ir vienādas ar ikgadēju visu kreditora un patērētāja nolīgto esošo vai nākotnes saistību (izņemtā kredīta, atmaksājumu un maksu) pašreizējo vērtību;
- 16) "aizņēmuma likme" ir aizņēmuma likme, kā definēts Direktīvas 2008/48/EK 3. panta j) punktā;
- 17) "kredībspējas izvērtēšana" ir iespēju izpildīt parādsaistības, kas izriet no kredītliguma, novērtējums;
- 18) "pastāvīgs informācijas nesējs" ir pastāvīgs informācijas nesējs, kā definēts Direktīvas 2008/48/EK 3. panta m) punktā;
- 19) "piederības dalībvalsts" ir:
- a) ja kreditors vai kredīta starpnieks ir fiziska persona – dalībvalsts, kurā atrodas tā galvenais birojs;

⁽¹⁾ OV L 182, 29.6.2013., 19. lpp.

- b) ja kreditors vai kredīta starpnieks ir juridiska persona – dalībvalsts, kurā atrodas tā juridiskā adrese, vai, ja saskaņā ar tā piemērojamiem valsts tiesību aktiem tam nav juridiskās adreses – dalībvalsts, kurā atrodas tā galvenais birojs;
- 20) “uzņēmēja dalībvalsts” ir dalībvalsts, kas nav piederības dalībvalsts un kurā kreditoram vai kredīta starpniekam ir filiāle vai kurā tas sniedz pakalpojumus;
- 21) “konsultāciju pakalpojumi” ir individuālu ieteikumu sniegšana patērētājam par vienu vai vairākiem darījumiem, kas saistīti ar kredītņēmumiem, un kas ir no kredīta piešķiršanas un 5. punktā izklāstītajām kredīstarpniecības darbībām neatkarīga darbība;
- 22) “kompetentā iestāde” ir iestāde, ko dalībvalsts ir izraudzījusi par kompetento iestādi saskaņā ar 5. pantu;
- 23) “pagaidu aizdevums” ir kredītņēmums, kuram vai nu nav noteikta termiņa vai kurš ir jāatmaksā 12 mēnešu laikā, un kuru patērētājs izmanto kā pagaidu finansēšanas risinājumu, kamēr tas pāriet uz citu nekustamā īpašuma finansēšanas shēmu;
- 24) “iespējamās saistības vai garantija” ir kredītņēmums, kas kalpo kā garantija citam atsevišķam, bet papildu darījumam, kur kapitālu, kas ir nodrošināts ar nekustamo īpašumu, izmanto tikai tad, ja iestājas līgumā paredzētais notikums vai notikumi;
- 25) “dalīta īpašuma kredītņēmums” ir kredītņēmums, kur atmaksājamā kapitāla pamatā ir līgumā paredzēta procentuālā daļa no nekustamā īpašuma vērtības kapitāla atmaksas vai atmaksājumu brīdī;
- 26) “sasaistīšanas prakse” ir kredītņēmuma piedāvāšana vai pārdošana vienā paketē kopā ar dažādiem citiem finanšu produktiem vai pakalpojumiem, ja kredītņēmums patērētājam nav pieejams atsevišķi;
- 27) “komplektēšanas prakse” ir kredītņēmuma piedāvāšana vai pārdošana vienā paketē kopā ar dažādiem citiem finanšu produktiem vai pakalpojumiem, ja kredītņēmums patērētājam ir pieejams arī atsevišķi, bet ne vienmēr ar tādiem pašiem noteikumiem vai nosacījumiem kā komplektā ar papildpakalpojumiem;
- 28) “aizdevums ārvalstu valūtā” ir kredītņēmums, kurā kredīts ir:
- a) denominēts valūtā, kas nav tā valūta, kurā patērētājs gūst ienākumus vai uzglabā aktīvus, no kuriem ir jāatmaksā kredīts, vai

- b) denominēts valūtā, kas nav tās dalībvalsts valūta, kuras rezidents ir patērētājs.

5. pants

Kompetentās iestādes

1. Dalībvalstis nozīmē valsts kompetentās iestādes, kas ir pilnvarotas nodrošināt šīs direktīvas piemērošanu un izpildi, un nodrošina, lai tām tiktu piešķirtas izmeklēšanas un izpildes pilnvaras un atbilstīgi resursi, kas nepieciešami, lai tās efektīvi un iedarbīgi veiktu savus pienākumus.

Iestādes, kas minētas pirmajā daļā, ir valsts iestādes vai struktūras, kas atzītas ar valsts tiesību aktiem vai ko atzinušas valsts iestādes, kam šajā nolūkā īpaši piešķirtas pilnvaras ar valsts tiesību aktiem. Tās nav kreditori, kredīta starpnieki vai iecelti pārstāvji.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai kompetentajām iestādēm, visām personām, kas strādā vai ir strādājušas kompetento iestāžu labā, kā arī kompetento iestāžu norīkotiem revidentiem un ekspertiem būtu saistošs pienākums ievērot dienesta noslēpumu. Neskarot gadījumus, uz kuriem attiecas krimināltiesības vai šī direktīva, konfidencialu informāciju, ko tie var saņemt, pildot savus pienākumus, nedrīkst izpaust nevienai personai vai iestādei, izņemot pārskata vai apkopojuma veidā. Tomēr tas neliedz kompetentajām iestādēm apmainīties ar konfidencialu informāciju vai nosūtīt to saskaņā ar valsti un Savienības tiesību aktiem.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka iestādes, kas izraudzītas kā kompetentās iestādes, lai nodrošinātu šīs direktīvas 9., 29., 32., 33., 34. un 35. panta piemērošanu un izpildi, ir vai nu viena vai abas no šīm:

- a) kompetentās iestādes, kā definēts Regulas (ES) Nr. 1093/2010 4. panta 2. punktā;
- b) iestādes, kas nav a) apakšpunktā minētās kompetentās iestādes, ar noteikumu, ka valsts normatīvie un administratīvie akti paredz šīm iestādēm pienākumu sadarboties ar a) apakšpunktā minētajām kompetentajām iestādēm, kad vien tas ir nepieciešams to pienākumu veikšanai saskaņā ar šo direktīvu, tostarp, lai sadarbotos ar Eiropas Uzraudzības iestādi (Eiropas Banku iestādi) (EBI), kā prasīts saskaņā ar šo direktīvu.

4. Dalībvalstis informē Komisiju un EBI par kompetento iestāžu nozīmēšanu un jebkādam turpmākām izmaiņām, norādot visu attiecīgo pienākumu sadalījumu starp dažādām kompetentajām iestādēm. Pirmo šādu paziņojumu sniedz, cik ātri vien iespējams un vēlākais 2016. gada 21. martā.

5. Kompetentās iestādes izmanto savas pilnvaras atbilstīgi valsts tiesību aktiem vai nu:

- a) tieši saskaņā ar tām piešķirtajām pilnvarām, vai tiesu iestāžu uzraudzībā; vai
- b) iesniedzot pieteikumu tiesās, kuru kompetencē ir pieņemt nepieciešamos lēmumus, tostarp attiecīgajā gadījumā apelācijas kārtībā, ja pieteikums pieņemt attiecīgo lēmumu tiek noraidīts, izņemot attiecībā uz 9., 29., 32., 33., 34. un 35. pantu.

6. Ja dalībvalstu teritorijā ir vairāk nekā viena kompetentā iestāde, dalībvalstis nodrošina, ka to attiecīgie pienākumi ir skaidri definēti un ka minētās iestādes cieši sadarbojas, lai tās varētu efektīvi pildīt savus attiecīgos pienākumus.

7. Komisija vismaz reizi gadā publicē kompetento iestāžu sarakstu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* un pastāvīgi atjaunina to savā tīmekļa vietnē.

2. NODAĻA

IZGLĪTOŠANA FINANŠU JOMĀ

6. pants

Patērētāju izglītošana finanšu jomā

1. Dalībvalstis veicina pasākumus, kas atbalsta patērētāju izglītošanu jautājumos par atbildīgu aizņemšanos un parādu pārvaldīšanu, jo īpaši saistībā ar hipotekārajiem kredītlīgumiem. Ir vajadzīga skaidra un vispārīga informācija par kredītu piešķiršanas procesu, lai sniegtu ieteikumus patērētājiem, īpaši tiem, kas hipotekāro kredītu ņem pirmo reizi. Ir vajadzīga arī informācija par ieteikumiem, kādus patērētājiem var sniegt patērētāju organizācijas un valsts iestādes.

2. Komisija publicē izvērtējumu par izglītošanu finanšu jomā, kas patērētājiem ir pieejama dalībvalstīs, un apzina paraugprakses piemērus, ko varētu turpmāk pilnveidot, lai palielinātu patērētāju informētību finanšu jautājumos.

3. NODAĻA

NOSACĪJUMI, KAS PIEMĒROJAMI KREDITORIEM, KREDĪTA STARPNIEMIEM UN IECELTAJIEM PĀRSTĀVJIEM

7. pants

Pienākums ievērot profesionālo ētiku, sniedzot kredītu patērētājiem

1. Dalībvalstis nosaka, ka, izstrādājot kredītproduktus, piešķirot kredītu, sniedzot kredīstarpniecības pakalpojumus

vai sniedzot kredītu konsultāciju pakalpojumus un – attiecīgā gadījumā – papildpakalpojumus patērētājiem, vai īstenojot kredītīgumu, kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis rīkojas godīgi, taisnīgi, pārredzami un profesionāli, ņemot vērā patērētāju tiesības un intereses. Attiecībā uz piešķiršanu, starpniecību vai konsultāciju pakalpojumu sniegšanu par kredītu darbības pamatojas uz informāciju par patērētāja situāciju un jebkādam īpašām vajadzībām, kuras patērētājs ir darījis zināmas, un pamatotiem pieņēmumiem par riskiem patērētāja situācijā kredītīguma darbības laikā. Attiecībā uz šādu konsultāciju pakalpojumu sniegšanu darbības turklāt pamatojas uz 22. panta 3. punkta a) apakšpunktā paredzēto informāciju.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditora noteiktais atalgojuma veids tā darbiniekiem un kredīta starpniekiem, kā arī kredīta starpnieka noteiktais atalgojuma veids tā darbiniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem nekavētu ievērot 1. punktā noteikto pienākumu.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditori, nosakot un piemērojot atalgojuma politiku personālam, kas ir atbildīgs par kredītspējas izvērtējumu, ievērotu šādus principus tādā veidā un mērā, kas atbilst to lielumam, iekšējā darba organizācijai un to darbību raksturam, apjomam un sarežģītībai:

a) atalgojuma politika ir savienojama ar pamatotu un efektīvu riska pārvaldību un veicina to, kā arī nemudina uzņemties riskus, kas pārsniedz kreditora pieļaujamā riska robežu;

b) atalgojuma politika atbilst kreditora darījumdarbības stratēģijai, mērķiem, vērtībām un ilgtermiņa interesēm, un ietver pasākumus, lai novērstu interešu konfliktu, jo īpaši, paredzot, ka atalgojums nav atkarīgs no pieņemto pieteikumu skaita vai īpatsvara.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji sniedz konsultāciju pakalpojumus, konsultāciju sniegšanā iesaistīto darbinieku atalgojuma struktūra nekaitē viņu spējai rīkoties patērētāju interesēs un jo īpaši nav atkarīga no pārdošanas mērķiem. Lai sasniegtu minēto mērķi, dalībvalstis var papildus aizliegt komisijas naudas, ko kreditors maksā kredīta starpniekam.

5. Dalībvalstis var aizliegt vai ierobežot patērētāja maksājumus kreditoram vai kredīta starpniekam pirms kredītīguma noslēgšanas.

8. pants

Pienākums sniegt informāciju patērētājiem bez maksas

Dalībvalstis nodrošina, lai, sniedzot patērētājiem informāciju atbilstīgi šajā direktīvā noteiktajām prasībām, šāda informācija patērētājam tiktu sniegta bez maksas.

9. pants

Zināšanu un kompetences prasības darbiniekiem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditori, kredīta starpnieki un ieceltie pārstāvji saviem darbiniekiem prasa atbilstīgu zināšanu un kompetences līmeni attiecībā uz kredītīgumu izstrādāšanu, piedāvāšanu vai piešķiršanu vai to kredīstarpniecības darbību veikšanu, kas izklāstītas 4. panta 5. punktā, vai konsultāciju pakalpojumu sniegšanu, un uzturēt šo līmeni atbilstīgi aktualitātēm. Ja kredītīguma noslēgšana ietver papildpakalpojumu, tiek prasītas atbilstīgas zināšanas un kompetence attiecībā uz minēto papildpakalpojumu.

2. Izņemot 3. punktā minētajos gadījumos, piederības dalībvalstis nosaka minimālās zināšanu un kompetences prasības kreditoriem, kredīta starpniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem saskaņā ar III pielikumā izklāstītajiem principiem.

3. Ja kreditors vai kredīta starpnieks sniedz savus pakalpojumus vienas vai vairāku citu dalībvalstu teritorijā:

- i) ar filiāles starpniecību, par darbiniekiem piemērojamo minimālo zināšanu un kompetences prasību noteikšanu ir atbildīga uzņēmējvalsts;
- ii) saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, par darbiniekiem piemērojamo minimālo zināšanu un kompetences prasību noteikšanu saskaņā ar III pielikumu ir atbildīga piederības dalībvalsts, tomēr uzņēmēja dalībvalsts var noteikt minimālās zināšanu un kompetences prasības attiecībā uz tām prasībām, kas minētas III pielikuma 1. punkta b), c), e) un f) apakšpunktā.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai kompetentās iestādes uzraudzītu 1. punktā minēto prasību ievērošanu un lai kompetentajām iestādēm būtu pilnvaras pieprasīt kreditoriem, kredīta starpniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem sniegt tādus pierādījumus, ko kompetentā iestāde uzskata par vajadzīgiem, lai varētu veikt šādu uzraudzību.

5. Lai efektīvi uzraudzītu kreditorus un kredīta starpniekus, kas sniedz savus pakalpojumus citu dalībvalstu teritorijā saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, uzņēmējas un piederības dalībvalsts kompetentās iestādes cieši sadarbojas, lai efektīvi uzraudzītu un izpildītu uzņēmējas dalībvalsts minimālās zināšanu un kompetences prasības. Minētajā nolūkā tās var deleģēt viena otrai uzdevumus un pienākumus.

4. NODAĻA

INFORMĀCIJA UN PRAKSE PIRMS KREDĪTLĪGUMA NOSLĒGŠANAS

10. pants

Vispārīgi noteikumi, kas piemērojami reklāmas un tirgvedības pasākumiem

Neskarot Direktīvu 2005/29/EK, dalībvalstis pieprasa, lai jebkuri reklāmas un tirgvedības paziņojumi attiecībā uz kredītīgumiem būtu godīgi, skaidri un nebūtu maldinoši. Jo īpaši ir aizliegts izmantot formulējumu, kas patērētājā var viest nepamatotas cerības attiecībā uz kredīta pieejamību vai izmaksām.

11. pants

Standartinformācija, kas iekļaujama reklāmā

1. Dalībvalstis nodrošina, lai jebkurā reklāmā par kredītīgumiem, kurā norāda procentu likmi vai jebkādu skaitli saistībā ar kredīta izmaksām patērētājam, tiktu iekļauta standartinformācija saskaņā ar šo pantu.

Dalībvalstis var paredzēt, ka pirmo daļu nepiemēro, ja valsts tiesību akti paredz, ka reklāmā par kredītīgumiem, kurā nav norādīta procentu likme vai nav doti nekādi skaitļi par kredīta izmaksām patērētājam pirmās daļas nozīmē, ir jānorāda GPL.

2. Standartinformācijā skaidrā, kodolīgā un viegli uztveramā veidā iekļauj:

- a) kreditora vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieka vai ieceltā pārstāvja identitāti;
- b) attiecīgā gadījumā norādi, ka kredītīgums tiks nodrošināts ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, ko parasti izmanto dalībvalstī attiecībā uz mājokļa nekustamo īpašumu, vai ar tiesībām, kas saistītas ar mājokļa nekustamo īpašumu;
- c) aizņēmuma likmi, norādot, vai tā ir fiksēta vai mainīga, vai abu kombinācija, kopā ar informāciju par jebkādam maksām, kas iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam;
- d) kredīta kopsummu;
- e) GPL, ko reklāmā norāda vismaz tikpat viegli uztveramā veidā kā jebkuru procentu likmi;
- f) attiecīgā gadījumā – kredītīguma darbības ilgumu;
- g) attiecīgā gadījumā – atmaksājamo daļu apmēru;

h) attiecīgā gadījumā – kopējo summu, kas patērētājam jāmaksā;

i) attiecīgā gadījumā – atmaksājamo daļu skaitu;

j) attiecīgā gadījumā – brīdinājumu par to, ka iespējamās valūtas kursa svārstības varētu ietekmēt summu, kas patērētājam jāmaksā.

3. Informāciju, kas uzskaitīta 2. punktā, izņemot tā a), b) vai j) apakšpunktā uzskaitīto, norāda, izmantojot uzskatāmu piemēru, un vienmēr stingri seko šim uzskatāmajam piemēram. Dalībvalstis pieņem kritērijus uzskatāma piemēra noteikšanai.

4. Ja tad, lai saņemtu kredītu vai to saņemtu ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem, ir obligāti jānoslēdz līgums par papildpakalpojumiem, jo īpaši apdrošināšanu, un minētā pakalpojuma izmaksas nevar noteikt iepriekš, pienākumu slēgt šo līgumu izklāsta skaidrā, kodolīgā un viegli uztveramā veidā kopā ar GPL.

5. Panta 2. un 4. punktā minētā informācija atkarībā no reklāmas pasākumu informācijas nesēja ir attiecīgi vai nu skaidri salasāma, vai skaidri sadzirdama.

6. Dalībvalstis var pieprasīt, lai tiktu iekļauts kodolīgs un samērīgs brīdinājums par specifiskajiem riskiem, kas saistīti ar kredītligumiem. Tās nekavējoties paziņo minētās prasības Komisijai.

7. Šis pants neskar Direktīvu 2005/29/EK.

12. pants

Sasaistīšanas un komplektēšanas prakse

1. Dalībvalstis atļauj izmantot komplektēšanas praksi, bet aizliedz sasaistīšanas praksi.

2. Neatkarīgi no 1. punkta dalībvalstis var noteikt, ka kreditori var pieprasīt patērētājam vai patērētāja ģimenes loceklim vai tuvam radniekam:

a) atvērt vai uzturēt maksājumu kontu vai krājkontu, ja šāda konta vienīgais nolūks ir uzkrāt kapitālu, lai atmaksātu kredītu, apkalpotu kredītu, apvienotu līdzekļus kredīta saņemšanai vai lai sniegtu papildu nodrošinājumu kreditoram saistību neizpildes gadījumā;

b) nopirkt vai turēt ieguldījumu produktu vai privātās pensijas produktu, ja šāds produkts, kurš ieguldītājam galvenokārt piedāvā pensiju ienākumus, kalpo arī kā papildu nodrošinājums kreditoram saistību neizpildes gadījumā vai kā kapitāla uzkrājums, lai atmaksātu kredītu, apkalpotu kredītu vai apvienotu līdzekļus kredīta saņemšanai;

c) slēgt atsevišķu kredītligumu kopā ar dalīta īpašuma kredītligumu, lai saņemtu kredītu.

3. Neatkarīgi no 1. punkta dalībvalstis var atļaut sasaistīšanas praksi, ja kreditors var pierādīt savām kompetentajām iestādēm, ka sasaistītie produkti vai produktu kategorijas, kas tiek piedāvāti ar savstarpēji līdzīgiem noteikumiem un nosacījumiem un kas nav pieejami atsevišķi, ir acīmredzams ieguvums patērētājiem, pienācīgi ņemot vērā tirgū piedāvāto attiecīgo produktu pieejamību un cenas. Šis punkts attiecas tikai uz produktiem, kurus piedāvā tirgū pēc 2014. gada 20. marta.

4. Dalībvalstis var atļaut kreditoriem pieprasīt patērētājam iegādāties attiecīgu apdrošināšanas polisi, kas saistīta ar kredītligumu. Šādos gadījumos dalībvalstis nodrošina, lai kreditors pieņemtu apdrošināšanas polisi no cita piedāvātāja, kas nav piedāvātājs, kuram tas dod priekšroku, ja šāda polise nodrošina tādu pašu garantiju līmeni kā polise, ko ir piedāvājis kreditors.

13. pants

Vispārīga informācija

1. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditori vai attiecīgos gadījumos piesaistītie kredīta starpnieki vai to ieceltie pārstāvji vienmēr skaidrā un saprotamā veidā darītu pieejamu vispārīgu informāciju par kredītligumiem papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, vai elektroniskā formā. Turklāt dalībvalstis var noteikt, ka nepiesaistītie kredīta starpnieki dara pieejamu vispārīgu informāciju.

Šādā vispārīgā informācijā iekļauj vismaz šādus datus:

a) informācijas sniedzēja identitāte un ģeogrāfiskā adrese;

b) mērķus, kam var izmantot kredītu;

c) nodrošinājuma veidi, tostarp attiecīgā gadījumā iespēja, ka tas var atrasties citā dalībvalstī;

d) kredītligumu iespējamais ilgums;

e) pieejamās aizņēmuma likmes veidi, norādot, vai tā ir fiksēta vai mainīga, vai abējādas, pievienojot īsu fiksēto un mainīgo procentu likmju raksturlielumu aprakstu, tostarp ar tām saistīto ietekmi uz patērētāju;

f) ja ir pieejams aizdevums ārvalstu valūtā, norāde par ārvalstu valūtu vai valūtām, tostarp paskaidrojums par to, kāda ir ārvalstu valūta denominēta kredīta ietekme uz patērētāju;

- g) kredīta kopsummas, kredīta kopējo izmaksu patērētājam, kopējās summas, kas patērētājam jāmaksā, un GPL uzskaitāms piemērs;
- h) norāde par iespējamām turpmākām izmaksām, kas nav iekļautas kredīta kopējās izmaksās patērētājam un kas maksājamas saistībā ar kredītligumu;
- i) vairākas dažādas iespējas kā atmaksāt kreditoram kredītu, tostarp regulāri atmaksājamo daļu skaits, biežums un summa;
- j) attiecīgā gadījumā – skaidra un kodolīga norāde, ka kredītliguma noteikumu ievērošana negarantē saskaņā ar kredītligumu izsniegtā kredīta kopsummas atmaksu;
- k) apraksts par nosacījumiem, kas ir tieši saistīti ar atmaksu pirms termiņa;
- l) vai ir vajadzīgs īpašuma vērtējums un – attiecīgā gadījumā – kas ir atbildīgs par to, lai nodrošinātu, ka šāds vērtējums tiek veikts, un vai tas rada kādas saistītas izmaksas patērētājam;
- m) norāde par papildpakalpojumiem, kas patērētājam obligāti jāiegādājas, lai saņemtu kredītu vai saņemtu to ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem, un attiecīgā gadījumā precizējums, ka papildpakalpojumus var pirkt no pakalpojumu sniedzēja, kas nav kreditors; un
- n) vispārīgs brīdinājums par iespējamām sekām gadījumos, kad nav izpildītas saistības, kas saistītas ar kredītligumu.

2. Dalībvalstis var noteikt kreditoriem pienākumu iekļaut citus brīdinājumu veidus, kuri ir būtiski dalībvalstī. Tās nekavējoties paziņo minētās prasības Komisijai.

14. pants

Pirmslīguma informācija

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis sniedz patērētājam individualizētu informāciju, kas nepieciešama, lai salīdzinātu tirgū pieejamos kredītus, izvērtētu to ietekmi un pieņemtu apzinātu lēmumu par kredītliguma slēgšanu:
 - a) bez liekas kavēšanās, tiklīdz patērētājs sniedzis nepieciešamo informāciju par savām vajadzībām, finanšu stāvokli un vēlmēm saskaņā ar 20. pantu, un
 - b) laikus, pirms kredītligums vai piedāvājums kļūst saistošs patērētājam.

2. Individualizētu informāciju, kas minēta 1. punktā, papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju sniedz, izmantojot II pielikumā izklāstīto ESIL.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, kad patērētājam tiek izteikts piedāvājums, kas ir saistošs kreditoram, to sniedz papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju, un tam pievieno ESIL, ja:

- a) ESIL jau nav izsniegta patērētājam iepriekš vai
- b) piedāvājuma raksturlielumi atšķiras no iepriekš izsniegtajā ESIL norādītās informācijas.

4. Dalībvalstis var noteikt, ka ESIL izsniedzama obligāti pirms tiek izteikts piedāvājums, kurš ir saistošs kreditoram. Ja dalībvalsts tā nosaka, tā paredz, ka ESIL tiek prasīta atkārtoti tikai tad, ja ir izpildīts 3. punkta b) apakšpunkts.

5. Dalībvalstis, kas pirms 2014. gada 20. marta, ir ieviesušas informācijas lapu, kura atbilst informācijas prasībām, kas ir līdzvērtīgas II pielikumā noteiktajām informācijas prasībām, var turpināt to izmantot šā panta nolūkiem līdz 2019. gada 21. martam.

6. Dalībvalstis nosaka vismaz septiņu dienu laikposmu, kurā patērētājam ir pietiekams laiks salīdzināt piedāvājumus, izvērtēt to sekas un pieņemt apzinātu lēmumu.

Dalībvalstis precizē, ka pirmajā daļā minētais laikposms ir vai nu pārdomu laiks pirms kredītliguma noslēgšanas, vai laikposms, kad izmantot atteikuma tiesības pēc kredītliguma noslēgšanas, vai abu apvienojums.

Ja dalībvalsts paredz pārdomu laiku pirms kredītliguma noslēgšanas:

- a) piedāvājums ir kreditoram saistošs, kamēr ilgst pārdomu laiks, un
- b) patērētājs pārdomu laikā jebkurā brīdī var pieņemt piedāvājumu.

Dalībvalstis var noteikt, ka patērētājs nevar pieņemt piedāvājumu laikposmā, kas nepārsniedz pārdomu laika pirmās 10 dienas.

Ja aizņēmuma likmi vai citas izmaksas, kas piemērojamas piedāvājumam, nosaka, balstoties uz pamatā esošo obligāciju vai citu ilgtermiņa finansēšanas instrumentu pārdošanu, dalībvalstis var paredzēt, ka aizņēmuma likme vai citas izmaksas var atšķirties no tām, kas norādītas piedāvājumā saskaņā ar pamatā esošo obligāciju vai citu ilgtermiņa finansējuma instrumentu vērtību.

Ja patērētājam ir atteikuma tiesības saskaņā ar šā punkta otro daļu, Direktīvas 2002/65/EK 6. pantu nepiemēro.

7. Uzskatāms, ka kreditors un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis, kas patērētājam ir izsnieguši ESIL, ir izpildījuši prasības par informācijas sniegšanu patērētājam pirms distances līguma noslēgšanas, kā noteikts Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 1. punktā, un ir izpildījuši minētās direktīvas 5. panta 1. punkta prasības tikai tad, ja tie vismaz ir izsnieguši ESIL pirms līguma noslēgšanas.

8. Dalībvalstis negroza ESIL modeli, izņemot gadījumos, kas paredzēti II pielikumā. Jebkuru papildu informāciju, kuru kreditors vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis var sniegt patērētājam vai kuras sniegšana patērētājam ir paredzēta valsts tiesību aktos, iekļauj atsevišķā dokumentā, kuru var pievienot ESIL.

9. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktu saskaņā ar 40. pantu, lai grozītu standartformulējumus II pielikuma A daļā vai instrukcijas tā B daļā nolūkā nodrošināt informāciju vai brīdinājumus par jauniem produktiem, kas netika piedāvāti tirgū pirms 2014. gada 20. marta. Tomēr šādi deleģētie akti nemaina ESIL struktūru vai formātu.

10. Ja izmanto Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 3. punktā minēto balss telefoniju, sniedzamā finanšu pakalpojuma galveno raksturlielumu aprakstā atbilstīgi minētās direktīvas 3. panta 3. punkta b) apakšpunkta otrajam ievilkumam iekļauj vismaz šīs direktīvas II pielikuma A daļas 3. līdz 6. iedaļā minētos elementus.

11. Dalībvalstis nodrošina, lai vismaz gadījumos, kad atteikuma tiesības nepastāv, kreditors vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis brīdī, kad tiek izteikts kreditoram saistošs piedāvājums, izsniegtu patērētājam kredītīguma projekta kopiju. Gadījumos, kad pastāv atteikuma tiesības, dalībvalstis nodrošina, lai kreditors vai attiecīgā gadījumā kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis brīdī, kad tiek izteikts kreditoram saistošs piedāvājums, piedāvātu patērētājam saņemt kredītīguma projekta kopiju.

15. pants

Informācijas prasības attiecībā uz kredīta starpniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis laikus pirms 4. panta 5. punktā noteikto kredītstarpniecības darbību veikšanas sniedz patērētājam vismaz šādu informāciju papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju:

- a) kredīta starpnieka identitāte un ģeogrāfiskā adrese;
- b) reģistrs, kurā tas iekļauts, attiecīgā gadījumā reģistrācijas numurs un līdzekļi, kā pārbaudīt šādu reģistrāciju;
- c) vai kredīta starpnieks ir piesaistīts tikai vienam vai vairākiem kreditoriem vai strādā to labā. Ja kredīta starpnieks ir piesaistīts tikai vienam vai vairākiem kreditoriem vai strādā to labā, tas norāda to kreditoru nosaukumus, kuru vārdā tas rīkojas. Kredīta starpnieks var darīt zināmu, ka tas ir neatkarīgs, ja tas ievēro nosacījumus saskaņā ar 22. panta 4. punktu;
- d) vai kredīta starpnieks piedāvā konsultāciju pakalpojumus;
- e) maksa, ja tāda ir, ko patērētājs maksā kredīta starpniekam par tā sniegtajiem pakalpojumiem vai, ja tas nav iespējams, šīs maksas aprēķināšanas metodi;
- f) procedūras, kas patērētājiem vai citām ieinteresētajām personām ļauj iekšēji reģistrēt sūdzības par kredīta starpniekiem, un attiecīgā gadījumā iespējas izmantot ārpustiesas sūdzību un tiesiskās aizsardzības procedūras;
- g) attiecīgā gadījumā ziņas par komisijas naudas esamību un, ja ir zināma, tās summu vai citu stimulu esamību, kas kreditoram vai trešām personām jāmaksā kredīta starpniekam par tā sniegtajiem pakalpojumiem saistībā ar kredītīgumu. Ja informācijas atklāšanas brīdī šī summa nav zināma, kredīta starpnieks informē patērētāju par to, ka faktiskā summa tiks norādīta ESIL vēlākā posmā.

2. Kredīta starpnieki, kas ir nepiesaistīti, bet kas saņem komisijas naudu no viena vai vairākiem kreditoriem, pēc patērētāja pieprasījuma sniedz informāciju par atšķirībām to komisijas naudu apmērā, kuras maksā dažādi kreditori, kuru kredītīgumi tiek piedāvāti patērētājam. Patērētāju informē, ka tam ir tiesības pieprasīt šādu informāciju.

3. Gadījumos, kad kredīta starpnieks iekasē no patērētāja maksu un papildus saņem komisijas naudu no kreditora vai trešās personas, kredīta starpnieks paskaidro patērētājam, vai šī maksa tiks daļēji vai pilnībā ieskaitīta komisijas naudā vai ne.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka kredīta starpnieks par maksu, ja tāda ir, kas patērētājam jāmaksā kredīta starpniekam par tā sniegtajiem pakalpojumiem, paziņo kreditoram, lai varētu aprēķināt GPL.

5. Dalībvalstis pieprasa kredīta starpniekiem nodrošināt, lai papildus šajā pantā noteiktajai informācijai to ieceltais pārstāvis, kad viņš sazinās ar patērētāju vai pirms darījumiem ar to, darītu zināmu patērētājam statusu, kādā viņš rīkojas, un kredīta starpnieku, kuru viņš pārstāv.

16. pants

Pienācīgi paskaidrojumi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka kreditori un attiecīgā gadījumā kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji sniedz patērētājam pienācīgus paskaidrojumus par piedāvātajiem kredītligumiem un visiem papildpakalpojumiem, lai patērētājs varētu izvērtēt, vai piedāvātie kredītligumi un papildpakalpojumi ir pielāgoti viņa vajadzībām un finanšu stāvoklim.

Paskaidrojumi attiecīgā gadījumā jo īpaši ietver:

- a) pirmslīguma informāciju, kas sniedzama saskaņā ar:
 - i) 14. pantu kreditoru gadījumā;
 - ii) 14. un 15. pantu kredīta starpnieku vai iecelto pārstāvju gadījumā;
 - b) piedāvāto produktu būtiskās iezīmes;
 - c) konkrētās sekas, ko piedāvātie produkti var radīt patērētājam, tostarp sekas, kādas iestājas gadījumos, kad patērētājs nepilda maksājumu saistības; un
 - d) ja kredītligums ir komplektā kopā ar papildpakalpojumiem, informāciju par to, vai komplekta katra komponenta darbību iespējams izbeigt atsevišķi, un šādas izbeigšanas ietekmi uz patērētāju.
2. Dalībvalstis var pielāgot 1. punktā minēto paskaidrojumu sniegšanas veidu un apjomu, kā arī palīdzības sniedzēju attiecīgās situācijas apstākļiem, kādos kredītligums tiek piedāvāts, un personai, kurai tas tiek piedāvāts, kā arī piedāvātajam kredīta veidam.

5. NODAĻA

GADA PROCENTU LIKME

17. pants

GPL aprēķināšana

1. GPL aprēķina saskaņā ar matemātisko formulu, kas izklāstīta I pielikumā.

2. Konkrēta konta atvēršanas un uzturēšanas izmaksas, izmaksas par norēķinu līdzekli, kas izmantots gan šā konta operācijām, gan kredīta izņemšanas operācijām, un citas izmaksas, kas saistītas ar maksājumu operācijām, iekļauj kredīta kopējās izmaksās patērētājam, ja konta atvēršana vai uzturēšana ir obligāta, lai saņemtu kredītu vai lai saņemtu to ar piedāvātajiem noteikumiem un nosacījumiem.

3. GPL aprēķins balstās uz pieņēmumu, ka kredītligums ir spēkā laikposmā, par ko panākta vienošanās, un kreditors un patērētājs pildīs savas saistības saskaņā ar kredītliguma noteikumiem un tajā norādītajiem datumiem.

4. Ja kredītligumos ietvertas klauzulas, kas pieļauj izmaiņas aizņēmuma likmē un – attiecīgā gadījumā – maksās, kas iekļautas GPL, bet kuras aprēķina laikā nevar noteikt kvantitatīvi, GPL aprēķina, pamatojoties uz pieņēmumu, ka aizņēmuma likme un citas maksas paliks nemainīgas attiecībā uz līguma noslēgšanas laikā noteikto līmeni.

5. Kredītligumiem, kuriem fiksētā aizņēmuma likme ir noteikta attiecībā uz vismaz piecu gadu ilgu sākotnējo laikposmu, kura beigās notiek sarunas par aizņēmuma likmi, lai vienotos par jaunu fiksētu likmi turpmākajam attiecīgajam laikposmam, ESIL norādītās papildu, ilustratīvās GPL aprēķins attiecas tikai uz sākotnējās fiksētās likmes laikposmu, un tā pamatā ir pieņēmums, ka fiksētās aizņēmuma likmes laikposma beigās neatmaksātais kapitāls ir atmaksāts.

6. Ja kredītligums pieļauj izmaiņas aizņēmuma likmē, dalībvalstis nodrošina, lai patērētājs vismaz izmantojot ESIL tiktu informēts par izmaiņu iespējamo ietekmi uz maksāmajām summām un GPL. To dara, sniedzot patērētājam papildu GPL, kura ilustrē iespējamās riskus, kas saistīti ar aizņēmuma likmes būtisku palielināšanos. Ja aizņēmuma likmes maksimālā robeža nav noteikta, šai informācijai pievieno brīdinājumu, kurā uzsvērts, ka kredīta kopējās izmaksas patērētājam, ko rāda GPL, var mainīties. Šo noteikumu nepiemēro kredītligumiem, kuru aizņēmuma likme ir noteikta uz vismaz piecu gadu ilgu sākotnējo laikposmu, kura beigās notiek sarunas par aizņēmuma likmi, lai vienotos par jaunu fiksētu likmi turpmākajam attiecīgajam laikposmam, par ko ESIL sniedz papildu ilustratīvu GPL.

7. Attiecīgā gadījumā, aprēķinot GPL, izmanto I pielikumā izklāstītos papildu pieņēmumus.

8. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 40. pantu, lai grozītu piezīmes vai atjauninātu pieņēmumus, ko izmanto GPL aprēķināšanai, kā izklāstīts I pielikumā, jo īpaši, ja šajā pantā un I pielikumā izklāstītās piezīmes vai pieņēmumi nav pietiekami, lai aprēķinātu GPL saskaņotā veidā vai vairs nav pielāgoti komerciālajai situācijai tirgū.

6. NODAĻA

KREDĪTSPĒJAS IZVĒRTĒJUMS

18. pants

Pienākums izvērtēt patērētāja kredībspēju

1. Dalībvalstis nodrošina, lai pirms kredītīguma noslēgšanas kreditors veiktu rūpīgu patērētāja kredībspējas izvērtējumu. Minētajā izvērtējumā pienācīgi ņem vērā faktorus, kas ir būtiski, lai pārbaudītu patērētāja iespējas izpildīt kredītīgumā noteiktās saistības.
2. Dalībvalstis nodrošina, lai tiktu izstrādātas, dokumentētas un saglabātas procedūras un informācija, ar ko ir pamatots šis izvērtējums.
3. Kredībspējas izvērtējumu nebalsta galvenokārt uz mājokļa nekustamā īpašuma vērtību, kas pārsniedz kredīta summu, vai pieņēmumu, ka mājokļa nekustamā īpašuma vērtība pieaugs, ja vien kredītīguma mērķis nav būvēt vai atjaunot mājokļa nekustamo īpašumu.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kreditors noslēdz kredītīgumu ar patērētāju, kreditors pēc tam neatceļ vai negroza kredītīgumu, kaitējot patērētājam, pamatojoties uz to, ka kredībspējas izvērtējums ir veikts nepareizi. Šo punktu nepiemēro, ja tiek pierādīts, ka patērētājs ir apzināti noklusējis vai sagrozījis informāciju 20. panta nozīmē.
5. Dalībvalstis nodrošina, lai:
 - a) kreditors piešķir kredītu patērētājam tikai tad, ja kredībspējas izvērtējuma rezultāti liecina, ka saistības, kas izriet no kredītīguma, visticamāk, tiks izpildītas saskaņā ar minētā līguma prasībām;
 - b) saskaņā ar Direktīvas 95/46/EK 10. pantu kreditors pirms datubāzes izmantošanas informē par to patērētāju;
 - c) ja kredīta pieteikums tiek noraidīts, kreditors nekavējoties informē patērētāju par šādu noraidījumu un attiecīgā gadījumā par to, ka lēmuma pamatā ir datu automatizēta apstrāde. Ja noraidījumu pamato ar datiem, kas iegūti, izmantojot datubāzē pieejamo informāciju, kreditors informē patērētāju par šādas izmantošanas rezultātiem un sniedz ziņas par izmantoto datubāzi.
6. Dalībvalstis nodrošina, lai pēc kredītīguma noslēgšanas, pirms jebkāda veidā tiek ievērojami palielināta kredīta kopsumma, patērētāja kredībspēja tiktu izvērtēta atkārtoti, pamatojoties uz atjauninātu informāciju, ja vien šāds papildu kredīts jau nav paredzēts un iekļauts sākotnējā kredībspējas izvērtējumā.

7. Šis pants neskar Direktīvu 95/46/EK.

19. pants

Īpašuma vērtēšana

1. Dalībvalstis nodrošina, lai to teritorijā tiktu izstrādāti ticami standarti mājokļa nekustamā īpašuma vērtēšanai hipotekārās kredīvērtēšanas vajadzībām. Dalībvalstis prasa kreditoriem nodrošināt, lai minētie standarti tiktu izmantoti gadījumos, kad tie veic īpašuma vērtēšanu, vai veikt saprātīgus pasākumus, lai nodrošinātu šo standartu piemērošanu gadījumos, kad vērtēšanu veic trešā persona. Ja valsts iestādes ir atbildīgas par tādu neatkarīgu vērtētāju darbības regulējumu, kuri veic īpašuma vērtējumus, tās nodrošina, lai tie atbilstu spēkā esošajiem valsts noteikumiem.
2. Dalībvalstis nodrošina, lai iekšējie un ārējie vērtētāji, kas veic īpašuma vērtējumus, būtu profesionāli kompetenti un pietiekami neatkarīgi no kredītriska izvērtēšanas procesa, lai tie varētu sniegt neatkarīgu un objektīvu vērtējumu, kuru dokumentē pastāvīgā datu nesējā un kura dokumentāciju glabā kreditori.

20. pants

Informācijas par patērētāju sniegšana un šīs informācijas pārbaude

1. Šīs direktīvas 18. pantā minēto kredībspējas izvērtējumu veic, pamatojoties uz tādu informāciju par patērētāja ienākumiem un izdevumiem un citiem finanšu un ekonomiskajiem apstākļiem, kas ir vajadzīga, pietiekama un samērīga. Kreditors iegūst informāciju no attiecīgiem iekšējiem vai ārējiem avotiem, tostarp no patērētāja, un arī no informācijas, kas tiek sniegta kredīta starpniekam vai ieceltajam pārstāvim kredīta pieteikuma procesā. Informāciju pienācīgi pārbauda, tostarp vajadzības gadījumā izmantojot arī atsauci uz neatkarīgi pārbaudāmu dokumentāciju.
2. Dalībvalstis nodrošina, lai kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji pareizi iesniegtu attiecīgajam kreditoram no patērētāja saņemto informāciju, kas vajadzīga kredībspējas izvērtējumam veikšanai.
3. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditori pirmslīguma stadijā skaidrā un saprotamā veidā norādītu vajadzīgo informāciju un neatkarīgi pārbaudāmus pierādījumus, kas patērētājam jāiesniedz, un norāda termiņu, līdz kuram patērētājam jāiesniedz informācija. Šāds informācijas pieprasījums ir samērīgs un nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai veiktu pienācīgu kredībspējas izvērtējumu. Dalībvalstis atļauj kreditoriem pieprasīt precizējumus attiecībā uz informāciju, kas saņemta, atbildot uz minēto pieprasījumu, ja tas ir nepieciešams, lai būtu iespējams veikt kredībspējas izvērtējumu.

Dalībvalstis neatļauj kreditoram izbeigt kredītligumu, pamatojoties uz to, ka informācija, ko patērētājs sniedzis pirms kredītliguma noslēgšanas, bijusi nepilnīga.

Otrā daļa neliedz dalībvalstīm atļaut kreditoram izbeigt kredītligumu, ja tiek pierādīts, ka patērētājs ir apzināti noklusējis vai sagrozījis informāciju.

4. Dalībvalstis ievieš pasākumus, lai nodrošinātu, ka patērētāji ir informēti par vajadzību sniegt pareizu informāciju, atbildot uz 3. punkta pirmajā daļā minēto pieprasījumu, un ka šāda informācija ir tik pilnīga, cik tas ir vajadzīgs, lai veiktu pienācīgu kredīspējas izvērtējumu. Kreditors, kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis brīdina patērētāju, ka kredītu nevar piešķirt, ja kreditoram nav iespējas veikt kredīspējas izvērtējumu tāpēc, ka patērētājs izvēlas nesniegt informāciju, vai pārbaudi, kas ir vajadzīga kredīspējas izvērtējumam. Minēto brīdinājumu var sniegt standartizētā formātā.

5. Šis pants neskar Direktīvu 95/46/EK, jo īpaši tās 6. pantu.

7. NODAĻA

PIEKĻUVE DATUBĀZĒM

21. pants

Piekļuve datubāzēm

1. Katra dalībvalsts nodrošina visiem kreditoriem no visām dalībvalstīm piekļuvi datubāzēm, ko attiecīgajā dalībvalstī izmanto patērētāju kredīspējas izvērtēšanai un vienīgi ar mērķi pārbaudīt patērētāju kredīstaistību izpildi visā kredītliguma spēkā esamības laikā. Šādas piekļuves nosacījumi ir nediskriminējoši.

2. Šā panta 1. punktu piemēro gan datubāzēm, kuras uztur privāti kredītbiroji vai kredītinformācijas aģentūras, gan publiskiem reģistriem.

3. Šis pants neskar Direktīvu 95/46/EK.

8. NODAĻA

KONSULTĀCIJU PAKALPOJUMI

22. pants

Konsultāciju pakalpojumu standarti

1. Dalībvalstis nodrošina, lai kreditors, kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis saistībā ar attiecīgu darījumu skaidri informētu patērētāju par to, vai patērētājam tiek sniegti vai var tikt sniegti konsultāciju pakalpojumi.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai pirms konsultāciju pakalpojumu sniegšanas vai attiecīgā gadījumā pirms līguma noslēgšanas par konsultāciju pakalpojumu sniegšanu kreditors, kredīta starpnieks vai ieceltais pārstāvis sniegt patērētājam šādu informāciju papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju:

a) vai ieteikums būs sagatavots, apsverot tikai viņu pašu piedāvāto produktu klāstu saskaņā ar 3. punkta b) apakšpunktu vai apsverot plašu tirgū pieejamo produktu klāstu saskaņā ar 3. punkta c) apakšpunktu, lai patērētājs varētu saprast, uz ko ir balstīts šis ieteikums;

b) attiecīgā gadījumā – maksa, kas patērētājam jāmaksā par konsultāciju pakalpojumiem vai, ja informācijas atklāšanas brīdī šo summu nevar noteikt, tās aprēķināšanas metode.

Informāciju, kas minēta pirmās daļas a) un b) apakšpunktā, patērētājam var sniegt pirmslīguma papildinformācijas veidā.

3. Gadījumos, kad patērētājiem sniedz konsultāciju pakalpojumus, dalībvalstis nodrošina, lai papildus 7. un 9. pantā izklāstītajām prasībām:

a) kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji iegūst vajadzīgo informāciju par patērētāja personīgo situāciju un finanšu stāvokli, viņa vēlmēm un mērķiem, lai būtu iespējams ieteikt piemērotus kredītligumus. Šāds izvērtējums balstās uz konkrētajam laikposmam atbilstīgi atjauninātu informāciju, un tajā ņem vērā pamatotus pieņēmumus par riskiem patērētāja situācijā piedāvātā kredītliguma darbības laikā;

b) kreditori, piesaistītie kredīta starpnieki vai piesaistīto kredīta starpnieku ieceltie pārstāvji apsver pietiekami lielu savā produktu klāstā pieejamo kredītligumu skaitu un iesaka no tiem pieejamo produktu klāsta patērētāja vajadzībām, finanšu stāvoklim un personīgajai situācijai piemērotu kredītligumu vai vairākus piemērotus kredītligumus;

c) nepiesaistītie kredīta starpnieki vai nepiesaistīto kredīta starpnieku ieceltie pārstāvji apsver pietiekami lielu tirgū pieejamo kredītligumu skaitu un iesaka no tirgū pieejamajiem kredītligumiem patērētāja vajadzībām, finanšu stāvoklim un personīgajai situācijai piemērotu kredītligumu vai vairākus piemērotus kredītligumus;

d) kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji rīkojas patērētāja interesēs:

i) iegūstot informāciju par patērētāja vajadzībām un apstākļiem un

ii) iesakot piemērotus kredītīgumus saskaņā ar a), b) un c) apakšpunktu; un

e) kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji izsniedz patērētājam sniegtā ieteikuma ierakstu, kas fiksēts uz papīra vai citā pastāvīgā informācijas nesējā.

4. Dalībvalstis var aizliegt izmantot terminu "konsultācija" un "konsultants" vai līdzīgus terminus, ja konsultāciju pakalpojumus patērētājiem sniedz kreditori, piesaistītie kredīta starpnieki vai piesaistīto kredīta starpnieku ieceltie pārstāvji.

Ja dalībvalstis neaizliedz izmantot terminu "konsultācija" un "konsultants", tās piemēro šādus nosacījumus, ar kādiem kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji, kas sniedz konsultāciju pakalpojumus, izmanto terminu "neatkarīga konsultācija" vai "neatkarīgs konsultants":

a) kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji apsver pietiekami lielu skaitu tirgū pieejamo kredītīgumu; un

b) kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji nesaņem atlīdzību par minētajiem konsultāciju pakalpojumiem no viena vai vairākiem kreditoriem.

Otrās daļas b) punktu piemēro tikai tad, ja apsvērto kreditoru skaits ir mazāks par tirgus vairākumu.

Dalībvalstis var noteikt stingrākas prasības, saskaņā ar kurām kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji var izmantot terminus "neatkarīga konsultācija" vai "neatkarīgs konsultants", tostarp aizliegumu saņemt atlīdzību no kreditora.

5. Dalībvalstis var noteikt kreditoriem, kredīta starpniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem pienākumu brīdināt patērētāju gadījumos, kad patērētāja finanšu stāvokļa dēļ kredītīgums var radīt īpašu risku patērētājam.

6. Dalībvalstis nodrošina, lai konsultāciju pakalpojumus sniedz tikai kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji.

Dalībvalstis var nolemt nepiemērot pirmo daļu personām:

a) kas veic 4. panta 5. punktā izklāstītās kredīstarpniecības darbības vai kas sniedz konsultāciju pakalpojumus, ja minētās darbības veic vai pakalpojumus sniedz epizodiski kā papildpakalpojumus profesionālās darbības gaitā un šo darbību regulē tiesību normas vai reglamentējoši noteikumi, vai profesionālās ētikas kodekss, kas neizslēdz minēto darbību veikšanu vai pakalpojumu sniegšanu;

b) kas sniedz konsultāciju pakalpojumus saistībā ar esoša parāda pārvaldību un ir maksātnespējas procesa administratori, ja to darbību regulē tiesību normas vai reglamentējoši noteikumi, vai publiski vai brīvprātīgi konsultāciju dienesti parādu jautājumos, kas nedarbojas uz komerciāla pamata; vai

c) kas sniedz konsultāciju pakalpojumus un nav kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji, ja šādas personas atzīst un uzrauga kompetentās iestādes, ievērojot prasības kredīta starpniekiem saskaņā ar šo direktīvu.

Personas, kuras izmanto otrajā daļā minēto atkāpšanos, neizmanto 32. panta 1. punktā minētās tiesības sniegt pakalpojumus visā Savienības teritorijā.

7. Šis pants neskar 16. pantu un dalībvalstu kompetenci nodrošināt, lai patērētājiem būtu pieejami pakalpojumi, kas viņiem palīdz izprast savas finanšu vajadzības un to, kāda veida produkti varētu apmierināt šīs vajadzības.

9. NODAĻA

AIZDEVUMI ĀRVALSTU VALŪTĀ UN MAINĪGAS LIKMES AIZDEVUMI

23. pants

Aizdevumi ārvalstu valūtā

1. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kredītīgums attiecas uz aizdevumu ārvalstu valūtā, kredītīguma noslēgšanas brīdī ir spēkā atbilstīgs tiesiskais regulējums, lai vismaz nodrošinātu to, ka:

a) patērētājam ir tiesības konvertēt kredītīgumu alternatīvā valūtā, ievērojot konkrētus nosacījumus; vai

b) ir spēkā citi pasākumi, lai ierobežotu valūtas kursa risku, kam patērētājs ir pakļauts saskaņā ar kredītīgumu.

2. Panta 1. punkta a) apakšpunktā minētā alternatīvā valūta ir viena no turpmāk minētajām valūtām:

a) valūta, kurā patērētājs galvenokārt saņem ienākumus vai tur aktīvus, no kuriem ir jāatmaksā kredīts, kā norādīts laikā, kad tika veikts pēdējais kredītspējas izvērtējums saistībā ar kredīt-līgumu; vai

b) tās dalībvalsts valūta, kuras rezidents patērētājs bija kredīt-līguma noslēgšanas brīdī vai kuras rezidents tas ir šobrīd.

Dalībvalstis var noteikt, vai patērētājam ir pieejamas abas pirmās daļas a) un b) punktā minētās iespējas vai tikai viena no tām, vai arī var atļaut kreditoriem noteikt, vai patērētājam ir pieejamas abas pirmās daļas a) un b) punktā minētās iespējas vai tikai viena no tām.

3. Ja patērētājam ir tiesības konvertēt kredīt-līgumu alternatīvā valūtā saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu, dalībvalstis nodrošina, lai valūtas kurss, pēc kura veic konvertāciju, ir tirgus valūtas maiņas kurss, kas ir spēkā dienā, kad tiek veikta konver-tācija, ja vien kredīt-līgumā nav paredzēts citādi.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai gadījumos, kad patērētājam ir piešķirts aizdevums ārvalstu valūtā, kreditors papīra formā vai ar citu pastāvīgu informācijas nesēju regulāri brīdina patērētāju vismaz tad, ja kopējā neatmaksātā summa, kas patērētājam jāmaksā, vai regulāri atmaksājamās daļas atšķiras par vairāk nekā 20 %, nekā tas būtu, ja tiktu piemērots kredīt-līguma noslēgšanas brīdī piemērotais valūtas maiņas kurss starp kredīt-līguma valūtu un dalībvalsts valūtu. Brīdinājumā patērētāju informē par kopējās patērētāja maksājamās summas pieaugumu, attiecīgā gadījumā tajā izklāsta tiesības konvertēt alternatīvā valūtā un nosacījumus, ar kādiem to var darīt, un sniedz skaid-rojumus par citiem mehānismiem, kas ir piemērojami, lai iero-bežotu valūtas kursa risku, kam patērētājs ir pakļauts.

5. Dalībvalstis var turpināt regulēt aizdevumus ārvalstu valūtā ar noteikumu, ka šāds regulējums netiek piemērots ar atpakaļe-jošu spēku.

6. Informāciju patērētājam par pasākumiem, kas piemērojami saskaņā ar šo pantu, sniedz ESIL un kredīt-līgumā. Ja kredīt-līgums neparedz ierobežot valūtas kursa risku, kuram patērētājs ir pakļauts valūtas kursa svārstību par mazāk nekā 20 % gadījumā, ESIL iekļauj ilustratīvu piemēru par ietekmi, ko rada valūtas kursa svārstības 20 % apmērā

24. pants

Mainīgas likmes kredīti

Ja kredīt-līgums ir mainīgas likmes kredīts, dalībvalstis nodrošina, ka:

a) jebkādi indeksi vai atsauces likmes, ko izmanto aizņēmuma likmes aprēķināšanai, ir skaidri, pieejami, objektīvi un pārbaudāmi kredīt-līguma pusēm un kompetentajām iestā-dēm; un

b) vēsturiskos ierakstus par indeksiem, kas paredzēti aizņē-muma likmes aprēķināšanai, glabātu vai nu personas, kas izstrādā minētos indeksus, vai kreditori.

10. NODAĻA

KREDĪTLĪGUMU PAREIZA IZPILDE UN SAISTĪTĀS TIESĪBAS

25. pants

Pirmstermiņa atmaksa

1. Dalībvalstis nodrošina, lai patērētājam būtu tiesības pilnībā vai daļēji izpildīt savas kredīt-līgumā noteiktās saistības pirms minētā līguma termiņa beigām. Šādos gadījumos patērētājam ir tiesības uz kredīta kopējo izmaksu patērētājam samazinājumu, šādam samazinājumam sastāvot no procentiem un izmaksām par līguma atlikušo darbības laiku.

2. Dalībvalstis var noteikt, ka 1. punktā minēto tiesību izmantošana ir iespējama, ievērojot dažus nosacījumus. Šādi nosacījumi var ietvert tiesību izmantošanas laika ierobežojumu, atšķirīgus noteikumus atkarībā no aizņēmuma likmes veida vai brīža, kad patērētājs izmanto tiesības, vai ierobežojumus attie-cībā uz apstākļiem, kādos šīs tiesības var izmantot.

3. Dalībvalstis var noteikt, ka kreditors ir tiesīgs saņemt tais-nīgu un objektīvu kompensāciju, ja tā ir pamatota, par iespē-jamām izmaksām, kas tieši saistītas ar pirmstermiņa atmaksu, bet nepiemēro patērētājam sankcijas. Šajā saistībā kompensācijas apmērs nepārsniedz kreditora finansiālo zaudējumu. Ievērojot minētos nosacījumus, dalībvalstis var paredzēt, ka kompensācija nevar pārsniegt noteiktu līmeni vai ka to var atļaut tikai uz noteiktu laiku.

4. Ja patērētājs vēlas izpildīt savas kredīt-līgumā noteiktās sais-tības pirms līguma termiņa beigām, kreditors nekavējoties tūlīt pēc pieprasījuma saņemšanas sniedz patērētājam papīra formā vai izmantojot citu pastāvīgu informācijas nesēju informāciju, kas vajadzīga minētās iespējas apsvēršanai. Minētajā informācijā aprēķina ietekmi, ko patērētājam rada viņa saistību izpilde pirms kredīt-līguma termiņa beigām, un skaidri izklāsta visus izman-totos pieņēmumus. Visi izmantotie pieņēmumi ir samērīgi un pamatoti.

1. Kredīta starpniekus pienācīgi atzīst to piederības dalībvalsts kompetentā iestāde visu vai daļas no 4. panta 5. punktā izklāstīto kredīstarpniecības darbību veikšanai vai konsultācijas pakalpojumu sniegšanai. Ja dalībvalstī ir atļauti ieceltie pārstāvji saskaņā ar 31. pantu, šādam ieceltam pārstāvim nav nepieciešama atziņšana arī kā kredīta starpniekam saskaņā ar šo pantu.

2. Dalībvalstis nodrošina, lai kredīta starpnieku atzīšana notiek ar nosacījumu, ka papildus 9. pantā noteiktajām prasībām ir izpildītas vismaz šādas turpmāk minētās profesionālās prasības:

- a) kredīta starpniekiem ir profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšana tajās teritorijās, kurās tie piedāvā pakalpojumus, vai cita salīdzināma garantija attiecībā uz atbildību, kas rodas profesionālās nolaidības dēļ. Tomēr attiecībā uz piesaistītajiem kredīta starpniekiem piederības dalībvalsts var noteikt, ka šādu apdrošināšanu vai salīdzināmu garantiju var nodrošināt kreditors, kura labā kredīta starpnieks ir pilnvarots rīkoties.

Komisijai tiek deleģētas pilnvaras pieņemt un vajadzības gadījumā grozīt regulatīvos tehniskos standartus, lai noteiktu šā punkta pirmajā daļā minētās profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas vai salīdzināmas garantijas minimālo naudas summu. Minētos regulatīvos tehniskos standartus pieņem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 10. līdz 14. pantu.

EBI izstrādā regulatīvo tehnisko standartu projektu, kurā paredz šā punkta pirmajā daļā minētās profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas vai salīdzināmas garantijas minimālo naudas summu un kurš jāiesniedz Komisijā līdz 2014. gada 21. septembrim. EBI pārskata un vajadzības gadījumā izstrādā regulatīvo tehnisko standartu projektu, lai grozītu šā punkta pirmajā daļā minētās profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanas vai salīdzināmas garantijas minimālo naudas summu un kurš pirmo reizi jāiesniedz Komisijā līdz 2018. gada 21. martam un turpmāk ik pēc diviem gadiem;

- b) fiziskai personai, kas veic uzņēmējdarbību kā kredīta starpnieks, kredīta starpnieka valdes locekļiem, kas veic uzņēmējdarbību kā juridiskas personas, un fiziskām personām, kas veic līdzvērtīgus uzdevumus kredīta starpnieka interesēs un kas ir juridiska persona, bet kam nav valdes, ir laba reputācija. Kā minimums, par tiem nav ziņu sodāmības reģistrā vai citā līdzvērtīgā reģistrā attiecīgajā valstī par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas saistīti ar noziegumiem pret īpašumu, vai citiem noziegumiem, kas saistīti ar finanšu darbībām, kā arī tie nevar būt iepriekš atzīti par bankrotējušiem, ja vien tie nav reabilitēti saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
- c) fiziskai personai, kas veic uzņēmējdarbību kā kredīta starpnieks, kredīta starpnieka valdes locekļiem, kas veic uzņēmējdarbību kā juridiskas personas, un fiziskām personām, kas veic līdzvērtīgus uzdevumus kredīta starpnieka interesēs un kas ir juridiska persona, bet kam nav valdes, ir atbilstīgs zināšanu un kompetences līmenis attiecībā uz kredītliģumiem. Atbilstīgo zināšanu un kompetences līmeni nosaka piederības dalībvalsts saskaņā ar III pielikumā izklāstītajiem principiem.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek publiskoti kritēriji, kas noteikti, lai nodrošinātu kredīta starpnieku vai kreditoru personāla atbilstību profesionālajām prasībām.

4. Dalībvalstis nodrošina, lai visi atzītie kredīta starpnieki neatkarīgi no tā, vai tie veic uzņēmējdarbību kā fiziskas vai juridiskas personas, tiktu iekļauti to piederības dalībvalsts kompetentās iestādes reģistrā. Dalībvalstis nodrošina, lai kredīta starpnieku reģistrs tiek atjaunināts un būtu publiski pieejams tiešaistē.

Kredīta starpnieku reģistrā ir vismaz šāda informācija:

- a) to personu vārds, uzvārds, kas pārstāv vadību un ir atbildīgas par starpniecības darbību. Dalībvalstis var pieprasīt reģistrēt visas fiziskās personas, kas strādā ar klientiem uzņēmumos, kuri veic kredīstarpniecību;
- b) dalībvalstis, kurās kredīta starpnieks veic savu darījumdarbību atbilstīgi noteikumiem par brīvību veikt uzņēmējdarbību vai pakalpojumu sniegšanas brīvību, par ko kredīta starpnieks ir informējis piederības dalībvalsts kompetento iestādi saskaņā ar 32. panta 3. punktu;
- c) vai kredīta starpnieks ir piesaistīts vai nav.

Dalībvalstis, kas nolemj izmantot 30. pantā minēto iespēju, nodrošina, ka reģistrā ir norādīts kreditors, kura vārdā piesaistītais kredīta starpnieks rīkojas.

Dalībvalstis, kas nolemj izmantot 31. pantā minēto iespēju, nodrošina, ka reģistrā ir norādīts kredīta starpnieks vai piesaistītais kredīta starpnieka iecelta pārstāvja gadījumā – kreditors, kura vārdā ieceltais pārstāvis rīkojas.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka:

- a) visiem kredīta starpniekiem, kas ir juridiskas personas, to galvenais birojs ir tajā pašā dalībvalstī, kurā ir to juridiskā adrese, ja tiem saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem ir juridiskā adrese;
- b) visiem kredīta starpniekiem, kas nav juridiskas personas, vai visiem kredīta starpniekiem, kas ir juridiskas personas, bet kam saskaņā ar savas valsts tiesību aktiem nav juridiskās adreses, to galvenais birojs ir dalībvalstī, kurā tie faktiski veic savu galveno darbību.

6. Katra dalībvalsts izveido vienotu informācijas dienestu, lai būtu iespējama ātra un viegla publiska piekļuve informācijai valsts reģistrā, kurš ir elektroniskā formā un tiek pastāvīgi atjaunināts. Šie informācijas dienesti sniedz katras dalībvalsts kompetento iestāžu identifikācijas datus.

EBI savā tīmekļa vietnē publicē atsaucē vai hipersaites uz šo informācijas dienestu.

7. Piederības dalībvalstis nodrošina, lai visi atzītie kredīta starpnieki un ieceltie pārstāvji pastāvīgi ievēro 2. punktā paredzētās prasības. Šis punkts neskar 30. un 31. pantu.

8. Dalībvalstis var nolemt nepiemērot šo pantu personām, kas veic 4. panta 5. punktā izklāstītās kredītarpniecības darbības, ja minētās darbības veic epizodiski kā papildpakalpojumus profesionālās darbības gaitā un minēto darbību reglamentē tiesību normas vai reglamentējoši noteikumi, vai profesionālās ētikas kodekss, kas neizslēdz minēto darbību veikšanu.

9. Šo pantu nepiemēro kredītiestādēm, kurām ir atļauja saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES vai citām finanšu iestādēm, kurām saskaņā ar valsts tiesību aktiem piemēro līdzvērtīgu atļauju izsniegšanas un uzraudzības režīmu.

30. pants

Kredīta starpnieki, kas piesaistīti tikai vienam kreditoram

1. Neskarot 31. panta 1. punktu, dalībvalstis var atļaut kompetentajām iestādēm atzīt piesaistītos kredīta starpniekus, kas norādīti 4. panta 7. punkta a) apakšpunktā, izmantojot kreditoru, kura vienīgās vārdā piesaistītais kredīta starpnieks rīkojas.

Šādos gadījumos kreditors aizvien ir pilnībā un bez nosacījumiem atbildīgs par visām tāda piesaistītā kredīta starpnieka darbībām vai bezdarbību, kas rīkojas kreditora vārdā jomās, ko regulē šī direktīva. Dalībvalstis prasa kreditoram nodrošināt, lai minētie piesaistītie kredīta starpnieki atbilst vismaz 29. panta 2. punktā izklāstītajām profesionālajām prasībām.

2. Neskarot 34. pantu, kreditori pārbauda piesaistīto kredīta starpnieku darbības, kas precizētas 4. panta 7. punkta a) apakšpunktā, lai nodrošinātu, ka tie pastāvīgi ievēro šīs direktīvas prasības. Jo īpaši kreditors ir atbildīgs par piesaistītā kredīta starpnieka un tā personāla atbilstības zināšanu un kompetences prasībām pārraudzību.

31. pants

Ieceltie pārstāvji

1. Dalībvalstis var nolemt atļaut kredīta starpniekam norīkot ieceltus pārstāvjus.

Ja iecelto pārstāvi ir norīkojis piesaistītais kredīta starpnieks, kas norādīts 4. panta 7. punkta a) apakšpunktā, kreditors aizvien ir pilnībā un bez nosacījumiem atbildīgs par visām tāda ieceltā pārstāvja darbībām vai bezdarbību, kas rīkojas minētā piesaistītā kredīta starpnieka vārdā jomās, kuras regulē šī direktīva. Citos gadījumos kreditors aizvien ir pilnībā un bez nosacījumiem atbildīgs par visām tāda ieceltā pārstāvja darbībām vai bezdarbību, kas rīkojas kredīta starpnieka vārdā jomās, ko regulē šī direktīva.

2. Kredīta starpnieki nodrošina, ka viņu ieceltie pārstāvji atbilst vismaz 29. panta 2. punktā izklāstītajām profesionālajām prasībām. Tomēr piederības dalībvalstis var noteikt, ka profesionālās darbības civiltiesiskās atbildības apdrošināšanu vai salīdzināmu garantiju var nodrošināt kredīta starpnieks, kura vārdā ieceltais pārstāvis ir pilnvarots rīkoties.

3. Neskarot 34. pantu, kredīta starpnieki pārbauda viņu iecelto pārstāvju darbības, lai nodrošinātu pilnīgu šīs direktīvas ievērošanu. Jo īpaši kredīta starpnieki ir atbildīgi par iecelto pārstāvju un viņu personāla atbilstības zināšanu un kompetences prasībām pārraudzību.

4. Dalībvalstis, kas nolemj atļaut kredīta starpniekam norīkot ieceltos pārstāvjus, izveido publisku reģistru, ietverot vismaz 29. panta 4. punktā minēto informāciju. Ieceltos pārstāvjus reģistrē publiskajā reģistrā dalībvalstī, kurā tie veic uzņēmējdarbību. Reģistru regulāri atjaunina. Tas ir publiski pieejams uzziņām tiešsaistē.

32. pants

Kredīta starpnieku brīvība veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība

1. Kredīta starpnieka atzīšana, ko veikusi tā piederības dalībvalsts, kā noteikts 29. panta 1. punktā, ir spēkā visā Savienības teritorijā, un nav nepieciešama uzņēmēju dalībvalstu kompetento iestāžu papildu atzīšana tādu darbību veikšanai un pakalpojumu sniegšanai, uz kuriem attiecas atzīšana, ar noteikumu, ka atzīšana attiecas uz darbībām, ko kredīta starpnieks plāno veikt uzņēmējās dalībvalstīs. Tomēr kredīta starpniekiem nav atļauts sniegt savus pakalpojumus saistībā ar kredītīgumiem, ko patērētājiem piedāvā iestādes, kas nav kredītiestādes, dalībvalstī, kur šādām iestādēm, kas nav kredītiestādes, nav atļauts darboties.

2. Ieceltajiem pārstāvjiem, kas iecelti dalībvalstīs, kuras izmanto 31. pantā paredzēto iespēju, nav atļauts veikt daļu vai visas no 4. panta 5. punktā izklāstītajām kredīstarpniecības darbībām vai sniegt konsultāciju pakalpojumus dalībvalstīs, kur šādiem ieceltajiem pārstāvjiem nav atļauts darboties.

3. Ikviens atzīts kredīta starpnieks, kas plāno pirmo reizi veikt savu darbību vienā vai vairākās dalībvalstīs saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību vai izveidojot filiāli, informē savas piederības dalībvalsts kompetentās iestādes.

Viena mēneša laikā pēc informācijas saņemšanas minētās kompetentās iestādes paziņo attiecīgo uzņēmēju dalībvalstu kompetentajām iestādēm par kredīta starpnieka nodomu un vienlaikus par paziņojumu informē arī attiecīgo kredīta starpnieku. Tās informē attiecīgo uzņēmēju dalībvalstu kompetentās iestādes par kreditoriem, kuriem kredīta starpnieks ir piesaistīts, kā arī par to, vai kreditori uzņemas pilnīgu un beznosacījumu atbildību par kredīta starpnieka darbībām. Uzņēmēja dalībvalsts izmanto no piederības dalībvalsts saņemto informāciju, lai ievadītu savā reģistrā nepieciešamo informāciju.

Kredīta starpnieks var sākt savu darbību vienu mēnesi pēc dienas, kurā piederības dalībvalsts kompetentās iestādes to informē par otrajā daļā minēto paziņojumu.

4. Pirms kredīta starpnieka filiāle sāk savu darbību vai divu mēnešu laikā no dienas, kad saņemts 3. punkta otrajā daļā minētais paziņojums, uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes sagatavojas kredīta starpnieka uzraudzībai saskaņā ar 34. pantu un vajadzības gadījumā norāda kredīta starpniekam nosacījumus, saskaņā ar kuriem šīs darbības veic uzņēmējā dalībvalstī jomās, kuras Savienības tiesību aktos nav saskaņotas.

33. pants

Kredīta starpnieku atzīšanas atsaukšana

1. Piederības dalībvalsts kompetentā iestāde var atsaukt atzīšanu, kas kredīta starpniekam piešķirta saskaņā ar 29. pantu, ja šāds kredīta starpnieks:

- a) skaidri atsakās no atzīšanas vai sešus iepriekšējos mēnešus nav veicis nedz kredīstarpniecības darbības, kas noteiktas 4. panta 5. punktā, nedz sniedzis konsultācijas pakalpojumus, ja vien attiecīgā dalībvalsts nav noteikusi, ka šādos gadījumos atzīšana zaudē spēku;
- b) ir saņēmis atzīšanu, sniedzot nepatiesas vai maldinošas ziņas vai izmantojot citus nelikumīgus līdzekļus;

c) vairs neatbilst prasībām, saskaņā ar kurām atzīšana ir piešķirta;

d) atbilst kādam no gadījumiem, kad atzīšanas atsaukšanu paredz valsts tiesību akti, kas attiecas uz jautājumiem, kuri nav ietverti šīs direktīvas darbības jomā;

e) ir nopietni vai sistemātiski pārkāpis noteikumus, kas pieņemti saskaņā ar šo direktīvu un reglamentē kredīta starpnieku darbības nosacījumus.

2. Ja kredīta starpnieka atzīšanu atsauc piederības dalībvalsts kompetentā iestāde, tad šī pēdējā iespējami īsā laikā un vēlākais 14 dienu laikā informē uzņēmēju dalībvalstu kompetentās iestādes par šādu atsaukumu, izmantojot jebkurus piemērotus līdzekļus.

3. Dalībvalstis nodrošina, lai tie kredīta starpnieki, kuru atzīšana ir atsaukta, bez liekas kavēšanās tiek svītroti no reģistra.

34. pants

Kredīta starpnieku un iecelto pārstāvju uzraudzība

1. Dalībvalstis nodrošina, lai kredīta starpnieku darbību uzrauga to piederības dalībvalsts kompetentās iestādes.

Piederības dalībvalstis paredz, ka minētajiem piesaistītajiem kredīta starpniekiem uzraudzību piemēro tieši vai kā daļu no uzraudzības, ko piemēro kreditoram, kura vārdā tie rīkojas, ja kreditors ir kredītiestāde, kurai ir atļauja saskaņā ar Direktīvu 2013/36/ES, vai cita finanšu iestāde, kurai saskaņā ar valsts tiesību aktiem piemēro līdzvērtīgu atļauju izsniegšanas un uzraudzības režīmu. Tomēr, ja piesaistītais kredīta starpnieks sniedz pakalpojumus dalībvalstī, kas nav piederības dalībvalsts, tad piesaistīto kredīta starpnieku uzrauga tieši.

Piederības dalībvalstis, kas ļauj kredīta starpniekiem iecelt pārstāvjus saskaņā ar 31. pantu, nodrošina, ka ieceltajiem pārstāvjiem uzraudzību piemēro vai nu tieši, vai kā daļu no uzraudzības, ko piemēro kredīta starpniekam, kura vārdā tas rīkojas.

2. Tās dalībvalstu kompetentās iestādes, kurās atrodas kredīta starpnieka filiāle, ir atbildīgas par to, lai kredīta starpnieks, sniedzot pakalpojumus tās(-o) teritorijā, izpildītu pienākumus, kas noteikti 7. panta 1. punktā un 8., 9., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 17., 20., 22. un 39. pantā un atbilstīgi tiem pieņemtajos pasākumos.

Ja uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes konstatē, ka kredīta starpnieks, kuram ir filiāle to teritorijā, pārkāpj pasākumus, kas minētajā dalībvalstī pieņemti saskaņā ar 7. panta 1. punktu un 8., 9., 10., 11., 13., 14., 15., 16., 17., 20., 22. un 39. pantu, minētās iestādes prasa attiecīgajam kredīta starpniekam novērst pārkāpumus.

Ja attiecīgais kredīta starpnieks neveic vajadzīgos pasākumus, uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes veic visus attiecīgās darbības, lai nodrošinātu, ka attiecīgais kredīta starpnieks novērs šos pārkāpumus. Šo darbību veidu dara zināmu piederības dalībvalsts kompetentajām iestādēm.

Ja, neņemot vērā uzņēmējas dalībvalsts veikto darbību, kredīta starpnieks turpina pārkāpt pirmajā daļā minētos pasākumus, kas ir spēkā uzņēmējā dalībvalstī, tad uzņēmēja dalībvalsts pēc tam, kad tā ir informējusi piederības dalībvalsts kompetentās iestādes, var veikt attiecīgu darbību, lai novērstu turpmākus pārkāpumus vai noteiktu sodus par tiem un, ciktāl vajadzīgs, liegtu šim kredīta starpniekam tās teritorijā uzsākt turpmākus darījumus. Par šādu darbību nekavējoties informē Komisiju.

Ja piederības dalībvalsts kompetentā iestāde nepiekrīt, ka uzņēmēja dalībvalsts veic šādu darbību, tā var šo lietu nodot izskatīšanai EBI un prasīt tās palīdzību saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 19. pantu. Tādā gadījumā EBI var rīkoties saskaņā ar pilnvarām, kas tai paredzētas minētajā pantā.

3. To dalībvalstu kompetentajām iestādēm, kurās atrodas filiāle, ir tiesības pārbaudīt filiāles pasākumus un prasīt veikt izmaiņas, kas noteikti vajadzīgas, lai izpildītu 2. punktā paredzētos pienākumus un lai ļautu piederības dalībvalsts kompetentajām iestādēm nodrošināt to pienākumu izpildi, kas paredzēti 7. panta 2., 3. un 4. punktā un atbilstīgi tiem pieņemtajos pasākumos attiecībā uz filiāles sniegtajiem pakalpojumiem.

4. Ja uzņēmējas dalībvalsts kompetentajai iestādei ir skaidrs un pierādāms pamatojums, lai secinātu, ka kredīta starpnieks, kas darbojas tās teritorijā saskaņā ar pakalpojumu sniegšanas brīvību, nepilda pienākumus, kas izriet no pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, vai ka kredīta starpnieks, kam ir filiāle tās teritorijā, nepilda pienākumus, kas izriet no pasākumiem, kuri pieņemti saskaņā ar šo direktīvu, izņemot 2. punktā minētos, tā vērsas ar šiem konstatējumiem pie piederības dalībvalsts kompetentās iestādes, kura veic attiecīgu darbību.

Ja piederības dalībvalsts kompetentā iestāde neveic nekādu darbību viena mēneša laikā no šo konstatējumu saņemšanas dienas vai, neraugoties uz piederības dalībvalsts kompetentās iestādes veikto darbību, kredīta starpnieks turpina darboties

veidā, kas skaidri kaitē uzņēmējas dalībvalsts patērētāju interesēm vai pareizai tirgu darbībai, uzņēmējas dalībvalsts kompetentā iestāde:

a) pēc piederības dalībvalsts kompetentās iestādes informēšanas veic visus attiecīgu darbību, kas vajadzīgi, lai aizsargātu patērētāju intereses un nodrošinātu pareizu tirgu darbību, tostarp liedzot pārkāpējiem kredīta starpniekiem uzsākt turpmākus darījumus savā teritorijā. Par šādu darbību nekavējoties informē Komisiju un EBI;

b) var nodot jautājumu EBI un prasīt tās palīdzību saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 19. pantu. Tādā gadījumā EBI var rīkoties saskaņā ar pilnvarām, kas tai piešķirtas ar minēto pantu.

5. Dalībvalstis paredz, ka gadījumos, kad kredīta starpnieks, kas atzīts citā dalībvalstī, ir izveidojis filiāli tās teritorijā, piederības dalībvalsts kompetentās iestādes, pildot savus pienākumus pēc tam, kad tās ir informējušas uzņēmējas dalībvalsts kompetentās iestādes, var veikt pārbaudes uz vietas minētajā filiālē.

6. Šajā pantā noteiktā pienākumu sadale starp dalībvalstīm neskar dalībvalstu kompetenci saskaņā ar Savienības tiesību aktiem attiecībā uz jomām, uz kurām šī direktīva neattiecas.

12. NODAĻA

IESTĀŽU, KAS NAV KREDĪTIESTĀDES, ATZĪŠANA UN UZRAUDZĪBA

35. pants

Iestāžu, kas nav kredītiestādes, atzīšana un uzraudzība

Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā iestāde iestādēm, kas nav kredītiestādes, piemēro pienācīgu atzīšanas procedūru, tostarp, iestāžu, kas nav kredītiestādes, iekļaušanu reģistrā, un uzraudzības pasākumus.

13. NODAĻA

SADARBĪBA STARP DAŽĀDU DALĪBVALSTU KOMPETENTAJĀM IESTĀDĒM

36. pants

Sadarbības pienākums

1. Dažādu dalībvalstu kompetentās iestādes savstarpēji sadarbojas vienmēr, kad tas ir vajadzīgs, lai izpildītu tos pienākumus, kas paredzēti šajā direktīvā, izmantojot pilnvaras, kas tām piešķirtas vai nu ar šo direktīvu, vai ar valstu tiesību aktiem.

Kompetentās iestādes sniedz palīdzību pārējo dalībvalstu kompetentajām iestādēm. Jo īpaši, tās apmainās ar informāciju un sadarbojas jebkurā izmeklēšanas vai uzraudzības darbībā.

Lai sekmētu un paātrinātu sadarbību un jo īpaši informācijas apmaiņu, dalībvalstis izraugās tikai vienu kompetento iestādi par kontaktpunktu šīs direktīvas nolūkiem. Dalībvalstis paziņo Komisijai un pārējām dalībvalstīm to iestāžu nosaukumus, kuras ir izraudzītas saņemt pieprasījumus veikt informācijas apmaiņu vai sadarboties atbilstīgi šim punktam.

2. Dalībvalstis veic administratīvos un organizatoriskos pasākumus, kas vajadzīgi, lai sekmētu 1. punktā paredzēto palīdzību.

3. Dalībvalstu kompetentās iestādes, kas ir izraudzītas par kontaktpunktiem šīs direktīvas nolūkiem saskaņā ar 1. punktu, bez liekas kavēšanās sniedz cita citai informāciju, kas vajadzīga, lai veiktu saskaņā ar 5. pantu izraudzīto kompetento iestāžu pienākumus, kas izklāstīti pasākumos, kuri pieņemti, ievērojot šo direktīvu.

Kompetentās iestādes, kas apmainās ar informāciju ar citām kompetentām iestādēm atbilstīgi šai direktīvai, paziņojot minēto informāciju, var norādīt, ka šādu informāciju nevar atklāt bez to nepārprotamas piekrišanas, un tādā gadījumā šādas informācijas apmaiņu var veikt tikai mērķiem, kam minētās iestādes devušas savu piekrišanu.

Kompetentā iestāde, kas ir izraudzīta par kontaktpunktu, saņemto informāciju var nosūtīt citām kompetentajām iestādēm, tomēr tā nenosūta informāciju citām struktūrām vai fiziskām vai juridiskām personām bez to kompetento iestāžu nepārprotamas piekrišanas, kuras šo informāciju sniegušas, un vienīgi tādiem mērķiem, kam šīs iestādes devušas savu piekrišanu, izņemot attiecīgi pamatos apstākļos – šādā gadījumā tās nekavējoties informē kontaktpunktu, kas piegādājis informāciju.

4. Kompetentā iestāde var atteikties rīkoties pēc sadarbības pieprasījuma, veicot izmeklēšanu vai uzraudzības darbību vai apmainoties ar informāciju, kā paredzēts 3. punktā, tikai tad, ja:

a) šāda izmeklēšana, pārbaude uz vietas, uzraudzības darbība vai informācijas apmaiņa var nelabvēlīgi ietekmēt uzrunātās dalībvalsts suverenitāti, drošību vai sabiedrisko kārtību;

b) attiecībā uz tām pašām darbībām un tām pašām personām jau ir uzsākta tiesvedība uzrunātās dalībvalsts iestādēs;

c) attiecībā uz tām pašām personām un tām pašām darbībām uzrunātajā dalībvalstī jau pieņemts galīgais spriedums.

Šāda atteikuma gadījumā kompetentā iestāde attiecīgi paziņo pieprasījumu iesniegušajai kompetentajai iestādei, sniedzot tik sīku informāciju cik vien iespējams.

37. pants

Domstarpību izšķiršana starp dažādu dalībvalstu kompetentajām iestādēm

Kompetentās iestādes var nodot situācijas izskatīšanu EBI, ja ir noraidīts lūgums sadarboties, jo īpaši apmainīties ar informāciju, vai arī uz to nav saņemta atbilde pieņemamā termiņā, un pieprasīt EBI palīdzību saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1093/2010 19. pantu. Šādos gadījumos EBI var rīkoties saskaņā ar pilnvarām, kuras tai piešķirtas ar minēto pantu, un jebkurš saistošs lēmums, ko EBI ir pieņēmusi saskaņā ar minēto pantu, ir saistošs attiecīgajām kompetentajām iestādēm neatkarīgi no tā, vai minētās kompetentās iestādes ir EBI locekles vai nav.

14. NODAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

38. pants

Sankcijas

1. Dalībvalstis paredz noteikumus par sankcijām, kas piemērojamas par to valsts noteikumu pārkāpumiem, kuri pieņemti, pamatojoties uz šo direktīvu, un veic visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu to izpildi. Minētās sankcijas ir iedarbīgas, samērīgas un atturošas.

2. Dalībvalstis nosaka, ka kompetentā iestāde var darīt zināmas atklātībai jebkuras administratīvās sankcijas, kas tiks piemērotas par tādu pasākumu neievērošanu, kas pieņemti, transponējot šo direktīvu, ja vien šāda sankciju nodošana atklātībai nopietni neapdraud finanšu tirgus vai nerada nesamērīgu kaitējumu iesaistītajām personām.

39. pants

Strīdu izšķiršanas mehānismi

1. Dalībvalstis nodrošina, ka tiek izveidotas pienācīgas un efektīvas sūdzību un tiesiskās aizsardzības procedūras ārpus tiesas izlīgumam patērētāju strīdos ar kreditoriem, kredīta starpniekiem un ieceltajiem pārstāvjiem saistībā ar kredītīgumiem, attiecīgā gadījumā izmantojot esošās struktūras. Dalībvalstis nodrošina, ka šādas procedūras piemēro kreditoriem un kredīta starpniekiem un attiecina uz iecelto pārstāvju darbībām.

2. Dalībvalstis prasa struktūrām, kas atbild par ārpustiesas izlīgumu panākšanu patērētāju strīdu gadījumos, sadarboties, lai varētu izšķirt pārrobežu strīdus par kredītīgumiem.

40. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.

2. Pilnvaras pieņemt 14. panta 9. punktā un 17. panta 8. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz nenoteiktu laiku no 2014. gada 20. marta.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 14. panta 9. punktā un 17. panta 8. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.

4. Tiklīdz tā pieņem deleģētu aktu, Komisija par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

5. Saskaņā ar 14. panta 9. punktu un 17. panta 8. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja trijos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par trīs mēnešiem.

41. pants

Šīs direktīvas obligātais raksturs

Dalībvalstis nodrošina, ka:

- a) patērētāji nevar atteikties no tiesībām, kas tiem piešķirtas ar valsts tiesību aktiem, ar kuriem transponē šo direktīvu;
- b) pasākumi, ko tās pieņem, transponējot šo direktīvu, nevar apiet tā, lai patērētāji zaudētu aizsardzību, ko nodrošina šī direktīva, izmantojot veidu, kā līgumi formulēti, jo īpaši integrējot kredītīgumus, uz kuriem attiecas šīs direktīvas darbības joma, tādos kredītīgumos, kuru raksturs vai mērķis ļautu izvairīties no minēto pasākumu piemērošanas.

42. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstis līdz 2016. gada 21. martam pieņem un publicē normatīvos un administratīvos aktus, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības. Tās tūlīt dara Komisijai zināmu minēto noteikumu tekstu.

2. Dalībvalstis 1. punktā minētos pasākumus piemēro no 2016. gada 21. marta.

Kad dalībvalstis pieņem minētos noteikumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālajai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsauce.

3. Dalībvalstis dara zināmus Komisijai to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

43. pants

Pārejas noteikumi

1. Šo direktīvu nepiemēro kredītīgumiem, kuri jau pastāv pirms 2016. gada 21. marta.

2. Kredīta starpnieki, kas jau veic 4. panta 5. punktā izklāstītās kredīstarpniecības darbības pirms 2016. gada 21. marta un kuri vēl nav atzīti saskaņā ar piederības dalībvalsts valsts tiesību aktos paredzētajiem nosacījumiem, ar kuriem transponē šo direktīvu, var turpināt veikt minētās darbības atbilstīgi valsts tiesību aktiem līdz 2017. gada 21. martam. Ja kredīta starpnieks izmanto šo atkāpi, tas var veikt darbības vienīgi savā piederības dalībvalstī, ja vien tas neatbilst arī uzņēmējas dalībvalsts nepieciešamajām juridiskajām prasībām.

3. Kreditori, kredīta starpnieki vai ieceltie pārstāvji, kas pirms 2014. gada 20. marta veic darbības, ko reglamentē šī direktīva, atbilst valsts tiesību aktiem, ar ko transponē 9. pantu, līdz 2017. gada 21. martam.

44. pants

Pārskatīšanas klauzula

Komisija veic šīs direktīvas pārskatīšanu līdz 2019. gada 21. martam. Pārskatīšanā ņem vērā noteikumu efektivitāti un piemērotību patērētājiem un iekšējam tirgum.

Pārskatīšanā iekļauj:

- a) izmantošanas un patērētāju izpratnes un apmierinātības ar ESIL izvērtējumu;

- b) citas pirmslīguma stadijā atklājamās informācijas analīzi;
- c) kredīta starpnieku un kreditoru pārrobežu darbības analīzi;
- d) to iestāžu, kas nav kredītiestādes un nodarbojas ar mājokļa īpašuma kredītligumu piedāvāšanu, tirgus attīstības analīzi;
- e) turpmāku pasākumu vajadzības izvērtējumu, tostarp saistībā ar "pases" ieviešanu iestādēm, kas nav kredītiestādes un nodarbojas ar mājokļa īpašuma kredītligumu piedāvāšanu;
- f) izpēti par to, vai ir nepieciešams ieviest papildu tiesības un pienākumus attiecībā uz kredītligumu pēclīguma stadiju;
- g) izvērtējumu par to, vai šīs direktīvas darbības joma joprojām ir atbilstīga, ņemot vērā tās ietekmi uz citiem, aizstājamiem kredīta veidiem;
- h) izvērtējumu par to, vai nepieciešami papildu pasākumi, kas garantētu ar mājokļa nekustamo īpašumu nodrošinātu kredītligumu izsekojamību;
- i) izvērtējumu par to, vai ir pieejami dati par tendencēm mājokļa nekustamā īpašuma cenās un to, cik lielā mērā dati ir salīdzināmi;
- j) izvērtējumu par to, vai joprojām ir atbilstīgi piemērot Direktīvu 2008/48/EK nenodrošinātiem kredītiem, kuru mērķis ir mājokļa nekustamā īpašuma atjaunošana, ja kredīta kopsumma pārsniedz minētās direktīvas 2. panta 2. punkta c) apakšpunktā minēto maksimālo summu;
- k) izvērtējumu par to, vai sankciju publicēšanas kārtība saskaņā ar 38. panta 2. punktu nodrošina pietiekamu pārredzamību;
- l) samērīguma izvērtējumu 11. panta 6. punktā un 13. panta 2. punktā minētajiem brīdinājumiem un iespēju veikt riska brīdinājumu turpmāku saskaņošanu.

45. pants

Turpmākas iniciatīvas attiecībā uz atbildīgiem aizdevumiem un aizņēmumiem

Komisija līdz 2019. gada 21. martam iesniedz vispusīgu ziņojumu, kurā izvērtē ar privātpersonu pārmērīgām parādsaistībām saistītas plašākas problēmas, kas ir tieši saistītas ar kredītešanas darbību. Tā izskata arī kredītreģistru uzraudzības nepieciešamību

un iespēju izveidot elastīgākus un uzticamākus tirgus. Minētajam ziņojumam attiecīgā gadījumā pievieno likumdošanas priekšlikumus.

46. pants

Grozījumi Direktīvā 2008/48/EK

Direktīvas 2008/48/EK 2. pantā iekļauj šādu punktu:

"2.a Neatkarīgi no 2. punkta c) apakšpunkta, šo direktīvu piemēro nenodrošinātiem kredītligumiem, kuru mērķis ir mājokļa nekustamā īpašuma atjaunošana, ja kredīta kopsumma pārsniedz EUR 75 000."

47. pants

Grozījumi Direktīvā 2013/36/ES

Direktīvā 2013/36/ES iekļauj šādu pantu:

"54.a pants

Direktīvas 53. un 54. pants neskar izmeklēšanas pilnvaras, kas Eiropas Parlamentam piešķirtas saskaņā ar LESD 226. pantu."

48. pants

Grozījumi Regulā (ES) Nr. 1093/2010

Regulu (ES) Nr. 1093/2010 groza šādi:

1) regulas 13. panta 1. punkta otro daļu aizstāj ar šādu:

"Ja Komisija pieņem regulatīvu tehnisko standartu, kas ir tieši tāds pats, kā iestādes iesniegtais regulatīva tehniskā standarta projekts, tad laikposms, kurā Eiropas Parlaments un Padome var izteikt iebildumus, ir viens mēnesis kopš paziņošanas dienas. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas minēto laikposmu pagarina sākotnēji par vienu mēnesi, un tas ir pagarināms par turpmāku vienu mēneša laikposmu.";

2) regulas 17. panta 2. punkta otro daļu aizstāj ar šādu:

"Neskarot 35. pantā noteiktās pilnvaras, kompetentā iestāde nekavējoties sniedz iestādei visu informāciju, ko iestāde uzskata par nepieciešamu izmeklēšanas veikšanai, tostarp par to, kā 1. panta 2. punktā minētie akti tiek piemēroti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem."

49. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

50. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2014. gada 4. februārī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
M. SCHULZ

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
E. VENIZELOS

I PIELIKUMS

GADA PROCENTU LIKMES (GPL) APRĒĶINS

- I. Pamatvienādojums, ar ko izsaka ekvivalenci starp izņemtajām kredīta daļām, no vienas puses, un atmaksu un maksām, no otras puses.

Pamatvienādojums, ar ko nosaka gada procentu likmi (GPL), izsaka ekvivalenci gadā starp kopējo pašreizējo izņemto kredīta daļu vērtību, no vienas puses, un kopējo pašreizējo kredīta atmaksas un maksu vērtību, no otras puses, t. i.,:

$$\sum_{k=1}^m C_k (1 + X)^{-t_k} = \sum_{l=1}^{m'} D_l (1 + X)^{-s_l}$$

kur:

- X ir GPL,
- m ir pēdējās izņemtās kredīta daļas kārtas numurs,
- k ir izņemtās kredīta daļas kārtas numurs, tātad $1 \leq k \leq m$,
- C_k ir izņemtās kredīta daļas k summa,
- t_k ir gados un gada daļās izteikts starplaiks starp pirmās kredīta daļas izņemšanas datumu un katras nākamās kredīta daļas izņemšanas datumu, tātad $t_1 = 0$,
- m' ir pēdējās veiktās kredīta atmaksas vai maksu maksājuma kārtas numurs,
- l ir kredīta atmaksas vai maksu maksājuma kārtas numurs,
- D_l ir kredīta atmaksas vai maksu maksājuma summa,
- s_l ir gados un gada daļās izteikts starplaiks starp pirmās kredīta daļas izņemšanas datumu un katras atmaksas vai maksu maksājuma datumu.

Piezīmes:

- a) summām, ko abas puses maksā dažādos laikos, nav noteikti jābūt vienādām, un tās nav noteikti jāmaksā ar vienādiem starplaikiem;
- b) sākuma datums ir pirmās kredīta daļas izņemšanas datums;
- c) laika intervālus starp datumiem, ko izmanto aprēķinos, izsaka gados vai gada daļās. Uzskata, ka gadā ir 365 dienas (vai 366 dienas garajā gadā), 52 nedēļas vai 12 vienādi mēneši. Uzskata, ka vienādā mēnesī ir 30,41666 dienas (t. i., $365/12$) neatkarīgi no tā, vai tas ir garais gads vai ne.

Ja laika intervālus starp datumiem, ko izmanto aprēķinos, nevar izteikt nedēļās, mēnešos vai gados kā veselu skaitli, šos intervālus izsaka vienā no minētajiem laikposmiem kā veselu skaitli kopā ar dienu skaitu. Ja izmanto dienas:

- i) skaita katru dienu, tostarp nedēļas nogales un brīvdienas;
- ii) vienādu laikposmus un pēc tam dienas skaita atpakaļ līdz kredīta sākotnējās izņemšanas dienai;
- iii) dienu laikposma ilgumu aprēķina, neieskaitot pirmo dienu un ieskaitot pēdējo dienu, un izsaka gados, dotot šo periodu ar pilna gada dienu skaitu (365 vai 366 dienām), skaitot atpakaļ no pēdējās dienas līdz tai pašai dienai iepriekšējā gadā;
- d) aprēķina rezultātu izsaka ar precizitāti vismaz līdz vienam ciparam aiz komata. Ja nākamais cipars aiz komata ir lielāks vai vienāds ar 5, pirmo ciparu aiz komata noapaļo uz augšu;

- e) vienādojumu var pārrakstīt, izmantojot vienu summu un plūsmu jēdzienu (A_k), kas būs pozitīva vai negatīva, citiem vārdiem, samaksāta vai saņemta laikposmos no 1 līdz n , kas izteikti gados, t. i.:

$$S = \sum_{k=1}^n A_k (1 + X)^{-t_k},$$

kur S ir esošā plūsmu bilance. Ja mērķis ir saglabāt plūsmu ekvivalenci, vērtība būs nulle.

II. Papildu pieņēmumi, lai aprēķinātu gada procentu likmi:

- a) ja kredītīgumā patērētājam paredzēta iespēja brīvi izņemt kredītu, kredīta kopsummu uzskata par izņemtu nekavējoties un pilnībā;
- b) ja kredītīgumā ir paredzēti dažādi kredīta izņemšanas veidi ar dažādām maksām vai aizņēmuma likmēm, kredīta kopsummu uzskata par izņemtu ar visaugstāko maksu un aizņēmuma likmi, ko piemēro tādām izņemšanas mehānismam, kuru visbiežāk izmanto šādam kredītīgumu veidam;
- c) ja kredītīgumā patērētājam kopumā paredzēta iespēja brīvi izņemt kredītu, taču starp dažādajiem kredīta izņemšanas veidiem paredzēts ierobežojums attiecībā uz kredīta summu un laikposmu, kredīta summu uzskata par izņemtu kredītīgumā norādītajā agrākajā datumā un saskaņā ar minētajiem kredīta izņemšanas ierobežojumiem;
- d) ja ierobežotā laikposmā vai attiecībā uz ierobežotu summu tiek piedāvātas atšķirīgas aizņēmuma likmes un maksas, augstāko aizņēmuma likmi un maksas uzskata par aizņēmuma likmi un maksām visā kredītīguma darbības laikā;
- e) kredītīgumiem, kuriem fiksētā aizņēmuma likme ir noteikta attiecībā uz sākotnējo laikposmu, kura beigās nosaka jaunu aizņēmuma likmi un kuru turpmāk periodiski koriģē atbilstīgi saskaņotam rādītājam vai iekšējai atsaucē likmei, GPL aprēķina, pamatojoties uz pieņēmumu, ka fiksētās aizņēmuma likmes laikposma beigās aizņēmuma likme ir tāda pati kā efektīvās GPL aprēķināšanas laikā, pamatojoties uz saskaņotā rādītāja vai iekšējās atsaucē likmes vērtību tajā laikā, bet nav mazāka kā fiksētā aizņēmuma likme;
- f) ja par kredītam piemērojamo maksimālo summu nav vēl vienošanās, par maksimālo summu uzskata EUR 170 000. Attiecībā uz kredītīgumiem, kas nav iespējamās saistības vai garantija un kuru mērķis nav iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu vai zemi, pārtērīna kredītiem, atliktā maksājuma debeta kartēm vai kredītkartēm par maksimālo summu uzskata EUR 1 500;
- g) attiecībā uz kredītīgumiem, kas nav pārtērīna kredīti, pagaidu aizdevumi, dalīta īpašuma kredītīgumi, iespējamās saistības vai garantijas un beztermiņa kredītīgumi, kā minēts pieņēmumos, kas izklāstīti i), j), k), l) un m) punktā:
- i) ja nevar noteikt patērētāja veicamās pamatsummas atmaksas datumu vai summu, pieņem, ka atmaksu veic agrākajā kredītīgumā norādītajā datumā un tās apjoms ir mazākā kredītīgumā noteiktā summa;
- ii) ja nevar noteikt laika intervālu starp sākotnējās izņemšanas datumu un patērētāja veicamā pirmā maksājuma datumu, pieņem, ka tas ir sākotnējais laika intervāls;
- h) ja, pamatojoties uz kredītīgumu vai pieņēmumiem, kas izklāstīti g), i), j), k), l) un m) punktā, nevar noteikt patērētāja veicamā maksājuma datumu vai summu, pieņem, ka maksājumu veic saskaņā ar kreditora noteiktajiem termiņiem un nosacījumiem, un, ja tie nav zināmi, tad:
- i) procentu maksājumus atmaksā reizē ar kapitāla atmaksu;
- ii) kredītīguma noslēgšanas dienā veic maksājumus, kas nav procentu maksājumi un kas izteikti kā viena summa;
- iii) sākot no pirmās kapitāla atmaksas dienas, regulāri veic vairākus maksājumus, kas nav procentu maksājumi, un, ja šādu maksājumu apjoms nav zināms, pieņem, ka tie ir vienāda apmēra;
- iv) ar pēdējo maksājumu dzēš iespējamo pamatsummas, procentu un citu maksu, ja tādas ir, atlikumu;

- i) pārtēriņa kredīta iespējas gadījumā kredīta kopsummu uzskata par izņemtu pilnībā un par visu kredītliguma darbības ilgumu. Ja pārtēriņa kredīta iespējas ilgums nav zināms, aprēķinot GPL, pieņem, ka kredīta ilgums ir trīs mēneši;
 - j) pagaidu aizdevuma gadījumā kredīta kopsummu uzskata par izņemtu pilnībā un par visu kredītliguma ilgumu. Ja kredītliguma ilgums nav zināms, GPL aprēķina, pieņemot, ka kredīta ilgums ir 12 mēneši;
 - k) beztermiņa kredītliguma gadījumā, izņemot pārtēriņa iespēju un pagaidu aizdevumu, pieņem, ka:
 - i) kredītligumiem, kuru mērķis ir iegūt vai paturēt tiesības uz nekustamo īpašumu, kredītu piešķir uz 20 gadiem, sākot no sākotnējās izņemšanas dienas, un patērētāja pēdējais maksājums dzēš pamatsummas, procentu un citu maksu, ja tādas ir, atlikumu; to kredītligumu gadījumā, kuru mērķis nav iegūt vai saglabāt tiesības uz nekustamo īpašumu vai kurus izņem ar atliktā maksājuma debeta kartēm vai kredītkartēm, šis laikposms ir viens gads;
 - ii) patērētājs atmaksā kapitālu, veicot vienādus ikmēneša maksājumus, atmaksu sākot vienu mēnesi pēc sākotnējās izņemšanas dienas. Tomēr gadījumos, kad katrā maksājuma laikposmā kapitāls ar vienu maksājumu jāatmaksā pilnībā, pieņem, ka turpmāka visa kapitāla izņemšana un atmaksa, ko veic patērētājs, notiek viena gada laikā. Procentus un citas maksas piemēro atbilstīgi minētajai kapitāla izņemšanai un atmaksai un saskaņā ar kredītliguma noteikumiem.
- Šā punkta izpratnē beztermiņa kredītligums ir kredītligums, kuram nav noteikts termiņš un saskaņā ar kuru kredītus noteiktā termiņā vai pēc noteikta laika jāatmaksā pilnā apmērā, taču pēc atmaksas tos var atkārtoti izņemt;
- l) iespējamo saistību vai garantiju gadījumā uzskata, ka kredīta kopsumma ir izņemta pilnībā kā viena summa agrākais:
 - a) vēlākajā izņemšanas datumā, kas ir pieļaujams saskaņā ar kredītligumu, kas ir iespējamo saistību vai garantijas potenciālais avots; vai
 - b) pārjaunojama kredītliguma gadījumā – sākotnējā laikposma beigās pirms liguma pagarināšanas;
 - m) dalīta īpašuma kredītligumu gadījumā:
 - i) patērētāju maksājumus uzskata par veiktiem vēlākajā datumā vai datumos, kas ir pieļaujami saskaņā ar kredītligumu;
 - ii) uzskata, ka tāda nekustamā īpašuma vērtības, ar kuru nodrošina dalīta īpašuma kredītligumu, un jebkura ligumā minētā inflācijas indeksa līmeņa pieaugums procentos ir procenti, kas vienādi ar augstāko pašreizējo centrālās bankas mērķa inflācijas līmeni vai inflācijas līmeni dalībvalstī, kur nekustamais īpašums atrodas kredītliguma noslēgšanas brīdī, vai 0 %, ja minētie procenti ir negatīvi.

II PIELIKUMS

EIROPAS STANDARTIZĒTĀS INFORMĀCIJAS LAPA (ESIL)

A DAĻA

Tekstu, kas ietverts šajā modelī, tieši atveido ESIL. Norādes starp kvadrātiekvām aizstāj ar atbilstīgo informāciju. Instrukcijas kreditoram vai attiecīgā gadījumā kredīta starpniekam par to, kā aizpildāma ESIL, ir izklāstītas B daļā.

Vienmēr, kad ir minēta frāze “attiecīgos gadījumos”, kreditors sniedz vajadzīgo informāciju, ja tā kredītīgumam ir būtiska. Ja informācija nav būtiska, kreditors dzēš attiecīgo informāciju vai visu iedaļu (piemēram, gadījumos, kad iedaļu nepiemēro). Ja tiek dzēsta visa iedaļa, ESIL iedaļas attiecīgi pārnumurē.

Turpmāko informāciju sniedz vienā dokumentā. Izmantotais burtu izmērs ir skaidri salasāms. Informācijas elementu izcelšanai izmanto trekno druku, ēnojumu vai lielāku burtu izmēru. Visus piemērojamus brīdinājumus par risku īpaši izceļ.

ESIL modelis

(Ievadteksts)
Šis dokuments ir izsniegts [patērētāja vārds, uzvārds] [datums]. Šis dokuments ir sagatavots, pamatojoties uz Jūsu līdz šim iesniegto informāciju un pašreizējo finanšu tirgus situāciju. Turpmāk izklāstītā informācija ir spēkā līdz [derīguma datums], neatkarīgi no (attiecīgos gadījumos) procentu likmes un citām izmaksām. Pēc šā datuma tā var mainīties atkarībā no tirgus situācijas. (Attiecīgos gadījumos) Šis dokuments neuzliek [kreditora nosaukums] pienākumu izsniegt Jums aizdevumu.
1. Aizdevējs
[Nosaukums] [Tālruņa numurs] [Ģeogrāfiskā adrese] (Pēc izvēles) [E-pasta adrese] (Pēc izvēles) [Faksa numurs] (Pēc izvēles) [Tīmekļa adrese] (Pēc izvēles) [Kontaktpersona/kontaktpunkts] (Attiecīgos gadījumos informācija par to, vai tiek sniegti konsultatīvi pakalpojumi:) [(Pēc Jūsu vajadzību un apstākļu izvērtēšanas mēs iesakām Jums šo hipotekāro kredītu / Mēs Jums neiesakām konkrēto hipotekāro kredītu. Tomēr, ņemot vērā Jūsu atbildes uz dažiem jautājumiem, mēs Jūs informējam par šo hipotekāro kredītu, lai Jūs varētu izdarīt savu izvēli.)]
2. (Attiecīgā gadījumā) Kredīta starpnieks
[Nosaukums] [Tālruņa numurs] [Ģeogrāfiskā adrese]

(Pēc izvēles) [E-pasta adrese]

(Pēc izvēles) [Faksa numurs]

(Pēc izvēles) [Tīmekļa adrese]

(Pēc izvēles) [Kontaktpersona/kontaktpunkts]

(Attiecīgos gadījumos informācija par to, vai tiek sniegti konsultatīvi pakalpojumi) [(Pēc Jūsu vajadzību un apstākļu izvērtēšanas mēs iesakām Jums šo hipotekāro kredītu / Mēs Jums neiesakām konkrēto hipotekāro kredītu. Tomēr, ņemot vērā Jūsu atbildes uz dažiem jautājumiem, mēs Jūs informējam par šo hipotekāro kredītu, lai Jūs varētu izdarīt savu izvēli.)]

[Atlīdzība]

3. Aizdevuma galvenās iezīmes

Piešķiramā aizdevuma summa un valūta: [vērtība][valūta]

(Attiecīgos gadījumos) Šis aizdevums nav [aizņēmēja valsts valūtā]

(Attiecīgos gadījumos) Jūsu aizdevuma vērtība [aizņēmēja valsts valūtā] var mainīties.

(Attiecīgos gadījumos) Piemēram, ja [aizņēmēja valsts valūta] vērtība ir samazinājusies par 20 % attiecībā pret [kredīta valūtu], Jūsu aizdevuma vērtība palielināsies līdz [ierakstīt summu aizņēmēja valsts valūtā]. Neskatoties uz to, tā var būt lielāka, ja [aizņēmēja valsts valūta] vērtība samazināsies par vairāk nekā 20 %.

(Attiecīgos gadījumos) Maksimālā Jūsu aizdevuma vērtība būs [ierakstīt summu aizņēmēja valsts valūtā]. (Attiecīgos gadījumos) Jūs saņemsiet brīdinājumu, ja kredīta summa sasniegs [ierakstīt summu aizņēmēja valsts valūtā]. (Attiecīgos gadījumos) Jums būs iespēja [ierakstīt tiesības no jauna vienoties par aizdevumu ārvalstu valūtā vai tiesības konvertēt aizdevumu [attiecīgā valūta] un nosacījumi].

Aizdevuma ilgums: [ilgums]

[Aizdevuma veids]

[Piemērojamās procentu likmes veids]

Kopējā atmaksājamā summa:

Tas nozīmē, ka Jums būs jāatmaksā [summa] par katru aizņemto [valūtas vienību].

(Attiecīgos gadījumos) [Šis aizdevums / Daļa no šā aizdevuma] ir aizdevums, par kuru jāmaksā tikai procenti. Hipotekārā kredīta termiņa beigās Jūs joprojām būsiet parādā [norādīt summu aizdevumam, par kuru jāmaksā tikai procenti].

(Attiecīgos gadījumos) Īpašuma pieņemtā vērtība, lai sagatavotu šo informācijas lapu: [ierakstīt summu]

(Attiecīgos gadījumos) Maksimāli pieejamā aizdevuma summa attiecībā pret īpašuma vērtību [ierakstīt attiecību] vai minimālā īpašuma vērtība, kas nepieciešama, lai saņemtu aizdevumu par norādīto summu [ierakstīt summu]

(Attiecīgos gadījumos) [Nodrošinājums]

4. Procentu likme un citas izmaksas

Gada procentu likme (GPL) ir aizdevuma kopējās izmaksas, kas izteiktas kā gada procentu likme. GPL tiek uzrādīta, lai Jūs varētu salīdzināt dažādus piedāvājumus.

Jūsu aizdevumam piemērojamā GPL ir [GPL].

Tā ietver:

Procentu likmi [lielums procentos vai attiecīgā gadījumā norāde par atsaucē likmi un kreditora likmes starpību procentos]

[Citi GPL komponenti]

Vienreizējas izmaksas

(Attiecīgos gadījumos) Jums būs jāsamaksā nodeva par hipotēkas reģistrēšanu. [Ierakstīt nodevas summu, ja tā ir zināma, vai aprēķina pamatu.]

Regulāras izmaksas

(Attiecīgos gadījumos) Šo GPL aprēķina, izmantojot pieņēmumus par procentu likmēm.

(Attiecīgos gadījumos) Tā kā [daļa no] Jūsu aizdevuma ir aizdevums ar mainīgo procentu likmi, faktiskais GPL var atšķirties no šī GPL, ja Jūsu aizdevuma procentu likme mainās. Piemēram, ja procentu likmes paceltos līdz [scenārijs, kas aprakstīts B daļā], GPL var pieaugt līdz [ierakstīt scenārijam atbilstīgu ilustratīvu GPL].

(Attiecīgos gadījumos) Lūdzu, ņemiet vērā, ka šis GPL ir aprēķināts, pamatojoties uz pieņēmumu, ka sākumposmam noteiktā procentu likme visu līguma laiku paliek nemainīga.

(Attiecīgos gadījumos) Aizdevējam nav zināmas šādas izmaksas, un tādēļ tās nav iekļautas GPL: [Izmaksas]

(Attiecīgos gadījumos) Jums būs jāsamaksā nodeva par hipotēkas reģistrēšanu.

Lūdzam pārliecināties, ka Jums ir zināmi visi pārējie nodokļi un izmaksas, kas saistīti ar Jūsu aizdevumu.

5. Maksājumu biežums un skaits

Atmaksas biežums: [biežums]

Maksājumu skaits: [skaits]

6. Katras atmaksājamās daļas apmērs

[Summa] [valūta]

Jūsu ienākumi var mainīties. Lūdzam apsvērt, vai ienākumu samazināšanās gadījumā Jūs joprojām varēsiet veikt [biežums] maksājumus.

(Attiecīgos gadījumos) Tā kā [šis aizdevums / daļa no šī aizdevuma] ir aizdevums, par kuru jāmaksā tikai procenti, Jums vajadzēs atsevišķi atmaksāt [norādīt summu aizdevumam, par kuru jāmaksā tikai procenti], kuru Jūs būsiat parādā hipotekārā kredīta termiņa beigās. Neaizmirstiet pieskaitīt papildu maksājumus, kurus Jums būs jāmaksā papildus šeit norādītajai atmaksājamajai daļai.

(Attiecīgos gadījumos) Procentu likme par [daļu no šī aizdevuma / šo aizdevumu] var mainīties. Tas nozīmē, kā Jūsu atmaksājamās daļas apmērs var palielināties vai samazināties. Piemēram, ja procentu likmes paceltos līdz [scenārijs, kas aprakstīts B daļā], Jūsu maksājumi var pieaugt līdz [ierakstīt scenārijam atbilstīgu atmaksājamās daļas apmēru].

(Attiecīgos gadījumos) Vērtība summai, kas Jums jāmaksā [aizņēmēja valsts valūta] katru [maksājumu biežums] var mainīties. (Attiecīgos gadījumos) Jūsu maksājumi var palielināties līdz [norādīt maksimālo summu aizņēmēja valsts valūtā] katru [norādīt laika posmu]. (Attiecīgos gadījumos) Piemēram, ja [aizņēmēja valsts valūta] vērtība krītas par 20 % attiecībā pret [valūta, kurā izsniegts kredīts], Jums būs jāmaksā papildus [norādīt summu aizņēmēja valsts valūtā] katru [norādīt periodu]. Jūsu maksājumu apmērs varētu palielināties vēl vairāk.

(Attiecīgos gadījumos) Maiņas kurss Jūsu [kredīta valūtā] veiktās atmaksas konvertācijai [aizņēmēja valsts valūtā] būs likme, ko publicēs [iestādes nosaukums, kura atbildīga par maiņas kursa publicēšanu] [datums] vai tiks aprēķināts [datumā], izmantojot [ievietojiet kritēriju vai aprēķina metodes nosaukumu].

(Attiecīgos gadījumos) [Sīka informācija par piesaistītajiem krānoguldījumu produktiem un aizdevumiem ar atliktiem procentu maksājumiem]
7. (Attiecīgos gadījumos) Ilustratīvs atmaksas grafiks
Šajā grafikā norādīta summa, kas maksājama katru [biežums]. Atmaksājamo daļu (kolonna [atbilstīgais Nr.]) attiecīgā gadījumā veido procentu maksājumi (kolonna [atbilstīgais Nr.]), pamatsummas atmaksa (kolonna [atbilstīgais Nr.]) un attiecīgā gadījumā citas izmaksas (kolonna [atbilstīgais Nr.]). (Attiecīgos gadījumos) Izmaksas kolonnā "citas izmaksas" attiecas uz [izmaksu uzskaitījums]. Neatmaksātais kapitāls (kolonna [attiecīgais Nr.]) ir aizdevuma apjoms, kas palicis neatmaksāts pēc katras atmaksātās daļas. [Tabula]
8. Papildu pienākumi
Lai iegūtu aizdevumu ar šajā dokumentā izklāstītajiem kredīšanas nosacījumiem, aizņēmējam jāizpilda šādi pienākumi. [Pienākumi] (Attiecīgos gadījumos) Lūdzam ņemt vērā, ka šajā dokumentā izklāstītie aizdevuma nosacījumi (tostarp procentu likme) var mainīties, ja šie pienākumi netiek izpildīti. (Attiecīgos gadījumos) Lūdzam ņemt vērā iespējamās sekas, kādas var izraisīt jebkura saistībā ar aizdevumu paredzētā papildpakalpojuma pārtraukšana vēlākā posmā. [Sekas]
9. Pirmstermiņa atmaksa
Jūs varat veikt šā aizdevuma pilnīgu vai daļēju pirmstermiņa atmaksu. (Attiecīgos gadījumos) [Nosacījumi] (Attiecīgos gadījumos) Maksa par aizdevuma pirmstermiņa atmaksu: [ierakstīt summu vai, ja tas nav iespējams, aprēķina metodi] (Attiecīgos gadījumos) Ja vēlaties atmaksāt aizdevumu pirms termiņa, lūdzam sazināties ar mums, lai noskaidrotu attiecīgajā brīdī piemērojamo kompensācijas apmēru par pirmstermiņa atmaksu.
10. Elastīgās iezīmes
(Attiecīgos gadījumos) [Informācija par pārnēsāmību/subrogāciju] Jums ir iespēja šo aizdevumu pārnest uz citu [aizdevēju] vai [īpašumu]. [Ierakstīt nosacījumus] (Attiecīgos gadījumos) Jūs nevarat šo aizdevumu pārnest uz citu [aizdevēju] vai [īpašumu]. (Attiecīgā gadījumā) Papildu iezīmes: [ierakstīt paskaidrojumu par papildu iezīmēm, kas uzskaitītas B daļā, un pēc izvēles par jebkādam citām iezīmēm, ko aizdevējs piedāvā kā daļu no kredītīguma un kas nav minētas iepriekšējās iedaļās].
11. Citas aizņēmēja tiesības
(Attiecīgos gadījumos) Jums ir [pārdomu laika ilgums] pēc [brīdis, kad sākas pārdomu laiks] pārdomāt, pirms uzņemties saistības saskaņā ar šo aizdevumu. (Attiecīgos gadījumos) Kad esat saņēmis no aizdevēja kredītīgumu, Jūs to nevarat apstiprināt pirms [pārdomu laika ilgums] beigām. (Attiecīgos gadījumos) [Atteikuma laikposma ilgums] laikposmā pēc [kad sākas atteikuma laikposms] Jūs varat izmantot savas tiesības atcelt līgumu. [Nosacījumi] [Ierakstīt nosacījumus]

(Attiecīgos gadījumos) Jūs varat zaudēt tiesības atcelt līgumu, ja minētajā laikposmā Jūs nopērkat vai pārdodat īpašumu, kas ir saistīts ar šo kredītlīgumu. (Attiecīgos gadījumos) Ja Jūs nolemsiet izmantot savas atteikuma tiesības [lai atteiktos no kredītlīguma], lūdzam Jūs noskaidrot, vai Jums vēl aizvien būs saistošas citas saistības attiecībā uz aizdevumu [tostarp attiecībā uz [8. iedaļā minētajiem] papildpakalpojumiem saistībā ar līgumu].
12. Sūdzības
Ja Jums ir sūdzības, lūdzu sazinieties ar [ierakstīt iekšējo kontaktpunktu un informācijas par procedūru avotu]. (Attiecīgos gadījumos) Maksimālais termiņš, kura laikā jāizskata sūdzība, ir [laikposms] [(Attiecīgos gadījumos) [Ja Jūs neapmierina mūsu piedāvātais iekšējais risinājums attiecībā uz Jūsu sūdzību,] Jūs varat sazināties arī ar: [norādīt ārējas iestādes nosaukumu tiesā neizskatāmu sūdzību un pārsūdzību iesniegšanai] (Attiecīgos gadījumos) vai arī Jūs varat sazināties FIN-NET tīklā, lai uzzinātu līdzvērtīgas iestādes kontaktinformāciju Jūsu valstī.
13. Aizdevuma saistību neizpilde: sekas aizņēmējam
[Saistību neizpildes veidi] [Finansiālās un/vai juridiskās sekas] Ja Jums rodas grūtības ar Jūsu [biežums] maksājumiem, lūdzam uzreiz sazināties ar mums, lai rastu iespējamus risinājumus. (Attiecīgos gadījumos) Gadījumā, ja neveiksiet maksājumus, kā galējo līdzekli var piemērot Jūsu mājokļa atsavināšanu.
(Attiecīgos gadījumos) 14. Papildinformācija
(Attiecīgos gadījumos) [Norāde uz tiesību aktu, ko piemēro kredītlīgumam]. (Ja aizdevējs ir paredzējis izmantot citu valodu nekā to, kurā sagatavota ESIL) Informācija un līguma noteikumi būs [valodā]. Ja piekristat, mēs kredītlīguma laikā sazināsimies [valodā(-ās)]. [Ierakstīt paziņojumu par tiesībām saņemt kredītlīguma projektu vai attiecīgos gadījumos piedāvājumu saņemt kredītlīguma projektu]
15. Uzraudzītājs
Šo aizdevēju uzrauga [uzraudzības iestādes(-žu) nosaukums un tīmekļa adrese]. (Attiecīgos gadījumos) Šo kredīta starpnieku uzrauga [uzraudzības iestādes nosaukums un tīmekļa adrese].

B DAĻA

Instrukcijas ESIL aizpildīšanai

Aizpildot ESIL, jāievēro vismaz šādas instrukcijas. Tomēr dalībvalstis var sīkāk izstrādāt vai precizēt instrukcijas ESIL aizpildīšanai.

Iedaļa "Ievadteksts"

- Derīguma datumu pienācīgi izceļ. Piemērojot šo iedaļu, "derīguma datums" ir laikposms, kura laikā ESIL iekļautā informācija, piemēram, aizņēmuma likme, paliks nemainīga un tiks piemērota, ja kreditors nolems piešķirt kredītu šajā laikposmā. Ja piemērojamās aizņēmuma likmes un citu izmaksu noteikšana ir atkarīga no pamatā esošo obligāciju pārdošanas rezultātiem, galīgā aizņēmuma likme un citas izmaksas var atšķirties no norādītajām. Tikai tad, ja ir minētie apstākļi, norāda, ka derīguma datums neattiecas uz aizņēmuma likmi un citām izmaksām, pievienojot frāzi: "neatkarīgi no procentu likmes un citām izmaksām".

Iedaļa "1. Aizdevējs"

1. Kreditora nosaukums vai vārds, uzvārds, tālruņa numurs un ģeogrāfiskā adrese attiecas uz kontaktinformāciju, ko patērētājs var izmantot turpmākajā sarakstē.
2. Informācija par e-pasta adresi, faksa numuru, tīmekļa adresi un kontaktpersonu/kontaktpunktu nav obligāta.
3. Saskaņā ar Direktīvas 2002/65/EK 3. pantu, kad darījumu piedāvā no attāluma, kreditors attiecīgos gadījumos norāda sava pārstāvja nosaukumu vai vārdu, uzvārdu un ģeogrāfisko adresi dalībvalstī, kurā dzīvo patērētājs. Kredīta sniedzēja pārstāvja tālruņa numura, e-pasta adreses un tīmekļa adreses norādīšana nav obligāta.
4. Ja nepiemēro 2. iedaļu, kreditors informē patērētāju par to, vai tiek piedāvāti konsultāciju pakalpojumi un uz kāda pamata tie tiek sniegti, izmantojot A daļā minēto formulējumu.

(Attiecīgos gadījumos) Iedaļa "2. Kredīta starpnieks"

Ja informāciju par produktu patērētājam sniedz kredīta starpnieks, minētais starpnieks sniedz šādu informāciju:

1. kredīta starpnieka nosaukums vai vārds, uzvārds, tālruņa numurs un ģeogrāfiskā adrese attiecas uz kontaktinformāciju, ko patērētājs var izmantot turpmākajā sarakstē.
2. informācija par e-pasta adresi, faksa numuru, tīmekļa adresi un kontaktpersonu/kontaktpunktu nav obligāta.
3. kredīta starpnieks informē patērētāju par to, vai tiek piedāvāti konsultāciju pakalpojumi un uz kāda pamata tie tiek sniegti, izmantojot A daļā minēto formulējumu.
4. paskaidrojums par kredīta starpnieka atbildību. Ja tas saņem komisiju no kreditora, norāda summu un, ja nosaukums vai vārds un uzvārds atšķiras no 1. iedaļā minētā – kreditora nosaukumu.

Iedaļa "3. Aizdevuma galvenās iezīmes"

1. Šajā iedaļā saprotami izskaidro kredīta raksturlielumus, tostarp tā vērtību un valūtu, kā arī iespējamās riskus, kas saistīti ar aizņēmuma likmi, tostarp 8. punktā minētos, un amortizācijas struktūru.
2. Ja valūta, kurā izsniegts kredīts, atšķiras no patērētāja valsts valūtas, kreditors norāda, ka patērētājs saņems regulārus brīdinājumus vismaz tajos gadījumos, ja valūtas kurss svārstās par vairāk nekā 20 %, attiecīgos gadījumos, vai patērētājam ir tiesības konvertēt kredītligumu citā valūtā vai arī iespēja atkārtoti vienoties par nosacījumiem un jebkādu citu patērētājam pieejamu kārtību, lai ierobežotu valūtas kursa riska ietekmi. Ja kredītligumā ir noteikums, kas paredz ierobežot valūtas kursa risku, kreditors norāda maksimālo summu, kāda patērētājam varētu būt jāatmaksā. Ja kredītligumā nav noteikuma, kas paredz ierobežot valūtas kursa risku, kādam patērētājs ir pakļauts, kreditors sniedz ilustratīvu piemēru tam, kāda būtu ietekme uz kredīta vērtību, ja patērētāja valsts valūtas vērtība samazinātos par 20 % attiecībā pret kredīta valūtu.
3. Kredīta ilgumu izsaka gados vai mēnešos, izvēloties piemērotāko. Ja kredīta ilgums līguma darbības laikā var mainīties, kreditors izskaidro, kad un ar kādiem nosacījumiem tas var notikt. Ja kredīts ir beztermiņa, piemēram, nodrošinātai kredītkartei, kreditors skaidri norāda minēto faktu.
4. Skaidri norāda kredīta veidu (piemēram, hipotekārais kredīts, mājas aizdevums, nodrošināta kredītkarte). Kredīta veida aprakstā skaidri norāda, kāds ir kredīta laikā noteiktais pamatsummas un procentu atmaksas grafiks (t. i., amortizācijas struktūru), un skaidri precizē, vai kredītliguma pamatā ir pamatsummas atmaksa vai tikai procentu maksājumi, vai arī abu šo veidu kombinācija.
5. Ja viss kredīts vai daļa no tā ir kredīts, par kuru jāmaksā tikai procenti, šīs iedaļas beigās ievieto labi pamanāmu paziņojumu, kas skaidri norāda minēto faktu, izmantojot A daļā norādīto formulējumu.
6. Šajā iedaļā izskaidro, vai aizņēmuma likme ir fiksēta vai mainīga, un attiecīgos gadījumos norāda laikposmus, kuros procentu likme nemainās, turpmāko procentu likmes pārskatīšanas biežumu un aizņēmuma likmes svārstību ierobežojumus, piemēram, maksimālo un minimālo robežvērtību.

Izskaidro formulu, ko izmanto aizņēmuma likmes un tās dažādo komponentu (piemēram, atsaucē likme, procentu likmes starpība) pārskatīšanai. Kreditors norāda arī, piemēram, izmantojot tīmekļa adresi, kur ir atrodamā sīkāka informācija par formulā izmantotajiem rādītājiem vai likmēm, piemēram, *Euribor* vai centrālās bankas atsaucē likme.

7. Ja atkarībā no apstākļiem piemēro atšķirīgas aizņēmuma likmes, sniedz informāciju par visām piemērojamām likmēm.
8. "Kopējā atmaksājama summa" ir kopējā summa, kas patērētājam jāmaksā. To parāda kā kredīta kopsummas un kredīta kopējo izmaksu patērētājam summu. Ja aizņēmuma likme nav fiksēta visam līguma darbības laikam, uzsver to, ka šī summa ir ilustratīva un tā var atšķirties, jo īpaši saistībā ar aizņēmuma likmes pārmaiņām.
9. Ja kredītu nodrošinās ar nekustamā īpašuma hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, kreditors uz to vērš patērētāja uzmanību. Attiecīgos gadījumos kreditors norāda pieņemto nekustamā īpašuma vai cita nodrošinājuma vērtību, ko izmanto, lai sagatavotu šo informācijas lapu.
10. Attiecīgos gadījumos kreditors norāda vienu no turpmāk minētajām summām:
 - a) "maksimālā pieejamā aizdevuma summa attiecībā pret īpašuma vērtību", norādot aizdevuma attiecības pret īpašuma vērtību. Šai attiecībai pievieno absolūtos skaitļos izteiktu norādi par maksimālo summu, kuru iespējams aizņemt pret noteiktu īpašuma vērtību; vai
 - b) "īpašuma minimālo vērtību, kādu kreditors prasa, lai izsniegtu aizdevumu par norādīto summu";
11. Ja kredīts ir tāds kredīts, kas sastāv no vairākām daļām (piemēram, vienlaikus vienai daļai ir fiksēta procentu likme, citai daļai – mainīga procentu likme), to atspoguļo norādē par kredīta veidu un vajadzīgo informāciju sniedz par katru kredīta daļu.

Iedaļa "4. Procentu likme un citi izdevumi"

1. Atsauce uz procentu likmi atbilst aizņēmuma likmei vai likmēm.
2. Aizņēmuma likmi norāda procentos. Ja aizņēmuma likme ir mainīga un tās pamatā ir atsaucē likme, kreditors var norādīt aizņēmuma likmi, norādot atsaucē likmi un kreditora likmes starpību procentos. Tomēr kreditors norāda atsaucē likmes vērtību, kas ir spēkā ESIL izsniegšanas dienā.

Ja aizņēmuma likme ir mainīga, sniedz šādu informāciju: a) GPL aprēķināšanā izmantotos pieņēmumus; b) attiecīgos gadījumos – piemērojamās maksimālās un minimālās robežvērtības un c) brīdinājumu, ka izmaiņas var ietekmēt faktiskā GPL līmeni. Lai piesaistītu patērētāja uzmanību, brīdinājuma teksta fontu izmērs ir lielāks un tas izceļas ESIL galvenajā daļā. Līdztekus brīdinājumam sniedz ilustratīvu GPL piemēru. Ja ir noteikta aizņēmuma likmes maksimālā robežvērtība, piemērā izdara pieņēmumu, ka aizņēmuma likme paaugstinās pie pirmās iespējas līdz augstākajam kredītīgumā paredzētajam līmenim. Ja aizņēmuma likmes maksimālā robežvērtība nav noteikta, piemērā parāda GPL pēdējo 20 gadu augstākās aizņēmuma likmes gadījumā, vai arī, ja dati, kas ir aizņēmuma likmes aprēķina pamatā, ir pieejami par laikposmu, kas ir īsāks par 20 gadiem, – garākajā laikposmā, par kuru ir pieejami šādi dati, pamatojoties uz jebkuras ārējas atsaucē likmes augstāko vērtību, ko attiecīgos gadījumos izmanto aizņēmuma likmes aprēķinam, vai etalona likmes augstāko vērtību, ko noteikusi kompetentā iestāde vai EBI, ja kreditors neizmanto ārēju atsaucē likmi. Šādu prasību nepiemēro kredītīgumiem ar aizņēmuma likmi, kas ir fiksēta būtisku laiku sākotnējā vairāku gadu laikposmā un pēc tam, kreditoram un patērētājam vienojoties, var tikt fiksēta uz nākamo laikposmu. Kredītīgumiem ar aizņēmuma likmi, kas ir fiksēta būtisku laiku sākotnējā vairāku gadu laikposmā un pēc tam, kreditoram un patērētājam vienojoties, var tikt fiksēta uz nākamo laikposmu, informācijā iekļauj brīdinājumu, ka GPL aprēķina pamatā ir sākotnējā laikposma aizņēmuma likme. Brīdinājumu papildina ilustratīva GPL, ko aprēķina saskaņā ar 17. panta 4. punktu. Ja kredīts ir tāds kredīts, kas sastāv no vairākām daļām (piemēram, vienlaikus vienai daļai ir fiksēta procentu likme, citai daļai – mainīga procentu likme), informāciju sniedz par katru kredīta daļu.

3. Iedaļā "Citi GPL komponenti" uzskaita visas pārējās GPL iekļautās izmaksas, tostarp vienreizējās izmaksas, tādas kā administrēšanas maksas un regulārās izmaksas, tādas kā gada administrēšanas maksas. Kreditors uzskaita visas izmaksas atbilstīgi kategorijām (izmaksas, kas maksājamas vienā reizē, izmaksas, kas maksājamas regulāri un ir iekļautas atmaksājamās daļās, un izmaksas, kas maksājamas regulāri, bet nav iekļautas atmaksājamās daļās), norādot to summu, kā arī kam un kad tās maksājamas. Tam nav jāietver izmaksas, kas rodas par līguma saistību pārkāpšanu. Ja summa nav zināma, kreditors sniedz norādi par summu, ja tas iespējams, un, ja tas nav iespējams, – to, kā šī summa tiks aprēķināta, un precīzē, ka norādītā summa ir indikatīva. Ja dažas izmaksas nav iekļautas GPL, jo tās kreditoram nav zināmas, to īpaši norāda.

Ja patērētājs ir informējis kreditoru par vēlamā kredīta vienu vai vairākiem komponentiem, piemēram, kredītliguma ilgumu un kredīta kopsummu, kreditors šos komponentus izmanto, ja vien tas ir iespējams; ja kredītligumā ir paredzēti dažādi kredīta izņemšanas veidi ar dažādām maksām vai aizņēmuma likmēm un kreditors izmanto I pielikuma II daļā izklāstītos pieņēmumus, tajā norāda, ka, izmantojot šāda veida kredītligumam citus izņemšanas mehānismus, var tik piemērota augstāka GPL. Ja GPL aprēķināšanai izmantoti izņemšanas nosacījumi, kreditors vērš uzmanību uz maksām, kas saistītas ar citiem izņemšanas mehānismiem, kuri ne vienmēr ir tie paši, ko izmanto GPL aprēķināšanai.

4. Ja par hipotēkas vai salīdzināma nodrošinājuma reģistrāciju ir jāmaksā nodeva, šajā iedaļā tas jānorāda, informējot par summu, ja tā ir zināma, vai, gadījumos, ja tas nav iespējams, – par pamatojumu summas aprēķinam. Ja maksājumi ir zināmi un iekļauti GPL, maksājumu un tā summu ieraksta iedaļā “Vienreizējas izmaksas”. Ja kreditoram nav informācijas par maksājumiem, un tāpēc tie nav iekļauti GPL, to, ka ir šāds maksājums, skaidri norāda to izmaksu sarakstā, kuras kreditoram nav zināmas. Katrā ziņā izmanto A daļā minēto standartformulējumu zem atbilstīga virsraksta.

Iedaļa “5. Maksājumu biežums un skaits”

1. Ja maksājumi veicami regulāri, norāda maksājumu biežumu (piemēram, ikmēneša). Gadījumos, kad paredzami neregulāri maksājumi, tas nepārprotami jāizskaidro patērētājam.
2. Norādītais maksājumu skaits attiecas uz visu kredīta darbības laiku.

Iedaļa “6. Katras atmaksājamās daļas summa”

1. Skaidri norāda kredīta valūtu un atmaksājamo daļu valūtu.
2. Ja kredīta darbības laikā atmaksājamo daļu summa var mainīties, kreditors norāda laikposmu, kurā minētā sākotnējā noteiktā atmaksājamo daļu summa paliek nemainīga, kā arī to, kad un cik bieži gaidāmas izmaiņas pēc šā laikposma.
3. Ja viss kredīts vai daļa no tā ir kredīts, par kuru jāmaksā tikai procenti, šīs iedaļas beigās ievieto labi pamanāmu paziņojumu, kas skaidri norāda minēto faktu, izmantojot A daļā norādīto formulējumu.

Ja ir prasība, ka patērētājam jāuzņemas piesaistīts krājnoguldījumu produkts kā nosacījums, lai saņemtu kredītu, par kuru jāmaksā tikai procenti un kurš ir nodrošināts ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu, norāda izmaksas un maksājumu biežumu par šo produktu.

4. Ja aizņēmuma likme ir mainīga, informācijā iekļauj paziņojumu, kas uz to norāda, izmantojot A daļā minēto formulējumu un piemēru par maksimālo atmaksājamās daļas summu. Ja ir noteikta maksimālā robežvērtība, ar piemēru parāda atmaksājamās daļas summu gadījumā, ja aizņēmuma likme sasniedz maksimālās robežvērtības līmeni. Ja aizņēmuma likmes maksimālā robežvērtība nav noteikta, slīptākajā scenārijā parāda atmaksājamo daļu līmeni augstākās aizņēmuma likmes gadījumā pēdējo 20 gadu laikā, vai arī, ja dati, kas ir aizņēmuma likmes aprēķina pamatā, ir pieejami par laikposmu, kas ir īsāks par 20 gadiem, – garākajā laikposmā, par kuru ir pieejami šādi dati, pamatojoties uz jebkuras ārējas atsaucē likmes augstāko vērtību, ko attiecīgos gadījumos izmanto aizņēmuma likmes aprēķinam, vai etalona likmes augstāko vērtību, ko noteikusi kompetentā iestāde vai EBI, ja kreditors neizmanto ārēju atsaucē likmi. Prasību sniegt ilustratīvu piemēru nepiemēro kredītligumiem ar aizņēmuma likmi, kas ir fiksēta būtisku laiku sākotnējā vairāku gadu laikposmā un pēc tam, kreditoram un patērētājam vienojoties, var tikt fiksēta uz nākamo laikposmu. Ja kredīts ir tāds kredīts, kas sastāv no vairākām daļām (piemēram, vienlaikus vienai daļai ir fiksēta procentu likme, citai daļai – mainīga procentu likme), informāciju sniedz par katru kredīta daļu un kopējo summu.
5. (Attiecīgos gadījumos) Ja valūta, kurā izsniegts kredīts, atšķiras no patērētāja valsts valūtas vai ja kredīts ir indeksēts valūtā, kas atšķiras no patērētāja valsts valūtas, kreditors, izmantojot A daļā minēto formulējumu, iekļauj skaitlisku piemēru, kas skaidri parāda, kā attiecīgā valūtas kursa izmaiņas var ietekmēt atmaksājamo daļu. Minētā piemēra pamatā ir patērētāja valsts valūtas vērtības samazināšanās par 20 % kopā ar labi pamanāmu norādi par to, ka atmaksājamā daļa var palielināties par lielāku summu, nekā norādīts minētajā piemērā. Ja ir noteikta maksimālā robežvērtība, kas ierobežo minēto pieaugumu līdz mazāk nekā par 20 %, tā vietā norāda maksājuma maksimālo vērtību patērētāja valsts valūtā un norādi par iespējamu turpmāku palielināšanos izlaiž.
6. Ja kredīts ir pilnībā vai daļēji mainīgas likmes kredīts un ir jāpiemēro 3. punkts, 5. punktā minēto piemēru sniedz, pamatojoties uz 1. punktā minēto atmaksājamās daļas summu.

7. Ja valūta, kurā tiek veikta atmaksājamo daļu atmaksa, atšķiras no kredīta valūtas vai ja katras atmaksājamās daļas summa, kas izteikta patērētāja valsts valūtā, ir atkarīga no atbilstīgās summas atšķirīgā valūtā, šajā iedaļā norāda datumu, kurā aprēķina piemērojamo valūtas kursu, un vai nu valūtas kursu vai bāzi, pamatojoties uz kuru to aprēķinās, kā arī to koriģēšanas biežumu. Attiecīgos gadījumos šādā norādē iekļauj tās iestādes nosaukumu, kura atbildīga par valūtas kursa publicēšanu.
8. Ja kredīts ir kredīts ar atliktiem procentu maksājumiem, par kuru ar atmaksātajām daļām nav pilnībā atmaksāti pienākošie procenti un ko pievieno kopējai neatmaksātajai kredīta summai, kas patērētājam jāmaksā, sniedz paskaidrojumu par to: kā un kad atliktos procentu maksājumus pievieno kredītam naudas izteiksmē; un kā tas ietekmēs patērētāju attiecībā uz atlikušo maksājumu.

Iedaļa "7. Ilustratīvs atmaksas grafiks"

1. Šo iedaļu pievieno, ja kredīts ir kredīts ar atliktiem procentu maksājumiem, par ko ar atmaksātajām daļām nav pilnībā atmaksāti pienākošie procenti, un kurus pievieno kopējai neatmaksātajai kredīta summai vai, ja aizņēmuma likme ir fiksēta visam kredītlīguma darbības ilgumam. Dalībvalstis var noteikt, ka citos gadījumos ilustratīvs amortizācijas grafiks ir obligāts.

Ja patērētājam ir tiesības saņemt pārskatītu amortizācijas grafiku, tas jānorāda, kā arī jānorāda nosacījumi, saskaņā ar kuriem patērētājam ir minētās tiesības.

2. Dalībvalstis var prasīt, lai gadījumā, ja kredīta darbības laikā aizņēmuma likme var mainīties, kreditors norāda laikposmu, kurā sākotnējā aizņēmuma likme paliks nemainīga.
3. Šajā iedaļā iekļaujamajā grafikā ir šādas kolonnas: "atmaksas grafiks" (piemēram, 1. mēnesis, 2. mēnesis, 3. mēnesis), "atmaksājamās daļas summa", "atmaksājamajā daļā iekļautais procentu maksājumu apmērs", "atmaksājamajā daļā iekļauto citu izmaksu apmērs" (attiecīgos gadījumos), "atmaksājamajā daļā iekļautais pamatsummas apmērs" un "neatmaksātās pamatsummas apmērs pēc katras atmaksājamās daļas".
4. Par pirmo maksājumu gadu šo informāciju sniedz attiecībā uz katru maksājumu, un šā pirmā gada beigās norāda starpsummu, kas attiecas uz katru kolonnu. Turpmākajiem gadiem šo informāciju sniedz par visu gadu kopā. Tabulas beigās pievieno kopsummu rindu, kurā norāda visu kolonnu kopsummās. Kopējās kredīta izmaksas, kas jāmaksā patērētājam (t. i., kolonnas "atmaksājamās daļas apmērs" kopsummā) nepārprotami izceļ, un kā tādu arī attiecīgi norāda.
5. Ja aizņēmuma likmi plāno pārskatīt, un atmaksājamās daļas apmērs pēc katras pārskatīšanas nav zināms, kreditors amortizācijas grafikā visam kredīta darbības laikam var norādīt vienādu atmaksājamās daļas apmēru. Šādā gadījumā kreditors uz to vērš patērētāja uzmanību, vizuāli diferencējot summas, kuras ir zināmas, no tām, kas ir tikai hipotētiskas (piemēram, lietojot cita izmēra burtus, ierāmējumu vai ēnojumu). Turklāt skaidri salasāmā tekstā izskaidro, kuros laikposmos grafikā norādītās summas var mainīties un kāpēc.

Iedaļa "8. Papildpienākumi"

1. Šajā sadaļā kreditors norāda pienākumus, piemēram, pienākumu apdrošināt nekustamo īpašumu, iegādāties dzīvības apdrošināšanu, likt iemaksāt algu kontā, kas ir pie kreditora, vai iegādāties kādu citu produktu vai pakalpojumu. Attiecībā uz katru pienākumu kreditors norāda, kam un cik ilgā laikā pienākums jāizpilda.
2. Kreditors norāda pienākuma pildīšanas ilgumu, piemēram, līdz kredītlīguma beigām. Kreditors katram pienākumam norāda visas GPL neiekļautās izmaksas, kas jāsedz patērētājam.
3. Kreditors norāda, vai patērētājam ir obligāti jāizmanto papildpakalpojumi, lai saņemtu kredītu ar norādītajiem nosacījumiem, un, ja tā ir, vai patērētājam ir pienākums tos iegādāties no pakalpojumu sniedzēja, kuram kreditors dod priekšroku, vai arī patērētājs var brīvi izvēlēties piegādātāju. Ja šāda iespēja ir atkarīga no papildpakalpojumu atbilstības konkrētiem minimālajiem raksturlielumiem, šajā iedaļā iekļauj šādu raksturlielumu aprakstu.

Ja kredītlīgums tiek apvienots ar citiem produktiem kompleksā piedāvājumā, kreditors izklāsta šo citu produktu galvenās iezīmes un skaidri norāda, vai patērētājam ir tiesības izbeigt kredītlīgumu vai citu kompleksajā piedāvājumā iekļauto produktu izmantošanu atsevišķi, kā arī šādas pārtraukšanas nosacījumus un sekas, un attiecīgos gadījumos – atteikšanās no papildpakalpojumiem, kas tiek prasīti saistībā ar kredītlīgumu, iespējamās sekas.

Iedaļa "9. Pirmstermiņa atmaksa"

1. Kreditors norāda, ar kādiem nosacījumiem patērētājs var vai nu pilnībā, vai daļēji atmaksāt kredītu pirms termiņa.

2. Iedaļā par maksu saistībā ar aizdevuma pirmstermiņa atmaksu kreditors vērs patērētāja uzmanību uz jebkādu maksu par aizdevuma pirmstermiņa atmaksu vai citiem izdevumiem saistībā ar pirmstermiņa atmaksu, lai nodrošinātu kompensāciju kreditoram, un, ja iespējams, norāda to summu. Ja kompensācijas summa ir atkarīga no vairākiem faktoriem, piemēram, no jau atmaksātās summas vai pirmstermiņa atmaksas brīdī spēkā esošās procentu likmes, kreditors norāda, kādā veidā tiks aprēķināta kompensācija, un norāda, kāda varētu būt maksas maksimālā summa vai arī – ja tas nav iespējams – ilustratīvu piemēru, lai patērētājam parādītu kompensācijas apjomu dažādu varbūtējo scenāriju gadījumā.

Iedaļa "10. Elastīgās iezīmes"

1. Attiecīgos gadījumos kreditors izskaidro iespēju un nosacījumus kredīta pārņemšanai uz citu kreditoru vai citu nekustamo īpašumu.
2. (Attiecīgos gadījumos) Papildiezīmes: ja produktam ir kāda no 5. punktā uzskaitītajām iezīmēm, šīs iezīmes jāietver šajā iedaļā, un īsi jāpaskaidro: kādos apstākļos patērētājs var izmantot šo iezīmi; ar kādiem nosacījumiem šī iezīme saistīta; vai iezīme, kas ir daļa no kredīta, kurš ir nodrošināts ar hipotēku vai salīdzināmu nodrošinājumu, ir tāda, ka patērētājs zaudē savu likumā paredzēto vai cita veida aizsardzību, kas parasti ir saistīta ar šo iezīmi; un sniedz informāciju par uzņēmumu, kas piedāvā šo iezīmi (ja tas nav kreditors).
3. Ja iezīme ietver papildu kredītu, šajā iedaļā patērētājam jāsniedz ziņas par: kredīta (tai skaitā kredīta, kas nodrošināts ar hipotēku vai citu salīdzināmu nodrošinājumu) kopsummu; to, vai papildu kredīts ir nodrošināts vai ne; attiecīgās aizņēmuma likmes; un to, vai kredīts ir vai nav regulēts. Šāda papildu kredīta apmēru iekļauj vai nu sākotnējā kredītspējas izvērtējumā, vai arī, ja tas nav izdarīts, šajā iedaļā skaidri norāda, ka papildu summas pieejamība ir atkarīga no patērētāja spējas atmaksāt aizdevumu turpmāka izvērtējuma.
4. Ja iezīme ir saistīta ar krājnoguldījumu instrumentu, ir jāizskaidro attiecīgā procentu likme.
5. Iespējamās papildiezīmes ir šādas: "pārmaksa / nepilnīgi maksājumi" [kad tiek maksāts vairāk vai mazāk par to, kas paredzēts parastajā kārtībā amortizācijas grafikā]; "maksājumu brīvdienas" [laikposms, kurā patērētājam nav jāveic maksājumi]; "atmaksātās summas aizņemšanās" [patērētāja spēja vēlreiz aizņemt līdzekļus, kas jau izņemti un atmaksāti]; "papildu aizņēmums, kas pieejams bez turpmāka apstiprinājuma"; "papildu nodrošināts aizņēmums vai nenodrošināts aizņēmums" [saskaņā ar 3. punktu iepriekš]; "kredītkarte"; "saistītais norēķinu konts"; un "saistītais krājkonts".
6. Kreditors var iekļaut jebkādas citas iezīmes, ko kreditors piedāvā kā daļu no kredītīguma un kas nav minētas iepriekšējās iedaļās.

Iedaļa "11. Citas aizņēmēja tiesības"

1. Kreditors izskaidro, piemēram, atteikuma tiesības vai pārdomu tiesības un attiecīgos gadījumos citas pastāvošās tiesības, piemēram, pārvietošanas tiesības (tostarp subrogācijas tiesības), norāda šīm tiesībām piemērojamos nosacījumus, procedūras, kas patērētājam būs jāievēro, lai izmantotu šīs tiesības, *inter alia* adresi, uz kuru nosūta paziņojumu par atteikumu, un (attiecīgos gadījumos) atbilstīgās maksas.
2. Ja patērētājam ir tiesības uz pārdomu laiku vai atteikumu, to skaidri norāda.
3. Saskaņā ar Direktīvas 2002/65/EK 3. pantu, ja darījums tiek piedāvāts no attāluma, patērētāju informē par atteikuma tiesību esamību vai neesamību.

Iedaļa "12. Sūdzības"

1. Šajā iedaļā norāda iekšējo kontaktpunktu [attiecīgā departamenta nosaukumu] un informāciju par to, kā ar to sazināties, lai iesniegtu sūdzību [ģeogrāfisko atrašanās vietu] vai [tālruņa numuru] vai [kontaktpersonu:] [kontaktformāciju] un saiti uz attiecīgo tīmekļa vietnes lapu vai citu līdzīgu informācijas avotu, kurā ir atrodama informācija par sūdzību iesniegšanas procedūru.
2. Tajā norāda atbilstīgas ārējas iestādes nosaukumu tiesā neizskatāmu sūdzību iesniegšanai un tiesiskās aizsardzības nodrošināšanai, un, ja iekšēja sūdzību procedūra ir priekšnosacījums, lai piekļūtu minētajai iestādei, to norāda, izmantojot A daļā minēto formulējumu.
3. Ja kredītīgums tiek slēgts ar patērētāju, kas dzīvo citā dalībvalstī, kreditors atsaucas uz FIN-NET (http://ec.europa.eu/internal_market/fin-net/).

Iedaļa "13. Aizdevuma saistību neizpilde: sekas aizņēmējam"

1. Ja kredītsaistību neizpilde no patērētāja puses var radīt patērētājam finansiālas vai juridiskas sekas, kreditors šajā iedaļā izklāsta dažādus biežāk iespējamus gadījumus (piemēram, kavēti maksājumi / saistību neizpilde, 8. iedaļā "Papildu pienākumi" izklāstīto pienākumu neizpilde) un norāda, kur var saņemt sīkāku informāciju.
2. Katram no šiem gadījumiem kreditors skaidrā un viegli saprotamā valodā norāda attiecīgās sankcijas vai sekas. Nopietnas sekas īpaši izceļ.
3. Ja nekustamais īpašums, kas kalpojis par kredīta nodrošinājumu, var tikt atdots atpakaļ vai nodots kreditoram gadījumā, ja patērētājs nepilda saistības, šajā iedaļā iekļauj paziņojumu, kas norāda minēto faktu, izmantojot A daļā minēto formulējumu.

Iedaļa "14. Papildinformācija"

1. Tālpārdošanas gadījumos šajā iedaļā iekļauj jebkādu klauzulu par kredītīgumam piemērojamiem tiesību aktiem vai kompetento tiesu.
2. Ja kreditors kredītīguma darbības laikā plāno sazināties ar patērētāju valodā, kas atšķiras no ESIL izmantotās valodas, iekļauj šo faktu un norāda saziņas valodu. Tas neskar Direktīvas 2002/65/EK 3. panta 1. punkta 3. apakšpunkta g) punktu.
3. Kreditors vai kredīta starpnieks norāda uz patērētāja tiesībām attiecīgi saņemt kredītīguma projekta kopiju vai piedāvājumu to saņemt vismaz brīdī, kad ir izteikts kreditoram saistošs piedāvājums.

Iedaļa "15. Uzraudzītājs"

1. Norāda attiecīgo iestādi vai iestādes, kas atbildīgas par uzraudzību aizdevuma pirmslīguma stadijā.
-

III PIELIKUMS

MINIMĀLĀS ZINĀŠANU UN KOMPETENCES PRASĪBAS

1. Minimālajām zināšanu un kompetences prasībām kreditoru, kredīta starpnieku un iecelto pārstāvju darbiniekiem, kas minēti 9. pantā, un personām, kas iesaistītas kredīta starpnieku vai iecelto pārstāvju vadībā, kas minēti 29. panta 2. punkta c) apakšpunktā un 31. panta 2. punktā, ir jāietver vismaz:
 - a) atbilstīgas zināšanas par kredītproduktiem, uz kuriem attiecas 3. panta darbības joma, un papildu pakalpojumiem, kurus parasti piedāvā kopā ar tiem;
 - b) atbilstīgas zināšanas par tiesību aktiem, kas saistīti ar patērētājiem paredzētiem kredītīgumiem, jo īpaši ar patērētāju tiesību aizsardzību;
 - c) atbilstīgas zināšanas un izpratne par nekustamā īpašuma iegādes procesu;
 - d) atbilstīgas zināšanas par nodrošinājuma novērtēšanu;
 - e) atbilstīgas zināšanas par īpašumu reģistru organizāciju un darbību;
 - f) atbilstīgas zināšanas par tirgu attiecīgajā dalībvalstī;
 - g) atbilstīgas zināšanas par darījumdarbības ētikas standartiem;
 - h) atbilstīgas zināšanas par patērētāja kredītpējas izvērtējuma procesu vai – attiecīgā gadījumā – kompetence patērētāja kredītpējas izvērtēšanā;
 - i) atbilstīgs kompetences līmenis finanšu un ekonomikas jautājumos.
2. Nosakot minimālās zināšanu un kompetences prasības, dalībvalstis var diferencēt prasību līmeņus un veidus, kas piemērojami kreditoru darbiniekiem, kredīta starpnieku vai iecelto pārstāvju darbiniekiem un kredīta starpnieku vai iecelto pārstāvju vadībai.
3. Dalībvalstis nosaka atbilstīgu zināšanu un kompetences līmeni, pamatojoties uz:
 - a) profesionālo kvalifikāciju, piemēram, diplomiem, pakāpēm, mācībām, kompetenču pārbaudēm; vai
 - b) profesionālo pieredzi, kas var būt definēta kā minimālais gadu skaits, kas nostrādāts ar kredītproduktu izstrādi, izplatīšanu vai starpniecību saistītās jomās.

Pēc 2019. gada 21. marta atbilstīga zināšanu un kompetences līmeņa noteikšanu balsta ne tikai uz pirmās daļas b) punktā uzskaitītajām metodēm.
